

POTENCIALNE NEVARNOSTI NACIONALIZMA

STR. 3

NASLOV

Leto XXXIII
Št. 49

Murska Sobota,
23. julij 1981

CENA 8 DIN

VESTNIK

Ob
štiridesetletnici
vstaje
iskrene
čestitke

VESTNIK

Po poti, ki smo jo sami izbrali

Ko v teh prazničnih julijskih dneh obujamo spomine na prehojeno pot v štirih desetletjih, ne moremo mimo nekaterih zgodovinskih dejstev izpred štirideset let, ki bodo ostala zapisana kot prelomnica v boju naših narodov za svojo gospodarsko in politično samostojnost. Tlačeni in izkoriščani so naši narodi dolga stoletja bili svoj boj za obstanek, za pravico do lastnega življenja, za pravico do svoje državne in politične samostojnosti. Julijski dnevi 1941, ko so prve skupine partizanov krenile v zgodovino, in pozneje štiriletni partizanski boj in zmaga, pomenijo uresničitev stoletnega cilja, da si narod svojo sodbo piše sam in nihče drug mu je ne more krojiti. Težki in hudi so bili tisti časi pred štirimi desetletji, vendar pomembni in potrebni, saj brez njih ne bi bilo prihodnosti, ki jo živimo danes. V borbi rojene in v krvi skaljene pridobitve naše revolucije so nam bile vseskozi vodilo pri graditvi našega gospodarskega in političnega sistema, pri razvijanju naše samoupravne socialistične skupnosti, pri ustvarjanju neuvrščene Titove Jugoslavije, ki uživa danes ugled v vsem svetu.

Dogodkov izpred 40 let se danes spominjamo in jih praznujemo brez Tita in Kardelja, dveh največjih sinov naših narodov in narodnosti, ki sta na poti naše skupne revolucije odločilno vplivala na njen tok, zato so spomini še toliko globlji in bolj prizadeti. Nepisani dolgovi do padlih herojev in žrtev naše vstaje, da nadaljujemo veliko Titovo in Kardeljevo delo, so zato toliko večji. Tudi v povojnem obdobju smo bili priče viharjem, ki so skušali zamajati temelje naše socialistične skupnosti, vendar smo znova in znova dokazali, da znamo biti kos sleherni preizkušnji. Naši narodi in narodnosti so vselej potrdili, da želijo nadaljevati le pot, ki so si jo sami izbrali in začrtali, pri tem pa ni sile, ki bi jih spravila s te poti.

Tudi zdaj, ko v prazničnem razpoloženju nazdravljamo veličini naše revolucije in vstaje, se zavedamo, da mračne fašistične in šovinistične sile, ki skušajo vnesti mržnjo med naše narode in narodnosti, še vedno ne mirujejo. Še so posamezniki in skupine, ki jim ni po volji naš razvoj in to potrjujejo tudi kosovski dogodki. In prav ti še bolj zavezujejo napredne socialistične sile, vse naše narode in narodnosti za krepitev bratstva in enotnosti, za ustvarjanje takih pogojev, ki bodo zagotavljali zdravo gospodarsko in kulturno rast vsakega posebej in vseh skupaj. Naše notranje težke gospodarske razmere, ki so posledica svetovne gospodarske krize v razvitem industrijskem svetu, želijo te mračne sile izrabiti v svojo korist, da bi povzročile notranjo politično nestabilnost in nezaupanje množic v našo skupnost. Tudi pri nas so še sile, ki jim je samoupravljanje v napoto in nočejo priznati delavcem pravice, da razpolagajo s pogoji in rezultati svojega dela ter postavljajo v dvom celo ustavno vlogo republik in njihovo odgovornost za lastni in skupni gospodarski in kulturni napredek. Zatrdim pa lahko, da so tudi taka prizadevanja obsojena na neuspeh. Naša moč je v enotnosti, zato si moramo prizadevati, da bo naša večnarodnostna skupnost tudi v prihodnje imela povezovalno moč, da bo vsak njen narodni del prinašal v zakladnico humanih vrednot svoje izvirne zgodovinske, družbene, kulturne in druge dosežke.

Delovni ljudje in občani Pomurja, ki živimo v tem najsevernejšem koncu naše domovine, smo ponosni na uspehe, ki smo jih dosegli v povojnem obdobju. Sožitje, ki ga živimo Slovenci in pripadniki madžarske narodnosti na stičišču naših odprtih meja z državama različnih političnih sistemov, je za zgled, zato smo na to še toliko bolj ponosni. Vse kar imamo, smo ustvarili v svobodni Titovi Jugoslaviji, v trdni skupnosti vseh naših narodov in narodnosti, zato tudi v prihodnje druge poti za nas ni.

L. Kovač

Na predvečer dneva vstaje slovenskega naroda smo v središču našega glavnega mesta odkrili spomenik Edvardu Kardelju. Kot je ob neki priložnosti dejal predsednik RK SZDL Mitja Ribičič, je ta spomenik najvišje priznanje naše republike za Kardeljev delež v pripravljanju revolucije, partizanskega boja in oblikovanje socialističnega sistema, s katerim je slovenski narod skupaj z narodi Jugoslavije stopil v svojo lastno zgodovino kot enakopraven in svoboden subjekt v družini narodov in ljudstev vsega sveta. Spomenik Edvardu Kardelju, veliki osebnosti naše zgodovine ni samo izraz bolečine, ki je nastala z njegovo izgubo. To je pomnik in simbol Kardeljevemu duhu in

ustvarjalni moči, spodbuda za nadaljnji razvoj naše socialistične misli in izziv vsemu obstoječemu in preživelemu v svetu, prodor ustvarjalne in svobodne marksistične misli ter humana podoba socializma, osvoboditve in sreče človeka. Moč ljudskih množic, vera v človeka, njegovo ustvarjalnost in srečo, to je temeljni skupni imenovalac življenjskega dela tega velikega človeka, humanista, misleca, politika in državnika. Če hočemo, da bodo množice zaupale nam, moramo tudi mi zaupati vanje, nam govori njegov lik na trgu ljudske revolucije.

(Foto: Miško Kranjec)

globus

LONDON — V Belfastu so uradno sporočili, da je sredi prejšnjega tedna v tamkajšnjem zaporu Maze umrl še šesti zapornik, ki je protestiral z gladovno stavko. 26-letni Irec Martin Hurson je stavkal 46 dni, njegova smrt pa je znova povzročila napetost v že tako nemirni Severni Irski. Martin Hurson je bil kot pripadnik prepovedane Irske republikanske armade obsojen na 20 let zapore.

WINNIPEG — Kanada in Sovjetska zveza sta se sporazumeli o dobavi 2,3 milijona metrskih ton kanadskega žita in ječmena Sovjetski zvezi. To je prvi podpisani sporazum med državama v okviru petletnega načrta o sodelovanju, ki je bil sprejet maja letos.

TOKIO — Do leta 1984 bodo na Japonskem spreminili velikost in izgled papirnatega denarja. Prvič v japonski zgodovini se bodo na papirnatem denarju namesto politikov pojavili intelektualci. To je posledica raziskave javnega mnenja, ki jo je lani opravilo ministrstvo za finance. Eden od razlogov za spremembo bankovcev pa je tudi v tem, da bi preprečili oz. zmanjšali ponarejanje bankovcev velikih vrednosti, ki se je v zadnjem času zelo razmahnilo.

ŽENEVA — V zadnjih 12 mesecih so v Švici zabeležili 6,3-odstotno inflacijo, kar je največ v zadnjih petih letih. Na tako veliko inflacijo je v največji meri vplival porast cen prehranbenih proizvodov, energije in stanovanj ter izdelkov tekstilne industrije. Švica, ki je bila po stopnji inflacije dolgo na zadnjem mestu med razvitimi državami, je tako zdaj pred ZR Nemčijo (5,6) in Japonsko (5,4).

DJAKARTA — Indonezijsko ministrstvo za trgovino je ukinilo izvozno takso na kavo v višini 5 odstotkov, da bi tako spodbudilo prodajo v času, ko je cena na svetovnem tržišču padla. Indonezija je lani proizvedla 390 tisoč ton kave, izvozila pa je je 239 tisoč ton.

NEW YORK — Ameriška letalska družba »Pan American« je sporočila, da bo zaradi vse večjih izgub za 10 odstotkov zmanjšala svoje polete. Tako bo ta družba ukinila polete za Poljsko in Turčijo, zmanjšala pa za Avstralijo, Novo Zelandijo, Manilo, Hongkong in Singapur. Hkrati bo povečala število letov za Anglijo, ZR Nemčijo in Japonsko, saj so te linije najbolj donosne.

BONN — Predstavniki bonške vlade za tisk je izjavil, da se bodo nadaljevali sovjetsko-zahodnonemški pogovori o gradnji plinovoda, prek katerega bi zahodno Evropo oskrbovali s sovjetskimi plinom. Od leta 1985 naj bi po tem plinovodu zahodna Evropa dobivala letno 40 milijard kubičnih metrov plina iz Sibirije.

ZAHODNI BERLIN — V spopadih med policijo in demonstranti, ki so protestirali proti stanovanjski politiki v zahodnoberlinski občini Kreuzberg, je bilo poškodovanih okrog sto ljudi, med njimi tudi nekaj policistov. Aretirali so 19 oseb.

BANI SADR:

„Vrnil se bom!“

Ob eksploziji treh bomb v raznih predmestjih Teherana je bilo, kot javlja časopis vladajoče stranke Islamske republike, ranjenih pet oseb, med njimi štirje člani islamskih varnostnih sil. Časnik tudi trdi, da so eksplozije pripravili Američani, izvršile pa razne skupine mudžahedinov, fedajinov, monarhistov in savakovcev. Hkrati je novi iranski minister za zunanje zadeve v Teheranu domačim novinarjem izjavil, da Združene države Amerike še naprej ostajajo glavni iranski sovražnik.

Sklicujoč se na vire, ki ne želijo biti identificirani, pa Associated Press iz Bejruta poroča, da se je v Teheranu pojavil ilegalni časopis »Džumhurija«, v katerem je bivši iranski predsednik Bani Sadr obljubil, da se bo vrnil na oblast.

»Vrnil se bom in kaznoval vse tiste, ki so storili krivico narodu in islamski republiki. Želim ustvariti pravično islamsko republiko« so besede bivšega iranskega predsednika, objavljene v tem ilegalnem dnevniku, v njem pa ni zapisano, kje je trenutno Bani Sadr.

Vohun opravil nalogo

V Pragi so domačim in tujim novinarjem predstavili sodelavca češkoslovaške obveščevalne službe Jozefa Hodica, ki je tri leta in pol preživel v Avstriji in zbiral podatke o češkoslovaški politični emigraciji.

Jozef Hodic je na tiskovni konferenci obtožil to emigracijo protičeškoslovaške in protisocialistične dejavnosti ter poudaril, da tesno sodeluje z mednarodnimi protikomunističnimi in protisocialističnimi centri. Navedel je tudi vrsto

imen iz vrst politične emigracije, med njimi tudi nekoč znane osebnosti javnega in političnega življenja.

Ceškoslovaško javnost so o vrnitvi Hodica v domovino obvestili prejšnji teden, pri tem pa so poudarili, »da je uspešno opravil nalogo v tujini«. Po vesteh z Dunaja so avstrijske oblasti vložile protest, »zaradi nedovoljene dejavnosti češkoslovaške obveščevalne službe v Avstriji«.

Poljska po poti prenov

Deveti izredni kongres poljske združene delavske partije, ki je za prvega sekretarja ponovno izvolil Stanisława Kanio, je s tem potrdil privrženost politike socialistične prenov. Do volitev prvega sekretarja je prišlo potem, ko so objavili rezultate volitev v novi dvestočlanski centralni komite. Te volitve so pokazale, da je kongres izrazilo nenaklonjen ne samo nasprotnikom politike prenov, temveč tudi partijskemu in državnemu aparatu: v novi centralni komite so bili izvoljeni samo štirje od enajstih članov dosedanjega politbiroja, mimo tega pa v njem ni več številnih drugih predstavnikov partijskih administrativnih struktur, ki so imele do kongresa v centralnem komiteju močno zastopstvo.

V novih osrednjih organih partije je le dvanaest odstotkov starega kadra, okrepila pa se je navzočnost baze, kar potrjuje tudi podatek, da je v novem centralnem komiteju zdaj kar petdeset delavcev in osemindvajset kmetovalcev. Med člani komiteja je tudi dvajset odstotkov takšnih, ki so člani sindikata solidarnost.

Politika prenov postavlja PZDP v položaj, ki ga doslej ni bila vajena: PZDP ukinja kot partijo, ki uresničuje svojo vodilno vlogo pri izgradnji socialistične družbe tako, da vlada sama, in tako, da neposredno upravlja državni in gospodarski aparat, ter jo na novo konstituirajo kot partijo, ki sicer ostaja vodilna družbena sila, vendar pa se pri uresničevanju te vloge odreja neposrednemu državnemu administriranju ter se na političnem prizorišču pojavlja kot sobesednik vseh družbenih sil. PZDP naj bi poslej svoje vodilne vloge ne zagotavljala več s pomočjo aparata državne prisile, marveč kot družbena sila, kot sila, katere idejna podlaga ji načelno omogoča, da bolje predstavlja kratkoročne in zgodovinske interese Poljske, pri čemer to svojo vodilno vlogo uresničuje v odkritem in javnem dialogu z drugimi udeleženci družbenega soočanja. V tem je tudi bila osnovna usmeritev k družbenemu sporazumevanju in političnemu reševanju krize.

V samem vrhu partije je bilo doslej precej takšnih, ki so videli v podpisu sporazumov s stavkajočimi delavci le taklični maneuver in ne strateško usmeritev. To stališče je prevladovalo tudi v vseh centrih zahodnoevropskih komunističnih partij, kjer sodijo, da je bilo vse to, kar se je dogajalo po šestem plenumu le premor, ki naj spet privede k obnavljanju starega stanja. Čas do prihodnjega, rednega desetega kongresa, bo takšne ocene ali potrdil ali ovrgel.

Ne mir ne vojna. Tako bi lahko rekli o odnosu med Izraelom in Libanom. Izraelska letala so pred dnevi hudo upoštošila libanonsko glavno mesto Bejrut, predvsem tiste četrti, v katerih živijo Palestinci in Muslimani. Izraelskemu napadu se je postavila po robu palestinska protiletalska artilerija skupaj s protiletalskimi raketami sirske armade.

SVET IN MI

Naše meso v države EGS

Zunanji ministri desetih držav članic zahodnoevropske deseterice so v Bruslju potrdili kompromisni predlog o povečanju kontingenta za izvoz naše govedine v EGS. Kot je znano je EGS že aprila lani v Beogradu podpisala gospodarski sporazum o izvozu našega mesa v devet držav članic EGS, z vstopom

Grčije v to skupnost pa so tokrat ta sporazum razširili še na to državo. Tako naj bi lani dogovorjeni kontingent 34.800 ton, ki velja za devet-člansko skupnost, glede na vstop Grčije povečati še za 15.600 ton. Dokončna dogovarjanja o tem bodo z Jugoslavijo stekla septembra, poleg izvoza govedine pa naj

bi takrat stekli tudi razgovori o transportnih vprašanjih. Vstop Grčije v EGS je namreč močno povečal tranzitni promet čez našo državo, kar je spravilo na površje vprašanje posodabljanja našega cestnega omrežja, saj sedanje ne more prenesti okrepljenega prometa med deveterico in Grčijo.

Atentat v Bruslju

Protijugoslovanske akcije, ki jih je bilo v zadnjih mesecih v Belgiji že več, so sredi prejšnjega tedna dosegle vrhunec z napadom na dva naša diplomatska predstavnika. Napadalec je prišel v poslopje našega veleposlaništva v Bruslju in začel streljati z revolverjem velikega kalibra. Krogle so hudo poškodovale gospodarskega svetnika Blagoja Anakioskega, saj so ga dvakrat zadele v roko ter s hrbtni strani v

pljuča, kar je povzročilo notranje krvavitve, ranjen pa je bil tudi uslužbenec veleposlaništva Franc Spindler. Zdravstveno stanje slednjega se je že izboljšalo, medtem ko je Anakioski v nenehni intenzivni negi. Ker je krogla poškodovala tudi hrbtnico, sta obe nogi paralizirani.

Jugoslovanski veleposlanik v Belgiji Esad Cerić je obiskal belgijskega zunanjega

ministra Charlesa Ferdinanda Nothomba in mu izročil oster protest zaradi številnih terorističnih akcij, ki so se v zadnjem času zgodile zoper Jugoslavijo na ozemlju Belgije. V protestu je rečeno, da bi nadaljnja tolerantnost do takih akcij lahko močno poslabšala jugoslovansko-belgijske odnose. Minister Nothomb je zagotovil, da se bo dogovoril o izboljšanju zaščitnih ukrepov za naša predstavništva v Belgiji.

Vrhovec pri Genscherju

Zvezni sekretar za zunanje zadeve Josip Vrhovec je obiskal ZR Nemčijo in se sestal z zahodnonemškim zunanjim ministrom Genscherjem. Na srečanju sta poudarila, da se obe državi zavzemata za stabilizacijo svetovnih razmer in da bi se čim prej začel dialog o re-

ševanju spornih vprašanj, ki bi premostil resno krizo v mednarodnih odnosih. Ministra sta še posebej spregovorila o evropski problematiki, madridski konferenci o evropski varnosti in sodelovanju in o problemih obojestranskega razvoja. Beseda je tekla tudi o nekaterih kriznih

žariščih v svetu, v posebnem pogovoru pa sta pozitivno ocenila dvostransko sodelovanje med državama ter poudarila, da ga je treba še naprej razvijati. Tudi zahodnonemški tisk je zelo ugodno ocenil razgovore med zunanjima ministroma Jugoslavije in ZR Nemčije.

Spoštovati načela o nevmešavanju

Prekinitev ognja, umik vseh tujih čet pod nadzorstvom Združenih narodov, razorožitev vseh strahov sil v Kampučiji, vzpostavitev začasne vlade ter svobodne in tajne volitve pod nadzorom ZN, so najpomembnejši predlogi, ki so jih države jugovzhodne Azije podale na mednarodni konferenci o Kampučiji.

Jugoslovansko delegacijo na tej mednarodni konferenci je vodil veleposlanik Miljan Komatina, ki je poudaril nujnost mednarodne skupnosti za reševanje tega vprašanja, ki ogroža tudi mednarodni mir in varnost. Zato mora ta konferenca jasno določiti načela, na katerih edino lahko sloni trajna in pravična rešitev kampučij-

skega vprašanja, začrtati poti za njeno uresničitev, in prispevati, da bodo nastale take okoliščine, v katerih bi lahko bistvene probleme tega območja uredili v skladu z zakonitimi interesi vseh držav. Pravica kampučijskega ljudstva, da odloča o svoji usodi brez tujega vmešavanja mora biti izhodišče za reševanje tega vprašanja.

Vsaka partija naj sama odloča o svoji usodi

Devetega kongresa Poljske združene delavske partije se je udeležil tudi član predsedstva CK ZKJ Aleksander Grlićkov, ki je v pozdravnem govoru na plenarnem zasedanju podčrtal, da so odnosi med ZKJ in PZDP tradicionalno dobri in prijateljski, prav tako pa tudi odnosi med državama. To je rezultat obojestranske želje, interesov in prizadevanj ter doslednega spoštovanja načel neodvisnosti, samostojnosti, enakopravnosti, suverenosti in

ozemeljske nedotakljivosti, nevmešavanja v notranje zadeve, spoštovanje različnih poti v boju za graditev socializma ter odgovornosti pred svojim delavskim razredom in ljudstvom.

Izhajajoč iz načelne opredelitve in prepričanja, da imajo vsak narod, vsaka država in partija neokrnljivo pravico sami odločati o svoji usodi in samostojno začrtovati poti svojega razvoja,

smo prepričani, da bodo poljski delavski razred pod vodstvom Poljske združene delavske partije, vse napredne sile in ljudstvo Poljske v tem pomembnem zgodovinskem trenutku zagotovili uresničevanje socialistične obnove poljske družbe in nadaljnji materialni, kulturni in duhovni razvoj, kot ustreza vašim zgodovinskim in narodnim značilnostim ter potrebam, je v svojem govoru med drugim dejal Aleksander Grlićkov.

ČE NE POJDE ZLEPA...

Je že tako, da so časopisni naslovi — tudi naš je tak — kot: O pretiranih naložbah se vedno le vprašanja. Če sprejemamo ukrepe, naj bodo učinkoviti, še dodatna omejitev rasti splošne porabe, Rast cen še vedno zaskrbljujoča, Zajemajo skoraj po dnu in podobni, pogostejši kot recimo: Naposled le oživitve, Preprostejša pot za združevanje denarja, Izhodišče za dolgoročne in kratkoročne ukrepe, in še bi našli kakšnega. Na kaj hočemo spomniti?

Brez teh „še“, „če“ in „že“, ki so se nam — hoteli to ali ne — kar vsilili (priljubili pač ne!) skoraj ni več naslova. Razlog je preprost: da bi se vsaj verbalno (besedno) znašli v zdajšnjem gospodarskem primežu, si je treba pomagati, kakor pač nanese. Tudi s takimi in podobnimi besednimi igrami. Toda pustimo te igre ob strani in preidimo na bistvo stvari!

Hude resne gospodarske in siceršnje razmere, kakršnim smo priče, dobesedno silijo, da jih skušamo — bolj ali manj uspešno — „kupati“ z vse mogočimi ukrepi. Eden takih je zanesljivo sklep guvernerjev Narodne banke Ju-

goslavije, po katerem smemo Jugoslovani le enkrat letno odnesti v tujino 1500 dinarjev in da smejo tujci podobno le enkrat letno prinesiti v našo državo za 1500 v tujini kupljenih dinarjev. Drug tak je predlog za izdajo zakona o uvedbi taks za prehod čez mejo (1500 dinarjev za vsak prehod na osebo). Ogledajmo si ga pobliže!

S sprejetjem predlaganega zakona bi se praktično povečale carinske takse in že tu se — kot piše Delo — poraja vrsta vprašanj. Gre za to, da je sistem taks — te so po eni strani vir proračuna federacije, po drugi pa nadomestilo za delo upravnih organov, torej tudi carine — po istih merilih določen za vse primere. Zahteva po uvedbi novih taks oziroma utemeljevanje na tej podlagi ni upravičeno, saj je očitno, da se povečanje na 1500 dinarjev ne more opravičiti z morebitnim povečanjem dela carinskih služb. Tudi če bi bil namreč zakon sprejet, carina ne bi delala nič novega in nič več kot doslej — pregledovala prtljago, tovor in potnike.

Osnutek zakona nadalje določa, da so obveznosti plačeva-

nja takse oproščene določene kategorije občanov: tisti, ki so na začasnem delu v tujini, zaposleni v predelih sosednjih držav in drugi, s čimer bi se neenako obravnavali vsi občani SFRJ. Ob tem ni jasno, kako dokazati začasno delo v tujini — potrdila bi morala izdati občinska uprava — saj te evidence niso povsem natančne in zanesljive.

Prav tako ne gre zanemariti tega, da je ustavna pravica vsakega občana SFRJ, da gre lahko čez mejo, če ima v redu potrjen potni list. Če torej ne plača takse za prehod čez mejo, je mogoče uvesti upravni postopek zaradi prekrška, ne pa tudi prepovedati prehod čez mejo. In naposled pravni strokovnjaki iz zakonodajno — pravne komisije skupščine SFRJ opozarjajo na dejstvo, da predlagatelj zakona — zvezni sekretariat za finance — ni upošteval vrste mednarodnih obveznosti SFRJ, v katere bi bistveno posegli z uvedbo tega zakona.

Tako je torej s temi zakoni — in da sklenemo naslovno misel — če ne pojde zlepa, bo šlo z ukrepom (zakonom, odlokom, sklepom).

BEOGRAD — Te dni je na vseh ravneh slišati veliko pripomb na račun široke fronte investicij. „Delegati vprašujemo predstavnike Zveznega izvršnega sveta, le-ti vprašujejo nas — in tako mine ves mandat. Ali je mogoče ali ne preprečiti pretirano investiranje? Zakaj se samo o tem pogovarjamo in ničesar ukrenemo? Vsak objekt bi morali pretehtati posamič, proučiti upravičenost njegove gradnje, finančno pokritost in posledice odločitve o njegovi usodi,“ je le ena od teh z delegatske skupščine.

telegrami

KOPER — Na zadnji seji izvršilnega odbora Družbene banke Ljubljanske banke so med drugim postregli s podatkom, da so do konca letošnjega maja slovenske banke podprle 175 novih naložb s predračunsko vrednostjo okrog 2,2 milijarde dinarjev. Omogočile so delno kritje prekoračitev ali pa namenile kreditna sredstva za sovlagatelje. V aprilu in maju pa so banke skoraj tri četrtine naložbenih posojil odobrile vlaganjem na prednostnih področjih.

ORMOŽ — Tu so se pred kratkim na pobudo medobčinskega sveta ZKS za Podravje sešli pridelovalci pese in predstavniki tovarne sladkorja ter se dogovorili za akcijo ob jeseškem spravilu pridelka. Sladkorna pesa letos raste in nekaj več kot 4700 hektarjih, kar je 80 odstotkov več kot lansko leto. Brez težav očitno tudi letošnjo jesen ne bo šlo, saj se zatika pri uvozu nadomestnih delov za kombajne iz ZRN, Poljske in Sovjetske zveze, kombinatom primanjkuje traktorjev in posebnih prikolice, še vedno pa niso uredili številnih zbirališč za peso.

Dvojna morala

Beograjska televizija je pripravila oddajo, ki jo je poimenovala »Porota«. Občani raznih poklicev so v studiu razpravljali o tem, kar so jim potožili gledalci, in kot se to tudi sicer dogaja v raznih tožbah in pritožbah na našo vsakdanjost, so največ govorili o nepravni, nesamoupravni morali, o dvoličnosti oziroma dvojni morali, ki jo ljudje najbolj boleče občutimo v svojem vsakdanu.

Ko so, med drugim, vprašali v »poroti« prisotnega direktorja, kaj bi storil, če bi iz njegove regije zahtevali od organizacije sto milijončkov za izgradnjo stadiona: bi dal denar ali pa odklonil sodelovanje v tej investiciji v interesu razvoja organizacije, je gladko odgovoril: »V interesu svoje svetle perspektive bi denar kajpak dal.«

Ta odgovor najbolj jasno prikazuje dvojno moralo — ko v en glas govorimo o neodtujljivih interesih delavcev, ki naj odločajo o vsem, hkrati pa delamo tako, kot je na voljo forumskemu odločanju v regijah, ali kjerkoli že, nad organizacijami združenega dela, kjer združujejo sredstva na omenjeni način.

PISMO IZ BEOGRADA

Dvojna morala je posledica v praksi ohranjenega, sicer že premočenega načina upravljanja z družbenimi sredstvi, in deklarativnega spoštovanja samoupravnih načel gospodarjenja in življenja. Korenine ima v politični moči odločanja dejavnikov, ki naj bi bili praviloma le izvrševalci samoupravnega odločanja v delegatskem sistemu delovanja, ki naj bi bilo odločilno tudi za ostajanje na odgovornih izvršilnih mestih, oziroma za odpoklic s takih mest, če se pokaže, da si kdorkoli prisvaja odločanje o tem, kar naj odločijo delavci sami in sicer na podlagi svojih neposrednih interesov.

Primer športnega stadiona in omenjenega direktorja je najbolj enostaven primer odtujevanja sredstev in upravljanja z njimi, kajti sicer poznamo bolj rafinirano prakso, v kateri se delavci kaj slabo znajdejo in zaradi katere je svobodna mnenja dela postala tako nedoumljiva kot je še vedno — kljub vsem kongresnim, samoupravnim in drugim resolucijam in deklaracijam.

Za ilustracijo nam je lahko beograjsko stanovanjsko samoupravljanje, v katerem samoupravne zakonitosti še vedno ni, ker je samoupravna solidarnost zamenjana z lažno solidarnostjo: nezakonito, nasilno vseljevanje je v navadi kot nekaj normalnega, češ da, dokler ne bo dovolj stanovanj, nikomur ne moremo odrekati pravice do stanovanja, pa čeprav jo uresničuje z nasiljem.

Sebičnost teh nasilnikov, ki so v delovnih organizacijah morda tudi »družbenopolitični« delavci in celo člani ZK, se potem množi z drugimi nezakonitostmi in svojevrstnim nasiljem. Hišni sveti namreč praviloma jemljejo denar od brezpravno vseljenih kot nadomestilo za stanarino in storjene stanovanjske stroške in ga uporabljajo za razne namene v okviru hiše. SIS za stanovanja pokasirajo stroške brezpravnih vseljenih stanovalcev v stanarinah pravno veljavno vseljenih, češ da ti stroški bremenijo vso hišo, razen nasilno vseljenih, ki jih pravno ni v hiši. Hišni svet je podaljšana roka SIS za stanovanja in KS in sploh ne obračunava svojega finančnega poslovanja stanovalcem, zato se redno dogaja, da plačajo servisom, ki so bili doslej del bivšega stanovanjskega podjetja, vse stroške, ki jih dobijo v računih, a brez vpogleda v dejansko materialno stanje, ki je tudi dvakrat manjše, kot je v letu dni porabljeno...

V takšni hierarhiji sebičnosti so skupni interesi stanovalcev že toliko zanemarjeni, da bi lahko potratnost izračunali že v desetinah milijard za zadnja leta, kar pomeni, da bi z gospodarnejšim ravnanjem z družbenimi sredstvi za stanovanja lahko zagotovili sredstva za tisoče in tisoče stanovanj in jih tudi že dali na razpolago stanovanj potrebni, ne da bi dovoljevali nasilnežem, da se kot klopi lepijo na organizem stanovanjskega samoupravljanja in povzročajo nezdravo stanje v hišnem samoupravljanju, ki se tako prenaša tudi na širše samoupravljanje, zlasti v krajevnih skupnostih.

Ko so v neki beograjski stanovanjski hiši dvignili glas proti takemu stanju in pravdo dobili, so v SIS za stanovanje plačali sodne stroške iz stanarine »neugodljivih« stanovalcev...

Viktor Sirec

V žarišču dogodkov

Potencialne nevarnosti nacionalizma

Pred štirimi leti, 8. junija 1977, je političnemu aktivu Kosova govoril Edvard Kardelj. Iz govora, ki doslej še ni bil objavljen, ponatiskujemo po dnevniku Delo s 7. julija letos tisti del, ki govori o mednarodnih odnosih in o boju proti potencialnim izvorom nacionalizma in vsega tistega, kar mu godi in kar ga hrani.

»Tovariši so tu obširno govorili o problemih mednarodnih odnosov, o pojavih nacionalizma itd. Soglašam z vašo usmeritvijo, nimam kakšnih posebnih pripomb, rad pa bi opozoril na nekatere stvari. Poprej smo govorili, ko gre za Kosovo, da imajo Srbi na Kosovo posebno odgovornost, zdaj pa bi dejal, da je danes položaj obrnjen, da danes Albanci na Kosovo nosijo odgovornost prav zato, ker so tu večinski narod.

Seveda ne mislim, da je velikosrbski nacionalizem zatrt, da ga ni ali da je njegova moč majhna. Nasprotno, mislim, da je tu, da še vedno obstaja, da bo obstajal še kar precej dolgo, jasno pa je tudi, da boj proti temu velikosrbskemu nacionalizmu ni možen z nasprotnih pozicij, s pozicij albanskega nacionalizma. Vsi to dobro vemo. Nikakor ne mislim, da na to ne pazite, vendar menim, da je zdaj izredno važno, da se oboji, posebno pa še albanska večina na Kosovu briga za to in skrbi, da se vsi ti problemi rešujejo v okviru samoupravljanja in humanističnega, demokratičnega prijateljstva med narodi. To je zahteva ne zgolj zato, da bi bili odnosi takšni, kakršni morajo biti, ampak tudi zato, da bi v tem nacionalnem okolju nastala v zavesti ljudi določena sprememba. Kajti albanska narodnost na Kosovu je bila dolgo časa

pod pritiskom — nacionalnim in političnim — in se je zato v preteklosti po moji presoji ustvarila zavest podrejenosti, nekakšne defenzive proti vsemu, kar prihaja. Mislim, da je treba zdaj to zavest postopoma spreminjati, kolikor je le mogoče. Danes takšne nevarnosti pravzaprav ni. Albanska narodnost ni le svobodna, ampak je enakopraven gospodar tu na Kosovu, zato mislim, da mora prevzeti tudi določeno politično odgovornost ne samo do sebe, ampak tudi do drugih, ne samo na Kosovu, ampak tudi v Jugoslaviji.

STALEN BOJ PROTI SLEHERNI NACIONALISTIČNI IZKLJUČNOSTI

S tem hočem reči, da je treba tudi na tem področju izdelati koncept politike, ki je lahko pozitiven ne le za vas, ampak za vso Jugoslavijo. Kajpak zahteva to, prvič, popolno demokratično svobodo za uveljavitev vseh narodnosti na Kosovu. Mislim, da je praksa v Jugoslaviji pokazala, da nismo prav nič izgubili in z ničemer oslabili Jugoslavije in odnosov med našimi narodi, s tem, ko smo s tistimi prvimi ustavnimi dopolnili in nato tudi z ustavo iz leta 1974 šli v najširše, popolno priznanje svobode za nacionalno uveljavitev vseh narodov in narodnosti v Jugoslaviji. Nasprotno, danes obstaja med našimi narodi veliko večje zaupanje kot kadarkoli. Z vseh strani, z Vzhoda in Zahoda, so nas plašili in govorili: »... vi boste Jugoslavijo razbili.« Tudi notranji nacionalisti vseh barv so govorili, da razkrajamo in uničujemo Jugoslavijo. Toda njihove napovedi so propadle. Zatorej še nadalje mislim, da ni nobenega razloga za bojazen pred kakršnokoli nacionalno uveljavitvijo, s pogojem seveda, da ni na-

perjena proti družbi oziroma proti drugi narodnosti, da spoštuje, upošteva iste pravice drugih in v tem okviru zahteva stalno demokratično sodelovanje in, če hočete, prepletanje interesov, samoupravno integracijo.

Drugič, takšen koncept zahteva kajpada tudi stalen boj proti sleherni nacionalistični izključnosti. Kajti včasih se pojavijo gesla o nacionalnem interesu. Ne trdim, da ni nacionalnega interesa. Kajpak, da obstaja. Svoboda naroda, njegov ekonomski razvoj itd. — vse to je nacionalni interes, toda včasih se kot nacionalni interes prikazuje tudi nekaj drugega, kar je povezano z različnimi reakcionarnimi tradicijami, s stanjem, kakršno je bilo nekoč pa ga ni več, in z nekaterimi zahtevami, ki so sicer pogojene s preteklostjo, vendar jih danes ni mogoče postavljati na enak način.

Prav tako se je potrebno tolči proti nacionalizmu. Kajpak se je treba tolči s političnimi sredstvi in navsezadnje tudi z administrativnimi. Toda slednjim se je treba izogibati in segati po njih samo tedaj, ko gre za resno družbeno nevarnost, sicer pa v tem pogledu ne smemo pretiravati in majhne, drobne pojave predstavljati kot velike. Ponavljam, proti njim se je treba tolči s političnimi sredstvi. Tiste, ki širijo mržnjo in izzivajo nacionalno nestrpnost, je treba včasih postaviti tudi pred sodnika za prekrške. Ne smemo majhnih prekrškov spreminjati v velike politične probleme, vendar se moramo usmerjati v korenit boj tam, kjer gre za resno nevarnost.

BOJEVATI SE MORAMO PREDVSEM ZNOTRAJ DRŽAVE

Moje osebno mnenje je, da glede na to, da smo

večnacionalna država, nacionalizem obstaja in bo tudi obstajal. V neki drugi državi bo našel drugačno obliko, na primer obliko religije itd., toda za vsem tem so, logično vselej, nekakšni posebni interesi, konkretno pri nas reakcionarni interesi, povezani bodisi z dogmatizmom bodisi z liberalizmom. Mislim, da moramo na nacionalizem računati zategadelj, ker ima objektivne izvore, ki jih ne moremo odpraviti čez noč; ti objektivni izvori pa bodo stalni. Predvsem nižja razvitanost je stalen vir nacionalizma in najrazličnejših drugih negativnih težej, in to povsod po svetu, ne le pri nas. Nadalje je tu tradicija. Sami dobro veste, kakšne tradicije in tradicionalna pojmovanja so povezana s Kosovom, in to ne samo v glavah tankega sloja, ampak so tu nekatere negativne tradicije globoko vsajene v srbskem narodu v Srbiji, celo bolj kakor pri Srbih na Kosovu. Vendar ta dejstva objektivno obstajajo in se z njimi ne moremo frontalno spopasti, ampak moramo zgodovini dati prostor in čas za reševanje teh problemov.

Prav zato, ker vemo, da so to objektivna dejstva, moramo biti budni. Žato je, tudi kadar obravnavamo vse naše skupne probleme v Jugoslaviji, zelo važno, da se jih lotevamo potrpežljivo in demokratično ter da ta protislovja in konflikte, ki objektivno obstajajo — in kjer, da tako rečem, imajo vsi pravico — vendarle rešujemo s kar največjim medsebojnim razumevanjem in da tudi tedaj, ko se tudi malce skregamo, ne dovolimo, da bi takšne naše razprave, takšni naši dialogi postali hrana za nacionaliste.

(Nadaljevanje sledi)

Sprejeta dopolnila slovenske ustave

Delegati vseh treh zborov republiške skupščine so v sredo, 15. julija, slovesno sprejeli sedem ustavnih amandmajev k slovenski ustavi in razglasili ustavni zakon za izvedbo le-teh. Predsednik republiške skupščine SR Slovenije Milan Kučan jih je ob tej priložnosti tudi obširno obrazložil. Ponatiskujemo le nekatere najrazličnejše odlomke njegovega govora.

Temeljne cilje Titove pobude o kolektivnem delu in odgovornosti je mogoče uresničiti tudi, če ne bi spreminjali ustave, seveda pod pogojem, da bi bilo dovolj politične volje in spoštovanja subjektivnih sil, da v življenju dosledno uresničimo načela kadrovske politike. Prednost predlagane dvehletne mandatne dobe z možnostjo enkratne pono-

vne izvolitve je, da je mandatsna doba funkcionarjev neposredno povezana s trajanjem mandatne dobe članov delegacij in delegatov, ki te funkcionarje volijo. Krajša mandatna doba sicer nedvomno omejuje možnosti uzurpacije oblasti in utrjevanje liderskih težej, njena slabost pa je, da se lahko sprevrže v formalno kroženje nosilcev predsedniških funkcij, neodvisno od uspešnosti njihovega dela. Bilo bi nam zelo potrebno več politične kulture, ki bi omogočila ostro kritiko in zlorabe, a tudi ohranilo spoštovanje človekove osebnosti in njegovega dostojanstva, kadar so razlogi za nezadovoljivo delo v objektivnih okoliščinah ali v napačni kadrovski izbiri.

Naloge, ki obvezujejo

V ospredju razprave na razširjeni seji zbora združenega dela skupaj z direktorji temeljnih organizacij združenega dela in predsedniki delavskih svetov, bila je v četrtek v Murski Soboti, so bila gospodarska gibanja v prvi polovici letošnjega leta tako v naši republiki kot v občini. Ta v tem obdobju na nekaterih ključnih področjih zaostajajo za načrtovanim razvojem — v občini nekoliko manj kot v republiškem poprečju. Zato je nujno takojšnje ukrepanje v slehernem delovnem okolju in dosledno uresničevanje že sprejetih stabilizacijskih ukrepov, pa tudi vseh stališč, sprejetih v zboru združenega dela na predlog izvršnega sveta, dopolnjenih z razpravo delegatov.

Ker so odstopanja od načrtanega razvoja v naši republiki po občinah dokaj različna, so se delegati posebej zavzeli za selektivno izvajanje že sprejetih in predvidenih ukrepov. Posebej bi moralo to veljati za investicije. Pri tem je nujno dosledno upoštevati že sprejete kriterije za prestrukturiranje gospodarstva in dati prednost tistim vlaganjem, ki bodo pospeševala gospodarski razvoj manj razvitih območij in tu zagotavljala tudi nova delovna mesta. Živilsko predelovalne kapacitete bi na primer morali graditi na območjih, kjer se za takšno proizvodnjo prideluje surovina. Opozorjeno je bilo tudi, da ob vrsti sprejetih priporočil v zvezi z izvozom, cenami in porabo v republiki doslej sprejeti ukrepi niso dali pričakovanih rezultatov. V prihodnje bi ob sprejemanju novih morali podrobneje analizirati in proučiti širše negativne vplive in posledice na dolgoročni razvoj ter za tiste dejavnosti, ki so pri tem prizadete — v zdajšnjih razmerah na primer gradbeništvo — sočasno pa poiskati konkretne rešitve za zagotovitev socialne varnosti zaposlenih delavcev.

Kljub temu, da so gospodarska gibanja v občini ugodnejša od republiškega poprečja, zlasti pri izvozu, industrijski proizvodnji in razporejanju dohodka v korist organizacij združenega dela, ne gre, v teh sicer dopustnih dneh, živeti v nekakšnem samozadovoljstvu. To izhaja tudi iz sprejetih stališč, ki zahtevajo takojšnje akcije v slehernem delovnem okolju. V ospredju so naloge za povečanje proizvodnje, izvoza, načrtne in pametne porabe investicijskega denarja ter gospodarno obnašanje v vseh oblikah porabe. Med konkretnimi zadolžitvami, mimo katerih ne bodo mogli v nobeni organizaciji združenega dela oziroma delovni skupnosti, pa so predvsem naslednje naloge. Potrebno je podrobno analizirati polletno poslovanje in sprejeti konkretne akcijske programe za odpravo negativnih gibanj. Izdelati je potrebno programe varčevanja z energijo in zagotoviti racionalnejšo porabo materiala. Povsod morajo pregledati zaloge in kjer te presegajo normalne okvire bo nujno spremeniti proizvodne programe. Na področju zaposlovanja morajo vse organizacije združenega dela omejevati delo po pogodbah, nadurno delo ter delo delavcev, ki izpolnjujejo pogoje za upoko-jitev. Pri novih zaposlitvah pa je ob ostalih pogojih nujno upoštevati tudi socialno stanje kandidatov.

Do prvega avgusta morajo vsi nosilci investicij ponovno analizirati naložbe in ugotoviti realne možnosti za njihovo nadaljnjo izvajanje oziroma začetek glede na kriterije sprejete z resolucijo, in nove zakonske ukrepe.

Porabo v samoupravnih interesnih skupnostih in splošni porabi bo potrebno najpozneje v septembru uskladiti z dejansko doseženo rastjo dohodka in določili resolucije, sicer pa je tudi v negospodarstvu nujno podrobno analizirati polletno poslovanje ter sprejeti programe varčevanja z materialom in energijo. Glede na manjše prihodke od planiranih v interesnih skupnostih materialne proizvodnje pa je potrebno dosledno izvajati le najnujnejša dela v skladu s sprejetimi programi.

Uresničevanje dogovorjenih nalog in sprejetih stališč bo občinski izvršni svet spremljal in ocenjeval vsakih štirinajst dni.

I. B.

Slabostim dati svoje ime

Aktualna vprašanja gospodarskih gibanj in izvajanje gospodarske stabilizacije v prvem polletju letošnjega leta je bila osrednja tema dokaj kritične razprave na seji občinske konference ZKS Lendava. Kako tudi ne, saj je industrijska proizvodnja v šestih mesecih letošnjega leta za 11 odstotkov manjša kot v enakem obdobju lanskega leta, vzroki pa so predvsem v motnjah pri oskrbi s surovinami in reprodukcijskim materialom z domačega in tujega tržišča ter visoki rasti cen surovin, kar seveda vpliva na zmanjšanje konkurenčnosti zlasti na tujem tržišču. Tudi na področju kmetijstva se ne kaže nič kaj spodbudna slika; zaradi manjšega obsega živinorejske proizvodnje planirana kmetijska proizvodnja ne bo dosežena, kljub temu da bodo v rastlinski proizvodnji doseženi ugodni rezultati razen pri pšenici, saj po sedanjih podatkih pšenice manj za 40 do 50 odstotkov. Zmanjšanje investicijskih naložb, za lendavsko občino bi se lahko reklo, da je to zmanjšanje drastično, je seveda vplivalo na politiko zaposlovanja. Tako je v polletju dobilo zaposlitev le nekaj deset občanov, močno pa se je povečalo število tistih, ki prvič iščejo zaposlitev, zlasti še srednješolcev. Zmanjšano investicijsko dejavnost najbolj čuti gradbeništvo, saj nima izkoriščenih svojih zmogljivosti,

zato se mora usmerjati na tuja tržišča. Dosledno povečanje odgovornosti in pripravljenosti za dosledno izvajanje nalog za stabilizacijo gospodarstva, je po mnenju konference edini izhod, vendar ne na način, kot se je to delalo doslej. Slabosti bo potrebno imenovati konkretno in v sleherni organizaciji združenega dela nemudoma ugotoviti možnosti za realizacijo načrtovanega obsega proizvodnje, še zlasti pa izvoza. Nekatere organizacije združenega dela so v ta namen že najavile delo tudi ob prostih dneh. Saj bodo, kot so dejali njihovi predstavniki v občinski konferenci, le tako lahko nadoknadili zamujeno v prvem polletju. Dosledno bo potrebno porazdeliti na vse, tudi na interesne skupnosti, ki naj bi v svojih programih dale poudarek izvajanju tistega, kar bo zagotavljalo večjo socialno varnost in materialno varnost delavca in občana, torej najnujnejše. Komunisti se bodo morali kljub letnim dopustom lotiti razprav o rezultatih gospodarjenja in v svojih sredinah sprejemati konkretne akcijske programe, po katerih naj bi delali v drugem polletju.

Jani D.

Večja odgovornost izvršnega sveta

Težak gospodarski položaj v lendavski občini zahteva od izvršnega sveta nenehno spremljanje gospodarskih gibanj. Tako so na zadnji seji sprejeli ugotovitve, stališča in sklepe o uresnitvi resolucije o družbenoekonomskem razvoju občine v tem letu. Pozvali so vse organizacije združenega dela, zlasti tiste ki zaostajajo v realizaciji sprejetih načrtov, da tudi s prostimi sobotami in nedeljami nadoknadijo zamujeno, da bi ob koncu leta lahko dosegli boljše gospodarske rezultate. Izvršni svet je opozoril tudi na potrebo po varčevanju in racionalnem poslovanju, na kar čestokrat pozabljamo, sprejeti programi pa ležijo v predalih. Na seji izvršnega sveta so razpravljali tudi o predlogu zakona o časni prepovedi za gradnjo določenih objektov, ter predlogu družbenega dogovora o načinu, zagotavljanju in usmerjanju dela družbenih sredstev za pospeševanje izvoza.

Jani D.

Tovariško srečanje

Ob počastitvi jubilejnega praznika — 40 obletnice vstaje slovenskega naroda, sta združenje vojaških vojni invalidov in borce narodno osvobodilne vojne Murska Sobota pripravila 4. tovariško srečanje v Rakičanu, z namenom, da bi se revolucionarne tradicije še hitreje razvijale in prenašale na mlajše. Tako je tudi uvodoma poudaril prvoborec tovariš Rudi Rapl — Savo, z željo, da se grenki spomini, ki dajejo pečat prihodnosti, ne bi nikoli ponovili.

V nadaljevanju srečanja je bil bogat kulturni program, katerega so z recitali revolucionarne poezije obogatili pripadniki garnizona jugoslovanske ljudske armade, mladinci bigadirji in folklorna skupina. Izjemna popestritev, ki jo je, tako kot ostale nastope, pozdravilo čez sto udeležencev tovariškega srečanja, je bila dosežena s predvajanjem filma in nastopom kulturnoizolacijskega društva iz Bel-
linec. Tovrstne prireditve, ki so dokaz, da se s ponosom spominjamo naše bogate revolucionarne dediščine, se bodo tudi v prihodnje vsakokrat organizirale v drugem kraju, kajti tako bo doseženi bistveni namen, da kraj ali mesto zaživi v pristnem duhu obujanja revolucionarnih spominov.

M. SKLEDAR

SZDL o gospodarstvu

Koordinacijski odbor za planiranje in družbenoekonomske odnose pri predsedstvu občinske konference SZDL Lendava je analiziral izvajanje družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981 do 1985 ter izvajanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju občine v letošnjem letu. Ocenili so, da je položaj gospodarstva v občini slab in da bo potrebno sprejeti ukrepe za njegovo izboljšanje. Tudi gospodarska gibanja v republiki niso zadovoljiva, zato bodo sprejeti nekateri restriktivni ukrepi, ki pa morajo biti selektivni, so poudarili na seji in dodali, da je v analizi gospodarstva v Sloveniji verjetno pomotoma

vnesen predlog o tovarni metanola v Bosni, ki naj bi jo pomagala graditi tudi Slovenija. Tovarno metanola imamo v Lendavi, njena zmogljivost je velika dovolj za vso državo in izvoz, zaradi neskladja cen pa je že nekaj let v izgubi. Problem bi morali najprej rešiti doma, sicer pa tudi dogovorjanja o novih programih za INA Nafto ne potekajo po dogovoru, vse to pa še slabša položaj gospodarstva v občini. Koordinacijski odbor pri predsedstvu občinske konference SZDL je zborom občinske skupščine naložil, da o gospodarskem položaju občine podrobno razpravljajo in sprejmejo ukrepe za njegovo izboljšanje.

Jani D.

FESTIVAL MLADIH

Preteklo nedeljo je bil v Bogojini tradicionalni festival mladih pevcev amaterjev in vokalno instrumentalnih skupin Bogojina 81, ki ga je pripravila domača mladinska organizacija.

V precej veliki kulturni dvorani je bilo skoraj premalo prostora za vse obiskovalce lepo uspele prireditve. Med enajst nastopajočimi pevci in dvema duetoma mladih pevki ter tremi vokalno instrumentalnimi skupinami, je prvo

nagrado strokovne žirije, enomeseničen penzion v Moravskih toplicah, osvojil Kalman Horvat, drugo mesto Irena Dukič in tretje Stefan Krampač. Prva nagrada občinstva pa je pripadla lanskeletnemu zmagovalcu Zvonku Serkeziju.

Mladi iz OO ZSM Bogojina so si zadali nalogo, da se na podobni prireditvi, ki bo jubilejna peta, srečajo spet v prihodnjem letu.

Drago I.

V MURSKOSOBOŠKI OBČINI TRDIJO

REFERENDUMSKE INVESTICIJE PO NAČRTU

Kakšen pomen pripisujejo v murskosoboški občini izvajanju referendumskega programa na področju zdravstva in šolstva, potrjuje tudi pobuda izvršnega sveta skupščine občine v Murski Soboti, ki sproti preverja uresničevanje začrtanih investicij v tem srednjeročnem obdobju do leta 1985. Kako tudi ne, ko pa gre za znatna finančna sredstva delovnih ljudi in občanov, zbranih s samopriskom, kakor tudi za prispevne stopnje organizacij združenega dela in za druge vire. Zato je predvsem umesten nadzor nad gmotnimi sredstvi, ki predstavljajo zelo pomemben delež v razvoju te občine in širšega območja.

Zadnji takšen pregled je bil opravljen za obdobje od prvega marca do konca junija letošnjega leta. Informacija o poteku priprav za izvajanje referendumske investicije nam pove nekaj zanimivih podatkov, s katerimi mora biti seznanjena tudi širša javnost. Pa poglejmo podrobneje!

NAD 21,9 MILIJONA DINARJEV ZA ZDRAVSTVO

V minulih štirih mesecih je bilo samo na področju zdravstva zbranih nekaj čez 28 milijonov 214 tisoč dinarjev, pri čemer so upoštevani naslednji viri: samoprisk, 0,60-odstotna prispevna stopnja, ki jo prispeva združeno delo, presežki iz leta 1979, kar je bilo posojeno občinski izobraževalni skupnosti in iz drugih naslovov. Obenem so v tem obdobju porabili nad 24,54 milijona dinarjev regijskih sredstev za določene naložbe. Predvsem gre za gradnjo kotlovnice in pralnice bodočega kirurškega bloka regijske bolnišnice, za kredit za

zdravstveni dom v Gornji Radgoni glede nakupa rentgenskega aparata, upoštevati pa velja še nekatere manjše stroške.

Če pogledamo bilanco sredstev v zdravstvu, vidimo, da je saldo pozitiven, saj se je nabralo več kot 3 milijone 973 tisoč dinarjev. Skupni saldo vseh denarnih sredstev za investicije na posebnem računu Službe družbenega knjigovodstva v Murski Soboti pa se je močno približal 39 milijonom dinarjev, ali natančneje: 38 milijonov 788 tisoč dinarjev.

Od začetka letošnjega marca do konca junija pa je v občini Murska Sobota zbrano v ta namen nekaj nad 21 milijonov 947 tisoč dinarjev; od tega je porabljenih več kot 13,07 milijona dinarjev. To pomeni, da znaša pozitivni saldo okrog 8,8 milijona dinarjev. Sicer pa je skupni saldo v murskosoboški občini 3 milijone 950 tisoč dinarjev.

In kakšno je konkretno stanje glede priprav na gradnjo prepotrebne kirurške v Rakičanu? Velja po-

udariti, da so izdelani glavni projekti, projektanti so iz Murske Sobotne in Ljubljane. Službe za investicije je opravila vsa dela in razpisala natečaj, kar je sprejel tudi strokovno-operativni odbor. Trenutno se kasni edinole pri izdelavi projektov za elektroinstalacije, za kar je zadolženo Industrijsko montažno podjetje iz Ljubljane. Po zdajšnjih cenah je skupna investicijska vrednost kirurškega bloka, kjer so upoštevana tako gradbena kot obrtniška in inštalacijska dela ter delno tudi oprema, 531 milijonov 43 tisoč dinarjev.

Kot pričakujejo, bo do konca tega meseca delavski svet sprejel dokončni sklep o prevzemu investicijskih del najcenejšemu ponudniku. Zaenkrat pa Služba družbenega knjigovodstva iz Murske Sobotne še ni izdala potrdila o zagotovitvi sredstev, čeprav je bila investicijska dokumentacija pripravljena že 23. julija 1981. Zato seveda še niso mogli dobiti gradbenega dovoljenja, kajti vsa potrebna republiška in občinska soglasja imajo »v rokah«. To bo v najkrajšem možnem času tudi opravljeno, nakar ne bi bilo več ovir za začetek gradnje kirurškega bloka v Rakičanu, ki je predviden s prvim septembrom letošnjega leta. Zapisali smo, da ovir za začetek gradnje ne bi bilo več, k temu pa je potrebno dodati prepovedi investiranja v

letošnjem letu, opredeljene v zakonskem predlogu, ki ga bodo sprejemali delegati slovenske skupščine te dni. Zakonska določila prepovedujejo investiranje v tiste objekte, ki niso usklajeni s kriteriji za prestrukturiranje gospodarstva. Na področju družbenih dejavnosti pa se po predlogu prepoved ne bi nanašala le na vlaganje v objekte za osnovno izobraževanje, srednje usmerjeno izobraževanje, naravoslovno-matematične vede, tehnične in tehnološke vede ter kmetijske, veterinarske in gozdarske vede in na tista vlaganja, kjer je za posamezne objekte zbrana najmanj polovica sredstev predvidenih z aktom o uvedbi samopriskovka za posamezni objekt. Slednje določilo bi onemogočilo začetek izgradnje soboške bolnišnice prvega septembra oziroma v letošnjem letu.

Delegati zbora združenega dela soboške občinske skupščine, podobno pa je tudi v drugih občinah v Pomurju, so se ob obravnavi predloga zakona o časni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo določenih objektov v letu 1981, odločno zavzeli za dopolnitev predloga zakona in tudi predlagali amandma k členu, ki prepoveduje izgradnjo objektov sofinanciranih iz samopriskovka, dokler ni zbrana najmanj polovica predvidenih sredstev. Predlagali so, da se naj določbe

tega člena ne nanašajo na izgradnjo objektov, za katere sredstva zbrana s samopriskom znašajo manj kot 30 odstotkov vrednosti celotne investicije. Takšno zakonsko določilo ne bi zavrglo začetka izgradnje kirurgije, ki je, kot so znova poudarili delegati, nujno potrebna in za katero po uspelem regijskem referendumu združujejo sredstva vsi Pomurci.

Za zdaj je vprašanje začetka izgradnje bolnišnice v letošnjem letu še odprto. V kolikor amandma v slovenski skupščini ne bi bil sprejet pa bo v Pomurju, so se zavzeli delegati soboškega zbora združenega dela, potrebno vložiti maksimalne napore za zagotovitev potrebnih sredstev. Ena od možnosti je nedvomno v dogovoru o začasnem odložitvi nekaterih drugih manj pomembnih vlaganj, kajti bolnišnica je nujno potrebna in začetka izgradnje ne bi smeli več odlagati.

ŠOLA V PROSENJAKOVCIH JE NARED, ZA TEM ŠE V DOMANJŠEVCIH IN DRUGO LETO V PUCONCIH.

Kaže, da potekajo zadeve v redu tudi na področju šolstva, kjer so med drugim v omenjenem obdobju opravili finančni pregled in dokončni obračun obsežne investicije pri izgradnji cen-

tra poklicnih šol v Murski Soboti. Razveseljivo je dejstvo, da je potrjen tudi tehnični pregled prostorov dvojezične osnovne šole v Prosenjakovcih, kar pomeni, da je nared za vselitev. Že 15. avgusta letos bi naj po pogodbi s limbuškim Marlesom pričeli z gradnjo prizidka pri obstoječem vrtcu v Domanjševcih. Ta objekt bodo končali že v 120 dneh, s čimer ga bodo lahko predali namenu do 13. novembra. Dobro napredujejo tudi dela pri gradnji nove osnovne šole v Puconcih, ki bo gotova do 30. junija leta 1982, kar pomeni, da bodo imeli šolarji že v šolskem letu 1982/1983 pouk v sodobnih učilnicah. Predračunska vrednost prve faze, kjer pa ni predvidena večja telovadnica, ampak nekoliko manjši prostor, je okrog 63 milijonov 693 tisoč dinarjev. Po zagotovilih strokovnjakov pa bo to eden od najmodernejših tovrstnih objektov v naši republiki.

Takšno je torej trenutno stanje poteka priprav za izvajanje referendumske investicije v murskosoboški občini. Prav gotovo vpliva upravičen optimizem, da bomo vse narejeno do določenega roka, kajti vsaka kasnitev naložbe le-to samo podražuje. Slednjega pa si v tem stabilizacijskem obdobju nikakor ne bi smeli privoščiti.

Milan Jerše

Za izvoz nad 27 milijonov dinarjev

Nedavna seja izvršnega sveta skupščine občine v Murski Soboti je potekala v znamenju razprav o dveh predlogih republiškega zakona oziroma družbenega dogovora. Zakon se nanaša na začasno prepoved razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo določenih objektov v letu 1981. Člani soboškega izvršnega sveta, saj je stanje na tem področju v soboški občini boljše kot je povprečje v SR Sloveniji.

V nadaljevanju seje so podprli tudi predlog dogovora o načinu zagotavljanja in usmerjanja dela sredstev za pospeševanje izvoza, v kar so še posebej vključene republiške in občinske samoupravne interesne skupnosti. Izračunano je, da bo znašala skupna obveznost občine več kot 27 milijonov dinarjev; od tega bodo interesne skupnosti morale prispevati blizu 26,4 milijona dinarjev, okrog 720,7 tisoč dinarjev pa bi zbrali iz občinskega proračuna. S tem bi naj v prihodnje omogočili hitrejše pospeševanje izvoza.

Veliko pozornost so namenili tudi obravnavi osnutka dopolnitve urbanističnega načrta za mesto Murska

Sobota z okolico, kamor so uvrstili naselja: Černelavci, Veščica s Puščo, Kupšinci, Polana, Markišavci, Nemčavci, Martjanci, Noršinci, Rakičan, Krog in Satahovci.

O tem osnutku, ki ga je že januarja 1978 sprejel tukajšnji izvršni svet, so potekale številne študije in raziskave, ki jih je opravil zavod za ekonomiko in urbanizem v Murski Soboti. Ob tej priložnosti je bilo podčrtano, da gre za zelo kvalitetno gradivo, ki v besedi in raznih grafičnih prilogah nazorno prikazuje problematiko urbaniziranih sredin in razvojne možnosti do leta 2000. Manjka edinole poseben elaborat o varovanju naravne in kulturne dediščine, ki bo zaokrožil pomembnost te urbanistične dokumentacije. Dogovorili so se, da bodo septembra opravili široke javne razprave, k čemur bodo pritegnili tudi strokovnjake od drugod.

Milan Jerše

Problematika mladih pri zaposlovanju

Anketa, ki smo jo izvedli med mladimi na počitniški praksi, nas je spodbudila za razvijanje teze o možnostih zaposlovanja. Prihaja namreč do problema, s katerimi se mladi v trenutnem družbeno-ekonomskem položaju, ki ni ravno rožnat, veliko soočajo.

V murskosoboški občini zadeva ta problematika predvsem maturo zdravstvene šole ter učence iz šolskega centra za blagovni promet. Na našem območju ni realnih možnosti, da bi se mladi glede na razpoložljiva prosta mesta v zdravstvenih ustanovah zaposlili v domači regiji. Veliko naših medicinskih sester odhaja v Ljubljano, kjer si največkrat poiščejo začasno zaposlitev. Vendar pa tudi tam povpraševanje za tem kadrom upada. Poleg tega mladi tam nimajo urejenih stanovanjskih razmer, največji vzrok pa je v nezainteresiranosti mladih, da bi šli na druga območja. Nekaj pa jih drugod ne išče zaposlitve iz objektivnih razlogov (dekleta se poročijo, družinske razmere). Mladi bi morali biti pripravljeni na zaposlitev izven domače regije. Če bomo gledali samo na potrebe Pomurja, bo število nezaposlenih vedno bolj narasčalo. S tem pa bodo problemi ostajali nerešeni. Po vsem tem lahko sklepamo, da bi moral biti vpis na zdravstveni šoli omejen. Sedaj je na to šolo sprejetih 89 mladih, ki bodo že vključeni v usmerjeno izobraževanje. Seveda pa se z omejenim vpisom ne moremo strinjati, kajti šola izobražuje za širšo slovensko skupnost.

V strokovni službi občinskih skupnosti za zaposlovanje v Murski Soboti so nam povedali, da je na njihovem zavodu trenutno prijavljenih 24 zdravstvenih delavcev (izvzeti so letošnji maturanti). Po tridesetih dneh imajo vsi prijavljeni kandidati pravico do zdravstvenega zavarovanja. Tistim, ki so brez zaposlitve, vendar ne po svoji krivdi, pa pripada določeno denarno nadomestilo. Nekoliko več možnosti pri zaposlitvi v zdravstvu imajo fantje, in sicer 40 do 50 odstotkov, medtem ko imajo dekleta le 10-odstotno verjetnost zaposlitve.

Po mnenju analitika Alojza Drvariča bi se naj na našem območju izobraževalne učence iz širšega območja (primer za zdravstveno šolo), naše učence pa naj bi obiskovale šole na drugem območju in se tam tudi zaposlile. Tako bi prišlo do regionalne izmenjave izkušenj in dela.

Odločilni korak je vsekakor poklicno usmerjanje. Vodja skupine za poklicno usmerjanje Jože Bratuš je izpostavil kot bistveni

problem vrednotenje dela in družbenopolitični položaj delavca. Žal je socialistična morala še premalo prodrla v zavest slehernega izmed nas. Prav tako je še vedno prisotna delitev poklicev na moške in ženske, kar predstavlja veliko hibo v vzgojnoizobraževalnem procesu.

Omembe vredno je tudi to, da je v naši regiji poudarek na produktivnosti, ne pa na ekstenzivnem zaposlovanju. Vse premalo pa prihaja do izraza ta potreba že pri otroku. Ponudimo mu svinčnik, da riše, učimo ga pisati, otrok poje, poje tudi o delu. Premalo pa storimo, da bi otroku pokazali smernice, ki vodijo v produktivnost, tehniko. Pozneje mu zman prikazujemo svetle točke manj „cenjenih“ poklicev, ko pa vidi, da je fizično delo naporno, umazano, osebni dohodki tudi niso primerni. Slehernega učenca bi morali vsaj pet let pred izbiro

poklica usmerjati in ga seznanjati o kadrovskih potrebah družbe. To bi bil proces oblikovanja njegove zavesti. Tudi doma ga ne bi smeli vzgajati v malomeščanskem duhu: „Če ne boš pridren, boš delavec (kmet)!“ Mladinske organizacije bi se morale ravno tako povezati s skupnostjo za zaposlovanje, da bi skupno razvijali določene aktivnosti. Pri vsem tem gre namreč za človekovo prihodnost, za njegovo eksistenco. Nikakor ne smemo prezreti dejstva, da vse pravice iz ustave izhajajo iz dela. Torej so nezaposleni prikrajšani za vrsto pravic, ki izhajajo iz ustave. Družba mora celovito obravnavati probleme. Zavedati se moramo, da se bo mlad človek čutil produktivnega le, če bo opravljal družbeno koristno delo, ki mu bo zagotavljalo srečo.

Vera GRANFOL
Milan SKLEDAR

MLADI PRED VOLITVAMI

Med številnimi aktivnostmi organizacije zveze socialistične mladine v murskosoboški občini v prihodnjih mesecih, so prav gotovo v ospredju tudi priprave na volilno-programsko konferenco občinske konference zveze socialistične mladine v Murski Soboti, ki bo predvidoma v drugi polovici letošnjega septembra. Do takrat pa je treba seveda opraviti volilno-programsko konferenco v vseh osnovnih organizacijah zveze socialistične mladine murskosoboške občine. V bistvu gre za doslednejše uresničevanje stališč in sklepov o kadrovski politiki v vrstah Zveze socialistične mladine Slovenije, ki so v skladu s pobudo tovariša Tita o kolektivnem delu in odgovornosti na vseh nivojih. To pa pomeni, da bi v praksi čimprej uveljavili prehod na enoletni mandat nosilcev individualnih funkcij v družbenopolitičnih organizacijah in drugod. Naj povemo, da traja po novem mandatu predsednika, podpredsednika in sekretarja mladinske organizacije le eno leto, ostalih članov predsedstva pa dve leti.

V zvezi s tem je potreben karseda odgovoren in resen pristop v sleherni osnovni celici delovanja mladih k evidenciranju v razne organe občinske konference zveze socialistične mladine. Povsod se morajo vključiti v kadrovske priprave na volilno konferenco občinske organizacije zveze socialistične mladine v Murski Soboti, pri čemer velja posebna pozornost evidentiranju nosilcev individualnih funkcij. To pomembno družbenopolitično nalogo naj bi mladi iz murskosoboške občine opravili do konca avgusta, kar bo omogočilo nemoten pristop k zaključni fazi volitev v občinski konferenci zveze socialistične mladine. Hkrati pa bodo osnovne organizacije zveze socialistične mladine bolj poglobljeno ocenile svojo dotedanje aktivnosti in se dogovorile za nujno odpravljanje napak pri svojem delu. Te volilno-programske konference v osnovnih organizacijah zveze socialistične mladine celotne murskosoboške občine pa bodo tudi dobra priložnost za oceno dela posameznih organov občinske konference zveze socialistične mladine in usmeritev na področju kadrovske politike v mladinskih vrstah. Zaradi tega pripisujejo v murskosoboški občini poseben pomen pripravam na volilno-programsko konferenco občinske konference zveze socialistične mladine, ki bo čez dobre tri mesece. Slejkoprej časa ni na pretek, zato velja pohiteti z omenjenimi pripravami.

M. Jerše

Tudi za sindikate ni predaha

Aktivnost murskosoboških sindikatov ne pojenjuje tudi v poletnem času, saj se nadvse dobro zavedajo, da dosledno uresničevanje stabilizacijskih nalog ne dovoljuje ob težavnejših gospodarskih gibanjih niti trenutka predaha. Če izhajamo iz enajstih stališč in sklepov občinskega sveta zveze sindikatov v Murski Soboti, ki zadevajo problematiko boljšega gospodarjenja — s čimer so seznanjeni tudi vsi poslovodni organi v temeljnih organizacijah združenega dela murskosoboške občine, družbenopolitične organizacije in tukajšnji izvršni svet — in številnih pogovorih vodilnih sindikalnih delavcev v posameznih delovnih kolektivih, potem lahko zardimo, da je aktivnost tekla v skladu s pričakovanji. To je pripomoglo v veliki meri, da so marsikje lahko temeljiteje analizirali vzroke za določena neugodna gospodarska gibanja, ki so se pojavljala v praksi, in iskali možne rešitve.

Sicer pa so v sodelovanju z medobčinskimi svetom zveze sindikatov za Pomurje, medobčinsko gospodarsko zbornico in Službo družbenega knjigovodstva izdelana posebna navodila za obravnavanje

rezultatov gospodarjenja. Tako je k periodičnim obračunom za prvo polletje obvezno priložiti tudi poslovno poročilo, pri čemer morajo izvršni odbori osnovnih organizacij zveze sindikatov iz murskosoboške občine najkasneje do 5. avgusta dobiti to gradivo od poslovodnih organov. S tem bo omogočena širša razprava o oceni gospodarskih rezultatov sindikalnih skupin, kar bi naj opravili do 20. avgusta, poročilo o opravljenih nalogah pa velja poslati na občinski svet zveze sindikatov.

Prav ta mesec je največ govora o uresničevanju letošnje resolucije o družbenem in ekonomskem razvoju ter o nalogah sindikatov pri tem. Da bi ublažili sedanji težaven položaj, so v ta prizadevanja vključili tudi sindikalne organe, ki so sprejeli nekatera stališča in usmeritve. Sindikati v murskosoboški občini so se zlasti zavzeli za ponovno presojo razvojnih možnosti združenega dela, s čimer je tesno povezano tudi vprašanje preverjanja združevanja sredstev za pospeševanje izvoza. Ugotoviti je tudi potrebno, kakšni so premiki na področju osebnih dohodkov, glede na sindikalna stališča z začetka

letošnjega leta, predvsem v zvezi z uveljavljanjem sistema delitve po delu in boljšega vrednotenja proizvodnega dela.

Drugo polletje letošnjega leta bo torej očitno terjalo še večjo angažiranost sindikalnih vrst v murskosoboški občini.

Osnrednja pozornost bo razen rezultatom gospodarjenja in uresničevanju stališč 3. kongresa samoupraviteljev Jugoslavije, veljala prav gotovo raznim aktivnostim v pripravah na tretjo konferenco Zveze sindikatov Slovenije na področju socialne politike in socialne varnosti delavcev ter pripravam na volitve v prihodnjem letu. Poleg tega pa bo veliko govora tudi o uresničevanju planskih aktov v organizacijah združenega dela, o družbenem planu murskosoboške občine in SR Slovenije za leto 1982, ne gre pa pozabiti še na dogovore in priprave na občne zbornice osnovnih organizacij zveze sindikatov ter izdelavo programa dela za prihodnje leto. Do konca letošnjega leta čaka potem takem sindikalne organizacije zares obilica nalog, zato z aktivnostmi ne kaže odlašati.

Milan Jerše

Različne aktivnosti brigadirjev

Ocena, ki smo jo slišali, da je republiška mladinska delovna akcija Goričko 81 ena od redkih akcij pri nas, kjer so dosledno upoštevali smernice pri izvedbi interesnih dejavnosti, gotovo ni iz trte zvita. Posebna pozornost, ki jo namenjajo obravnavi odnosov, ki se razvijajo ob izvajanju programov tako med brigadami kot brigadirji in zunanjimi izvajalci interesnih dejavnosti, takšno ugotovitev samo potrjuje. Dobro sodelovanje jim omogoča, da se lahko večinoma držijo dogovorjenih urnikov in tudi vsebinskih izhodišč, s čimer je brigadirjem omogočeno preživljanje prostega časa po njihovih željah.

Lahko rečemo, da je bila tudi

zadnje dni obilica raznih prireditvev in srečanj, ki so obogatila brigadirsko življenje. Za pokal občinske konference zveze socialistične mladine v Murski Soboti se je na turnirju v malem nogometu v bližini naselja v Gornjih Petrovcih pomerilo kar 12 moštev; med njimi tudi mladi iz okoliških vasi ter iz bližnjih karavil in murskosoboške garnizije. Ob tej priložnosti so skovali še trdnjše medsebojne stike. Sicer pa je zmagala ekipa vezistov JLA pred dvema ekipama brigadirjev in Gornjimi Petrovci.

Posebnega pomena je bila tudi udarniška akcija na cestnem odseku Bokrač—Panovci v vasi Kukeč, kjer so brigadirji prve izmene letošnje republiške

mladinske delovne akcije na Goriškem skupno z domačini opravili nadvse pomembno delo pri obnovi ceste, ki bi jo naj v prihodnje tudi asfaltirali. Brigadirji tudi redno obiskujejo mladinsko politično šolo Edvarda Kardelja, ki je temeljna oblika idejnopoličnega usposabljanja, v svoji sredini so nedavno tega pozdravili člani osnovne organizacije zveze socialistične mladine iz Gornjih Petrovcih, imeli pa so tudi športno srečanje z mladimi v Šalovcih. Med drugim so si ogledali predstavo članov KUD Ivan Kavčič iz Ljutomerja z naslovom „Intervju“ in filme, ki so pritegnili veliko pozornost mladih brigadirjev.

Milan Jerše

Bogata dejavnost kluba mladih v Murski Soboti

Krožki in sekcije so se obnesli

Že bežen pregled dela kluba mladih v Murski Soboti v tem šolskem letu nam jasno dokazuje, da so zastavili zares bogate oblike svoje dejavnosti. Številni krožki in sekcije, ki omogočajo koristno preživljanje prostega časa mlade generacije, so se dejansko obnesli, o čemer dovolj zgovorno priča okrog stoddvajset mladink in mladincev, ki so aktivno vključeni v raznolike aktivnosti. Pa najsi gre za kulturno, športno, idejnopolično, vzgojno-izobraževalno ali za informativno-propagandno dejavnost, bodisi za vrsto rekreativnih, zabavnih in drugih dejavnosti, ki so na voljo v mursko-soboškem klubu mladih.

Posebej bi lahko omenili dramsko skupino, ki je požela vrsto priznanj za svoje nastope doma in drugod. Organizirali pa so tudi recitale izbrane slovenske poezije, skupno z zvezo kulturnih organizacij pa nadvse uspelo občinsko prireditev »Naša beseda 81«. To velja tudi za področje srečanje pionirskih in gledaliških recitacijskih skupin ter likovnih krožkov, številne okrogle mize o aktu-

alnih vprašanjih s področja kulture in za delovanje plesne skupine ter skupine mladih glasbenikov.

Brez dvoma so razna športna srečanja z mladimi iz temeljnih organizacij združenega dela, športnih društev, srednjih šol in s pripadniki naše armade v mnogem prispevala k večjemu spoznavanju mladih iz različnih delovnih okolij. V posebnem spominu pa jim bo ostala sklepna prireditev »Mladi športnik — športnica 80«, ki so jo skupno s tednikom Mladina organizirali v svojih klubskih prostorih. Zelo razvejano je tudi idejnopolično delo, v okviru katerega so člani kluba mladih v Murski Soboti pripravili več zanimivih razstav z raznih področij življenja in dela mladih. Na velik odziv je med drugim naletel natečaj na temo: »Žena-mati — delavka-samoupravljalka« za učence osnovnih šol, med katerimi so jih enajst tudi nagradili. Udeležili pa so se tudi predavanja za mladinke in mladince — prostovoljce v enotah teritorialne obrambe. Pestre so bile tudi oblike vzgojno-izobraževalnega dela, kjer je zbudilo

posebno pozornost predavanja o alkoholizmu in narkomaniji med mladimi, in informativno-propagandne dejavnosti, saj so izdali tudi svoje glasilo z naslovom »Mlada jelšnica«. Zabavna dejavnost pa se je kazala zlasti v organizaciji koncertov in mladinskih plesov.

Ob naštevanju pestre aktivnosti murskosoboškega kluba mladih pa ne moremo mimo dobro obiskanih foto krožkov, kjer so imeli mladi ob strokovni pomoči možnost spoznati zgodovino in proces samega fotografiranja, kakor tudi izdelovati lastne fotografije. Klubovci pa so se množično udeleževali tudi raznih pohodov, zlasti po znanih poteh iz naše narodnoosvobodilne borbe. Skratka — v tem klubu mladih so v interesne dejavnosti znali vključiti večje število mlade generacije, ki je na ta način — to brez dvoma drži — povsem koristno izrabila svoj prosti čas. In prav to je ena izmed najpomembnejših aktivnosti mladinske organizacije, ki ji moramo posvetiti še več skrbi.

M. Jerše

Pujski preganjajo naturiste

Ljutomerska občina je s svojim naravnim bogastvom dokaj privlačno območje. Hribovit svet s svojimi vinogradi in gozdovi nudi pestro izbiro najrazličnejših turističnih atrakcij. Tudi ravniški del ni nezanimiv, saj termalno kopališče Banovci in lovski turizem to že dolga leta dokazujeta. Da pa razmere v turistični ponudbi že dolgo niso jasne in čiste, vemo. Nasilje turizma v Pomurju je zdravišče Radenska. Tudi v občini Ljutomer so nekateri objekti in naprave lasti OZD. Vendar pa je turizem še vedno razdrobljen. In ravno o tej Ahilovi peti Ljutomerskega gospodarstva smo se pogovarjali z direktorjem hotela Jeruzalem Ljutomer, tovaršem Francem Rajnarjem.

„Tovariš Rajnar, s kakšno turistično ponudbo v tem trenutku lahko nastopa občina Ljutomer?“

„Ugotovim lahko, da je ponudba dokaj skromna, saj poleg termalnega kopališča Banovci in letnega kopališča v Ljutomeru ne moremo skoraj ničesar drugega ponuditi gostom. Seveda je tu izvzeta standardna ponudba v hotelih in gostilnah. Nedvomno je trenutno osrednji objekt kopališče v Banovcih. Ponudba je dokaj pestra, seveda pa obstajajo načrti, da bi jo še bolj popestrili.“

„Popestrili — s čim?“

„Gostu v Banovcih poleg treh bazenov (dva s toplo in eden s hladno vodo), pokritega gostinskega objekta, nekaj bungalovov in prostora za kampiranje, ne moremo ponuditi ničesar. Radi bi naredili nekaj športnih igrišč, na primer za mali nogomet, odbojko, uredili bi lahko trim stezo, kajti prostor, ki ga imamo v najemu, nam to dopušča, nabavili bi celo nekaj koles in jih izposojali, saj je ravno ta oblika rekreacije postala zadnja leta precej velika moda. Seveda pa bi morali prej razširiti tudi ponudbo v obstoječih objektih, za kar pa že obstajajo idejni projekti.“

„Kaj pa vsebujejo ti idejni projekti in kako bo potekalo oblikovanje turističnega centra Banovci?“

„Tako na začetku moram povedati, da kljub obstoječim idejnim projektom, še vsa stvar visi v zraku. Predvidevamo izgradnjo pokritega bazena in naravnostnega kampinga prostora z bazenom. Zataknilo

se je pri dogovorih z DO Ljutomerčan. Ta delovna organizacija bi v bližini rada zgradila farmo za rejo pujskov. Jasno je, da če bodo šli v to investicijo, mi ne moremo graditi. Oba

objekta — farma in kamping prostor — bi si bila oddaljena slabih štiristo metrov, kar nikakor ni sprejemljivo. Če kmalu ne bomo našli pametne rešitve, bomo seveda opustili razvojne načrte in Banovci bodo ostali takšni, kot so.“

„Ko govorimo o tem kopališču, bi bilo zanimivo vedeti, kakšen promet je bil v preteklem letu in kakšnega načrtujete za letošnje?“

„V letu 1980 smo ustvarili 144.905 dinarjev čistega dohodka, za letošni načrtujemo 309.000 dinarjev ali celih 213 odstotkov več. V bungalovih je prenočilo 1800 gostov, letos naj bi jih 2500, v kampingu je preživel počitnice 1800 gostov, letos pa naj bi jih 2600. Struktura gostov je dokaj različna. V pred in posezoni imamo skoraj samo tujce, v glavni sezoni pa je razmerje 70 proti 30 v korist tujih turistov. Naša prizadevanja v prihodnje so usmerjena v pred in posezono. Pokriti bazen bi nam podaljšal delo v kopališču čez vse leto, kar bi se seveda poznalo pri dohodku.“

„Termalno kopališče Banovci pa je seveda samo en center in ena možnost turističnega razvoja v občini Ljutomer. Obstajajo še druge možnosti, ki so bile doslej neizkoriščene. V mislih imam vinski hram v Jeruzalemu in Ljutomerske ribnike, ki so bili

nekadaj središče zabave Ljutomerčanov.“

„Tudi mi se zavedamo, da Banovci niso vse. Razmišljali smo že o obnovitvi vinskega hrama v Jeruzalemu, vendar se je ustavilo pri sredstvih. Za samo obnovo bi rabili približno eno milijardo dinarjev, kar pa je zaradi tveganja nekoliko preveč. Seveda bi se dalo v Jeruzalemu urediti marsikaj. Recimo vinski in vinogradniški muzej, sprehajalne steze, mogoče kak bazen in še kaj. Pravim pa — problem so sredstva. Podoben problem je z ribniki. Tam pa ne moremo priti na zeleno vejo z ribiško družino Ljutomer. Na ribnikih bi poleg športnega ribolova lahko ponudili tudi marsikatero obliko zabave in rekreacije, saj gozdovi, ki so v bližini, nudijo možnosti za tako dejavnost. Prišli pa smo tako daleč, da bomo kmalu objekte, ki že razpadajo, prodali na licitaciji.“

„Rešitve torej ni?“

„Na žalost je resnično ni, kajti ribiška družina ne odstopa o ribnikov. Pravijo, da je to njihovo vzgajališče za plemenske ribe. Tudi na teh jezerih bi sezono lahko podaljšali celo na zimo, kajti v Ljutomeru je precej drsalec, ki nimajo kje drsati.“

„Tovariš Rajnar, kako pa je z nekdanjo tako popularnim kmečkim turizmom?“

„Tudi v tej smeri v Ljutomeru zelo zaostajamo. Sicer ne vem vzroka, mora pa verjetno nekje biti. V celi občini imamo samo enega zasebnika, ki se ukvarja s to dejavnostjo. Ne vem zakaj se ljudje, kljub močni propagandi, nočejo usmeriti v to turistično dejavnost.“

„Za konec pa mogoče še kratka ocena stanja turizma v občini Ljutomer, tovarš Rajnar.“

„Kljub težavam, ki sem jih omenil (in tudi pomanjkljivosti), stanje ni tako kritično. Resnično ni takšno, kot bi lahko bilo, a je boljše kot marsikje drugje. Verjamem pa, da se bo ponudba v bližnji prihodnosti močno izboljšala, saj tudi pri nas, v zdravišči Radenska, načrti že gredo v to smer.“

Dušan Loparnik

Večja skrb ostarelim

Ob stičišču ulic Mikloša Kūzmiča ter Stefana Kovača stoji že nekaj mesecev nova samopostrežna trgovina z okrepčevalnico. Popotniku, ki potuje skozi mesto, ali prebivalcem iz okolice, še bolj pa učencem, nudi potrebna vsakodnevna živila in okrepčila. Temno rdeče popleskana zgradba, z velikimi steklenimi okni, z napisom SOZD ABC Pomurka veletrgovina Potrošnik TOZD Preskrba PARK, prav zbode v oči. V oddelku živil in prehrane najdete vse potrebno, v okrepčevalnici pa dobite brezalkoholne, tople pijače in malice. S prodajo odprtega piva, ki so jo uvedli v teh poletnih mesecih, pa se je izkupiček še povečal.

Povprašali smo o morebitni preskrbi okrepčevalnice s toplo malico, kot npr. v obratu družbene prehrane ali v šopingu, in povedali so nam, da so zmogljivosti kuhinje premajhne, kar je šibka plat te okrepčevalnice.

V okolici živi precej prebivalcev, med njimi tudi starejših občanov. Živijo sami, v lično urejenih hišicah

zunaj mestnega vrveža. Njihova življenjska moč počasi upada in potrebni so pomoči — pomoči mlajših. Vsakodnevna pot v center mesta je preveč naporna, kuhanja pa tudi več ne zmorejo in želijo si podobnega obrata družbene prehrane, kot je v šopingu.

Občani so zelo zadovoljni s pestro izbiro blaga vseh vrst in se radi odločajo za večje nakupe, saj so si tako samopostrežno trgovino že

dolgo želeli. Tudi prebivalci bližnjih krajev kupujejo v tej Potrošnikovi poslovalnici, saj razpolaga z velikim parkiriščem.

Tudi starejši občani so zadovoljni z izbiro v trgovini, kljub temu pa si želijo prizidka k današnji zgradbi. O tem pa odgovorni za zdaj ne razmišljajo. Pomisliti pa le velja zlasti na ostarele občane, saj bi bil tak objekt še kako dobrodošel.

Z. S.

Brigadirski svinčnik

Prva izmena mladinske delovne brigade na Goričkem je izdala svoj drugi bilten. V njem so prikazali rezultate svojega dela. Ki pričajo, da je bilo dobro opravljeno. Iz biltena je razvidno, da so tudi v interesnih dejavnostih, ki se odvijajo popoldne, uspešni. V glasilu so tudi prispevki nekaterih brigadirjev, ki pišejo o delu na trasi in življenju v prostem času.

Prizadevanje, da bi načrtovano tudi opravili, jih vodi do tega, da kljub aktivnosti gledajo na svoje delo kritično in opozarjajo na napake, ki se pojavljajo na vseh področjih dela.

Eva A.

IZ PORABJA

Lendavska šola za zgled

IRENA PAVLIČ, porabska Slovenka, je prav gotovo dobro poznana med rojaki. Zdjaj sicer živi v Budimpešti; zaposlena je pri Demokratični zvezi južnih Slovanov kot višja referentka za slovenska vprašanja. Večkrat je obiskala tudi Slovenijo, še posebej rada pa prihaja v Pomurje. Pred kratkim smo navezali z njo pogovor — predvsem o tem, katerim vprašanjem na področju narodnostnega razvoja v zadnjem času posvečajo na demokratični zvezi največ pozornosti.

„Največjo pozornost smo letos posvečali dvojezičnemu šolstvu tako na slovenskem kot hrvatsko-srbskem narodnostnem območju na Madžarskem. Ugotavljamo, da bo lahko pri ohranjanju in širjenju materinega jezika največ pripomogla dvojezična osnovna šola.“

Tako nameravamo v Monostru v prihodnjih letih zgraditi centralno dvojezično osnovno šolo, katero bodo v višjih razredih obiskovali vsi slovenski otroci iz Porabja, mlajše šolarje pa bomo seveda še naprej učili doma po vaseh, kjer so zdaj osnovne šole.“

Kot nam je znano, se precej zanimamo tudi o tem, kako poteka dvojezični pouk pri nas, v soboški in lendavski občini, kjer živijo pripadniki madžarske narodnosti. Obiskali ste že tudi dvojezično osnovno šolo Drago Lugarič v Lendavi. Kakšno mnenje ste si ustvarili?

„Res je, že večkrat sem bila v Lendavi na tamkajšnji dvojezični osnovni šoli, kjer smo imeli lani tudi skupno sejo narodnostnih komisij. Menim, da nam je ta šola oziroma pouk, ki ga izvajajo, lahko za zgled. Po mojem bi tudi mi morali

slediti njihovi poti. Začetek bo seveda zelo težek. No, kadre bomo, kot kaže, uspeli zagotoviti, saj nekateri pravkar študirajo na katedri za slovenski jezik na visoki učiteljski šoli v Szombathelyju, nekaj porabskih Slovencev pa študira tudi v Ljubljani.“

— Katere druge naloge pa še čakajo v programu vašega dela?

„Tako kot doslej bomo tudi v prihodnje skrbeli za zbiranje ljudskega blaga med pripadniki narodnosti, da bi čimveč ohranili našim zanamcem. Seveda bomo še posebej spodbujali kulturni razvoj. Menim, da je trenutno v Porabju zelo živahno kulturno življenje. Skoraj v vseh vaseh delujejo slovenske kulturne skupine, le v Števanovcih je nastalo krajše zatišje, zato bomo tam morali nekaj storiti.“

JOŽE GRAJ

PREDSTAVLJAMO VAM ENEGA NAJUSPEŠNEJŠIH MENTORJEV MLADIH TEHNIKOV V JUGOSLOVANSKEM MERILU

JOŽE HORVAT

Jože je učitelj tehnične vzgoje, ki že 17 let z velikimi uspehi vzgaja mladino v tehnični smeri in to največ časa na osnovni šoli Edvard Kardelj v Murski Soboti. Je dobitnik zvezne nagrade kot najboljši mentor, obenem je zvezni sodnik na tekmovanjih mladih tehnikov. Njegove ekipe mladih tehnikov se redno pojavljajo na vseh občinskih, republiških in zveznih srečanjih. Samo v zadnjih štirih letih so njegove ekipe na državnih srečanjih osvojile 33 zlatih, 13 srebrnih in toliko bronastih odličij. Jože je preprost, skromen in napreden učitelj, ki se najraje zadržuje v šolskih delavnicah in med mladino, poznan pa je predvsem po uspehih, ki jih njegovi modelarji dosegajo, saj so se uspešno pojavili že tudi na evropskem srečanju mladih tehnikov.

Samo v letošnjem juniju so sodelovali na republiškem srečanju v Mariboru, kjer so v hudi konkurenci osvojili drugo mesto (za las jim je ušlo celo prvo mesto) v slovenski reprezentanci so sodelovali na državnem prvenstvu v Nišu, kjer so dostojno predstavili Pomurje in pospravili kot običajno velik delež odličij, minulo soboto pa so nastopili na občinski reviji mladih tehnikov in osvojili največ priznanj.

Med ogledom modelov vseh vrst in drugih izdelkov, ki so jih v stotinah ur izdelali njegovi mladi tehniki, steče najin pogovor:

Jože, vodiš in usmerjaš enega najpopularnejših in enega najuspešnejših področij — klub mladih tehnikov na osnovni šoli E. Kardelj. Kolikšen je ta klub?

Tu se zbira šolska mladina že kar od 4. razreda osnovne šole dalje. Pretežno so sicer to fantje, pa tudi deklet je vedno več. Vseh, ki aktivno delajo v klubu, je okrog 120, to pa je skoraj vsak četrti učenec predmetne stopnje. Tudi mnogi, ki so že končali osnovno šolo, se radi vračajo, pomagajo mi na tekmovanjih, vsak od njih pa seveda hrani doma modele kot dragocen spomin na delo v tem klubu.

Ko opazujem te modele, me zanima, po kakšnih načrtih so izdelani?

Načrte sem v veliki meri izdelal sam, tudi učence navajam, da delajo po načrtih. Naša tehnična revija za Slovenijo je objavila že nekaj fotografij naših modelov pa tudi naših načrtov.

Vsako soboto te vidim v delavnici z mladino, poleti, pozimi...

Res, največ naredimo ob sobotah, taka dejavnost rabi čas, mnogo strnjenejšega časa. Mladina zelo rada pride ob sobotah. Menim, da je bolje tako, kot da pohajkuje.

Kako je s pogoji dela?

Ko smo zgradili prizidek k šoli, je vodstvo šole res mislilo tudi na razvoj tehnične dejavnosti in smo s tremi prostori bili nekoliko na boljšem kot prej. Toda število učencev nenehoma raste, še bolj pa raste število učencev — ljubiteljev tehnike. Poglej, kako naj se giblje v tem prostoru istočasno 20 ali 30 učencev in približno toliko avio modelov, katerega premer krila meri čez 2 metra. Hudo pogrešamo prostor za shranjevanje modelov. Težave so največje, ko pride do finalizacije modelov.

Pred vsakokratnim dnevom mladih tehnikov v občini vas vidim v delavnici skoraj celo noč...

Res je to. Na vsako tekmovanje se temeljito pripravim, prav tako odhajamo na vsako tekmovanje z novimi modeli, ki smo jih izdelali v preteklem letu. Še nobenkrat se ni zgodilo, da bi se moji tekmovalci pojavili na tekmovanju s starimi modeli. Pozornost dajem na izdelavo modelov, v tem je delo

modelarjev. Finiširanje, preizkušanje modelov, pogovori in čas hitro mine.

Pa starši? Niso v skrbih saj dobro vedo, kje so. Starši na nek način tudi sodelujejo z nami, pridejo na tekmovanja, spodbujajo.

Na srečanjih mladih tehnikov v občini običajno pospravite večino priznanj. Pa druge šole?

Menim, da si priznanja pač razdelimo po vloženem delu in uspehih. Nekateri šole nam krepko sledijo, s tem pa raste kvaliteta dela mladih tehnikov nasploh.

Vzpon tvojih ekip se je pričel pred štirimi leti...

Da, pred 4 leti smo se kot sestavni del slovenske reprezentacije prvič pojavili na državnem prvenstvu v Prilepu, kjer smo osvojili 8 zlatih in 6 srebrnih odličij. Tam so prvič slišali za Pomurje in bili tudi nemalo presenečeni. Od takrat smo vsako leto v slovenski ekipi. Bili smo še na državnem prvenstvu v Radovljici, Vrhu in v Nišu. Običajno prinesemo več priznanj kot je število članov ekipe, ki naš klub zastopa.

Kaj meniš o današnji mladini?

Mladina rada dela, le od malega jo je treba v tem duhu vzgajati. Žal še danes marsikateri družini spodbujajo svoje otroke le s preživelimi paroli: pridno se uči in študiraj, da ti ne bo treba delati (pri tem seveda mislijo fizično delo). Toda beg od dela je kaznoval že marsikatero družino pa tudi družbo.

Delo je tvoj ideal, tudi naša družba se trudi temu dajati svojo vrednost in ceno. Ali meniš, da je delo in poslanstvo, ki ga opravljaš, dovolj cenjeno in vrednoteno?

Po pravici povedano, razmere v našem šolstvu niso take, da bi krepile voljo in spodbujale človeka, prej je obratno. V današnjih okoliščinah penja za velik zaslužek z malo dela je težko vztrajati le z ideali. Mnogo mojih kolegov je odnehalo.

Jože, vem, da boš vztrajal. Pravi ljudski učitelj, ki se je zapisal mladini, kot si se ti, ki z njo živi in za njo izgoreva, drugače tudi ne more. Desetine mladine posluša tvoje napotke, tudi to je veliko priznanje. Ivo Orešnik

Usposabljanje mladine za SLO

Ob koncu tega tedna bo končano 20-dnevno izobraževanje in usposabljanje izvenšolske mladine na področju ljudske obrambe in družbene samozastite, ki je potekalo v specializiranih učilnicah srednješolskega centra v Murski Soboti. Okrog 150 mladih iz celotne murskosobotske občine, pretežno iz krajevnih skupnosti in organizacij združenega dela, v starosti 16 let, je s pomočjo sekretariata za ljudsko obrambo pri skupščini občine v Murski Soboti, ki je bil organizator tega uspelega usposabljanja, pridobilo veliko znanja o obrambnih pripravah in številnih vojaških veščinah. Med drugim so se pomerili tudi v streljanju z vojaško puško in se seznanili s sodobnim orožjem, ki jih uporablja naša armada.

Učno snov so jim predavali učitelji predmeta Obramba in zaščita na srednjih šolah, ki so bili obenem mentorji, pridružili pa so se jim tudi nekateri prosvetni delavci, sicer rezervni vojaški starešine. V času usposabljanja so ustanovili tudi aktiv zveze socialistične mladine ter komisije za idejnopolitično delo, kulturo in šport. Poleg tega pa so se srečali z brigadirskimi in brigadirji prve izmene letošnje republiške mladinske delovne akcije na Goričkem, pripadniki Jugoslovanske ljudske armade in borci narodnoosvobodilne borbe, kar je bila dobra priložnost za izmenjavo izkušenj.

Izvenšolsko mladino in murskosobotske občine, ki se je usposabljalna za zahtevne naloge na področju ljudske obrambe in družbene samozastite, sta obiskala tudi sekretar komiteja občinske konference zveze komunistov Martin Horvat, ki jim je predaval o aktualni družbenoekonomski situaciji v občini, in sekretar občinske konference zveze socialistične

mladine Ivan Smodiš, ki je spregovoril o vlogi in nalogah mladinske organizacije, zlasti v konceptu splošnega ljudskega odpora. Mladi

so ob tej priložnosti izdali tudi informativno-propagandni bilten.

Milan Jerše

Glas goričkih pobočij

Izšla je šesta številka glasila krajevnih skupnosti Mačkovci Glas goričkih pobočij. To je dokaz več, da v tem hribovitom področju ne počivajo na dosežanih uspehih in se trudijo, da bi poskrbeli tudi za kulturno življenje, kljub obilici dela na poljih.

Glasilu ima zelo pestro vsebino in očito je, da se v posameznih vaseh te krajevnih skupnosti marsikaj dogaja. Kljub temu pa je potrebno zapisati, da krajani doživljajo tudi nekatere neuspehe. Precej kritičnih besed je v glasilu namenjenih mladini, ki verjetno prav zaradi svoje mladostne razposajenosti tu pa tam tudi zataji.

Vse te težave so v glasilu jasno prikazane in prav zaradi tega je njegova vrednost toliko večja.

Eva A.

„KRAMP“ — GLASILO MDB 17. OKTOBER

Mladinska delovna brigada iz Murske Sobote, ki je na delovni akciji Kobansko 1981, je izdala prvo številko glasila Kramp.

Ni naključje, da je brigada dobila ime 17. oktober, saj so se ta dan, leta 1944 zgodili usodni dogodki za nadaljnji razvoj partizanskega gibanja v Prekmurju. Mladinska delovna brigada iz Murske Sobote je dokazala, da je sposobna nositi to ime, kar potrjuje z aktivnostjo in z lepimi rezultati.

V glasilu naših brigadirjev

so poleg satirično obarvanih prispevkov predstavljene tudi, pokroviteljice, ki omogočajo delo brigade. To so: Zavarovalna skupnost Triglav, Temeljna pomurska banka in Certus Maribor.

Življenje v brigadi prinaša veliko prijetnih doživetij, a tudi obveze za nadaljnje delo. Zato — „Brigadirji, stisnimo pesti in še naprej smelo stopajmo po naši — Titovi poti.“

To je tudi glavna misel, ki preveva brigadirski KRAMP.

Eva A.

PREJELI SMO

Nekaj misli h komentarju

„GRE RADO TUDI V TRETJE“

(Vestnik z dne 9. 7.)

1. misel: Blagor tistim, ki so prepričani, da vse vedo in imajo v vsem prav!
2. misel: Ločevanje med »ljubitelsko« in »profesionalno« kulturo pa res ne bi smelo biti problem (na 2. soboškem kulturnem tednu ali »2. soboškem tednu kulture« — izberite si ustrežnejšo obliko — ni bilo niti ene profesionalne skupine. Zato pa imamo — hvala bogu — toliko več »profesionalnih« kritikov, pa premalo (beri: nič) profesionalnih spikerjev, režiserjev itd.
3. misel: Zahvaljeni za profesionalno mnenje o neprofesionalni sestavi programa!
4. misel: Brigadirji so sami izbirali med »Lačnim Franzem« in »Slovenijo«. Pa če je bilo njim, bo pa še ostalim prav.
5. misel: Stokrat hvala za istovetenje grajskega psa z njegovimi lastniki. Primerjava je častivredna in izvirna (unikat) — seveda v korist lastnikov. (Pes, ki laja, ne grize) Kdor se rad smeji, hudoben ni).
6. misel: Da pa navedene misli ne bodo izzvenele kot »6 resnic«, jih zaključujem s točko 5.

GRETA ŠKERGET

PRIPIS

Pri navajanju svojih misli je škoda, da Greta Škerget, tajnica občinske zveze kulturnih organizacij Murska Sobota in članica pripravljalnega odbora 2. soboškega kulturnega tedna, kot prvo ni navedla resnice o slabem obisku poletne kulturne prireditve. Morda bi razmišljanje v tej smeri več koristilo, Sobočanom in vsem ostalim ljubiteljem kulture (za katere je po njenih besedah vse dobro) pa se ne bi bilo potrebno spraševati, kako dolgo bo v naši kulturi še tako kot je in če bo šlo pri organizaciji naslednjega tedna kulture rado tudi v tretje. Razmišljanje o tem, če ne bi kazalo odgovora na vprašanje iskati v kvaliteti prireditve, ne pa v tem, kdo ima in kdo nima prav, tudi ne bi bilo odveč. Posebej, ker je prav kvaliteta prireditve sporna in verjetno razlog slabemu obisku.

K drugi misli pojasnilo, čeprav je v komentarju Gre rado tudi v tretje jasno zapisano: »Pridevek »ljubitelski« je v letošnjih napovedih izpadel, kar pa ne pomeni, da so bile vse prireditve, ki smo jih spremljali profesionalne (opp. dobre). Sicer pa zakaj bi sploh delali razloček med amatersko ali takoiemenovano ljubiteljsko kulturo in profesionalnimi stvaritvami, ko se delo ocenjuje s samo kvaliteto in so pridevki odveč.« Če je narodno zabavni ansambel Slovenija kot profesionalna skupina (izdali so ploščo) opravičil svoj nastop, o tem naj sodijo obiskovalci torkove prireditve 2. soboškega kulturnega tedna, ki pa jih gotovo ni bilo naključno le peščica.

Profesionalni kritiki? Teh v Pomurju zaenkrat ni. Smo za delo usposobljeni novinarji (avtorica komentarja sem diplomirana novinarka in spremljam kulturna dogajanja že nekaj let), ki med drugimi obveznostmi piše tudi o domači kulturi. Tako je tisti »hvala bogu« povsem za lase privlečen, da o tem, kako se na lokalnem radiu oglašaja vsaj pet spikerjev s prijetnim glasom in usposobljenih za delo, ne polemiziramo posebej ter ugotavljamo, da bi bili veliko primernejši napovedovalci prireditve, kakršna naj bi kulturni teden bil. S tem, da pa je režija nekaj drugega in je Franc Maučec doslej že pripravil nekaj uspešnih recitalov ob dnevu Jugoslovanske ljudske armade in mu tudi režiranja 2. soboškega tedna kulture ne gre šteti v slabo. Tako, da naj z režiranjem kar nadaljuje, dokler se na domači sceni ne bo pojavil poklicni režiser, sam pa bo nadaljeval z ljubiteljskim delom, ki mu je kos.

Tako je tudi tretja misel, pravzaprav zahvala za profesionalno mnenje o neprofesionalni sestavi programa odveč. Mednje, to pa lahko (in prav je da ga!) ima vsak; če je njegov poklic tak, da mora uporabljati svinčnik, beležnico in magnetofon in ga lahko javno zapiše, toliko bolj.

Pri tem se seveda mora izogibati dezinformaciji, kar je četrta misel. Po preverjanju s komandantom akcije Goričko 81 Stan- kom Kerčmarjem in namestnikom komandanta brigade Emilom Erjavcem, brigadirji prav nič niso izbirali med narodno zabavnim ansamblom Slovenija in popularno rock skupino Lačni Franz. V njihovem programu aktivnosti črno na belem piše, da bi se naj v torko, 30. junija udeležili gostovanja kulturno umetniškega društva France Marolt, poleg 2. soboškega kulturnega tedna pa spremljali še športno srečanje — hokej na travi med Pomurjem in Egiptom — ter obiskali časopisno in založniško podjetje Pomurjski tisk. O tem, da bo umetniško skupino zamenjal narodno zabavni ansambel so zvedeli teden dni pred odhodom v Mursko Soboto, ker pa so bili vezani na prevoz in organizacijo ostalih obiskov, jim ni preostalo drugega, kot da (ob obilici negodovanja) poslušajo komercialne narodne višje, čeprav bi raje prisluhnili angažiranim pesmim Lačnega Franca, za katerega, ko so delali svoj mesečni program niti vedeli niso, da se ho pojavil na soboškem grajskem dvorišču. Tako jim ni potrebno vsiljevati nobene tuje misli.

Kot se tudi ni potrebno zahvaljevati za nekaj, česar v »spor- nem« komentarju ni. Istovetenja grajskega psa z njegovimi lastniki namreč, kar je navedeno pod peto mislijo. Nje podpisnica ni razbrala pomena napisanega, zato velja ponoviti: »V odrsko dogajanje pa je z izvirnim laježem posegel tudi grajski pes., ki je tako kot »njegovi lastniki s sproščenim smehom, zabaval ostale obiskovalce na prireditvenem dvorišču.« Komentar ni potreben, kakor je tudi povsem nepotrebna primerjava »v korist lastnikov«, ki so bili eni redkih, rednih spremljevalcev tedenske poletne prireditve na grajskem dvorišču in zato o njihovi vztrajnosti vse najboljše.

Čas dopustov je, zato bodi dovolj »resnic«, katerih smiselnost je vprašljiva, vendar je Greta Škerget zahtevala njih objavo. V uredništvu smo njeni želji ugodili s pripisom, ki ga zaključujemo z mislijo, da bi kazalo prejkot v resnice, ki to niso, misli usmerjati v izboljšanje odnosov v naši kulturi in pritegniti čim več ljudi z zares kvalitetno kulturno ponudbo ter tako preiti samonamembnost posameznih kulturnih ustanov in samopomembnost posameznikov, ki jih vodijo.

BRIGITA BAVČAR

Nagrajenec

Miško

Kranjec

Naš rojak — 73 letni pisatelj — je po enoglasni odločitvi žirije izbran za letošnja nagrada Skender Kulenović, katera je bila ustanovljena v okviru Književnih srečanj na Kozari. Plodnemu pisatelju se nagrada dodeljuje »za obsežno in raznovrstno književno delo, ispirano z bojem slovenskega naroda«, je zapi-

sano v obrazložitvi, nagraje- nec pa je ob tej priliki izjavil:

Miško Kranjec: »Se vedno pišem. Pišem o ljudeh — za ljudi. Naslova še ne vem, toda roman se bliža koncu. Pripoveduje o vasi, naši prekmurski vasi in kmetih današnjega časa, ki se v marsičem razlikujejo od kmetov predvojnega in povojnega obdobja...«

Več kot pol življenja sem prebil v Ljubljani, a kakor da nisem mogel prenikniti v dušo mestnega človeka. Veliko več bogastva najdem še vedno v prekmurskem kmetu. Ne bodite presenečeni. Tisto, kar je Beno Zupančič našel v mestnem človeku, sem jaz v prekmurskem... Samo koliko človeških usod je spremenila kolektivizacija naše vasi, kako vse je kmet doživljal politični in gospodarski položaj vasi po letu 1948. Odhajanje na delo v tujino v novem času je zdesetkalo vas. Obogaten z novimi znanji in večjimi materialnimi možnostmi se kmet danes vrača v vas, toda — ne več v vas svojih očetov...«

Vse to so bogastva za literata, o katerih je mogoče neizčrpno pisati.«

DEJAVNI ODER

Delavci združenega dela za združeno delo bi lahko označili premiero komedije madžarskega avtorja Istvana Csúreke: Poginule mine, (app. verjetno Neaktivirane mine), ki ga je uprizoril Dejavni oder Gorenje — Varstroja iz Lendave, režiral pa Ladislav Varga. Beseda je o zanimivem pristopu in izvirnem delu madžarskega sodobnika, dejavni oder kot oblika in vsebina pa je poskus kolektivizacije dela v preseganju tradicionalnih ideoloških oblik amaterizma.

V središču pozornosti je odnos človeka do usode, ne do samega sebe ampak v odnosu do družbe, kar pomeni, da je človek pojmovan kot rezultat družbenih odnosov. Tako je skupina dejavnega odra zapisala na zloženki, ki je izšla ob premieri omenjanega dela. Spremljali so jo predvsem pripadniki madžarske narodnosti, saj je delo interpretirano v madžarskem jeziku, in čeprav se pri napovedih predstave niso poslužili klasičnih oblik propagande preko plakatov, je bil obisk v dvorani Nafta kar zadovoljiv.

bb

NOVA PESNIŠKA ZBIRKA OB 70-LETNICI
MANKA GOLARJA

Počastimo domovino

»Zaljubljen sem v svojo Prlekijo, zaljubljen v otroke in klopote in čričke, pa tudi med možaki pri tramincu se znajdem.«

Komaj da bi moglo kaj bolj točno zajeti intimno podobo prleškega pesnika Manka Golarja, kakor jo je z zgornjimi verzmi izpovedal naš pesnik, letošnji sedemdesetletnik, sam. Pesnik, pripovednik ter priložnostni časnikar in dramatik Manko Golar že dobrih petdeset let polni strani slovenskih mladinskih listov z otroško pesmijo. A ne le z njo. v kriznih obdobjih njegovega in našega življenja mu je privrela pod pero klena, moška pesniška beseda, ki pomeni, zlasti tista iz hudih let trpljenja v drugi svetovni vojni, tudi tehten prispevek v skupno slovensko pesniško zakladnico — tako je zapisal v predgovoru in označil literarni svet Manka Golarja v uvodni besedi ob izidu najnovejše pesniške zbirke: Počastimo domovino, Avgust Posavec.

Manko Golar, doayen umetniškega snovanja v domači in preprosti besedi razumljivi vsem, praznuje letos sedemdesetletnico rojstva in več kot pol stoletja svojega umetniškega ustvarjanja. Vse kaže, da mu je že njegovo poreklo — Manko Golar je sin znanega pesnika in dramatika Cvetka Golarja, ki se je pred prvo svetovno vojno iz rodne Gorenjske priženil v Prlekijo — začrtalo življenjsko pot. Otroštvo in mladost, preživeto v družbi očeta in njegovih umetniških prijateljev: Otona Župančiča, Antona Lajovca, Emila Adamiča in drugih, ki so se zbirali v njegovih prleških gorah in zidanci ter pri tem ugnali marsikatero norčavo, polno hudomušnosti, šegavosti, pa tudi pikrosti na račun tedanjega malomeščanskega načina življenja, je zapustilo tudi v kasnejšem pisanju našega slavljence globoke sledove. Njegovo literarno delo se je pričelo že v šolskih klopih tedanjega ljubljanskega učiteljskega in Višje pedagoške šole v Zagrebu, kjer se je usposobil za učitelja slovenščine. Po končanem šolanju ga je življenjska pot zanesla tja, kamor si je njegovo srce najbolj želelo, v osrčje Prlekije, v Ljutomer, Križevce in Veržej. Tu se je zraven poučevanja v materinščini in pesnikovanja povsem posvetil tukajšnjim ljudem in njihovem kulturnemu in patriotskemu dvigu. Zato je bil ob nacistični okupaciji leta 1941 trn v peti zavojevalec in so ga z družino vred internirali na Hrvaško. Toda ni miroval, skozi italijansko okupacijsko ozemlje se je prebil v Ljubljano in se priključil delu Osvobodilne fronte. Toda bil je odkrit in aretiran ter okusil bridkosti življenja v treh italijanskih koncentracijskih taboriščih: na Rabu, v Gonarsu in Monigu. Po vojni se je vrnil v Prlekijo, najprej v Ljutomer, že leta 1946 pa v Gornjo Radgono, kjer je postal ravnatelj tedanje nižje gimnazije. V Gornji Radgoni živi še danes in kljub visokim letom in svojim umetniškim nagnjenjem najde čas za delo v kulturnem in družbenopolitičnem življenju te družbenopolitične skupnosti.

Manko Golar je večino svojega umetniškega izražanja in moči posvetil najmlajšim, otrokom. Izdal je dve knjigi otroške poezije: Gode čriček, 1958 in Jaše k nam zeleni Jurij, 1969. Posebej pomembna je ta druga, v kateri je pesnik zbral najboljše, kar je za otroke napisal v desetletjih. V njej je postavil nepozabni spomenik otrokom Prlekije in njihovem življenju na podeželju, ki je v vsakem letnem času polno nepozabnih in enkratnih doživetij. V knjigi, ki je mikavna in poučna tudi za starejše bralce, se je s svojimi junaki: Geliko, Nacekom, Tunečkom ter otroškim šegavim in hudomušnim opisovanjem na-

rave in prizorov iz kmečkega življenja zapisal v antologijo otroške poezije. Ob strani pa Manko Golar ni pustil tudi starejših bralcev. Tako je leta 1967 izšla njegova pesniška zbirka Počastimo domovino, v kateri je pesnik vsebinsko, pa tudi oblikovno presenetil poznavalce. V njej, svoji navadi navkljub, posega v temnejše in manj vesele plati človeškega življenja, v jesen bivanja, pa tudi v razočaranje. Med slednje spadajo njegove taboriščne pesmi, nastale v letih hude preizkušnje 1942. in 1943., objavljene v reviji Borec.

Manko Golar se je uspešno preizkusil tudi v prozi. Še posebej so med otroki, pa tudi starejšimi, priljubljene njegove humoreske Okrogle o Veržencih, ki so izšle leta 1973. Pa Spomini na očeta in literarno novinarski prispevki iz življenja in običajev, ki vladajo v naših gorah, ki jih je svoje čase priobčil v številnih slovenskih časnikih in revijah... In ne nazadnje, Manko Golar je za potrebe domačinov, katere je poučeval in z njim delil dobro in hudo, napisal tudi vrsto ljudskih iger, ki so jih uprizarjali po šolah in kulturno umetniških društvih v Prlekiji.

Najnovejša pesniška zbirka Počastimo domovino prav gotovo ni najbolj značilna za umetniško snovanje Manka Golarja. Zajema predvsem pesmi, ki so nastale pod pesnikovim peresom ob različnih priložnostih in jubilejih in so posledica umetnikovega razmerja do njih. Te pesmi so učenci recitali in jih še recitirajo na proslavah, zato smemo trditi, da je osnovna značilnost vseh štiriinšestdeset, kolikor jih zbirka zajema, da so priložnostne: nastale ob novem letu, pustu, osmem marcu, prvem maju, prazniku republike.

Pesmi so polne patriotskih čustev in spoznanja, da je častno služiti domovini. Zato je izid teh pesmi ob pesnikovi sedemdesetletnici in njegovem umetniškem ustvarjanju, pa tudi živemu delu v našem družbenopolitičnem vsakdanjku, pa tudi v preteklosti — za to je Manko Golar tudi pred kratkim prejel visoko republiško odlikovanje, srebrni znak OF — lep način počastitve njegovega jubileja. In skromna oddolžitev za vse, kar je Manko Golar kot umetnik in človek storil za lepši danes in jutri Prlekije.

Najnovejšo pesniško zbirko Manka Golarja je izdala Občinska kulturna skupnost Gornja Radgona, natisnila pa ZGEP Pomurski tisk, TOZD Tiskarna, Murska Sobota. Knjigo je opremil Lajze Veberič in uredil Rudi Jaušovec, spremno besedo — kot smo že omenili — pa zapisal Avgust Posavec.

V. Paveo

razstave

MURSKA SOBOTA — V Galeriji pri kulturnem centru je še vedno na ogled 5. jugoslovanski bienale male plastike. Na ogled je 125 malih plastik in 92 risb avtorjev, ki so plastikam pridali še risbe razstavljenih eksponatov. Prav tako pa so v galeriji ob letošnjem jubilejnem bienalu na ogled vse oskupne nagrade malih plastik z dosedanjih bienalov v pomurskem središču. V Pokrajinskem muzeju je poleg arheološke, etnografske in zbirke NOB razstavljena tudi stalna zbirka pomurske likovne umetnosti.

LENDAVA — Galerija Lendava je zaradi prenovitvenih del do naslednjega meseca zaprta, v avgustu pa bo v mestu ob meji že tradicionalna mednarodna kolonija — letos kiparska.

RADENCI — V Razstavnem salonu hotela Radin razstavlja akademski slikar Albin Lugarič iz Ptuja, v hotelski avli pa so na ogled krajine akademskega slikarja Jožeta Vidica.

Albin Lugarič: Krajna

kinematografi

Program naših kinematografov je v poletnih dneh še lahkotnejši kot v ostalem času leta, ko so med poplavo komercialnih filmov občasno na ogled tudi zahtevnejši filmi. Mednje film Ameriški žigolo, ki ga bodo v soboškem kinu PARK vrteli 29. in 30. julija, gotovo ne sodi. Ker pa je nekakšna moška varčanta z Oskarjem nagrajenega ameriškega filma Buterfild 8, nekaj besed o glavnem igralcu. Richard Gere tako pravi: »Kariero sem pričel na gledaliških deskah. Potem je prišel Goodbar, pa Božanski dnevi, Yanki, Krvno sorodstvo... Vsaka oseba, ki sem jo igral, je študija mene samega. Nekako so si med seboj v sorodu. Zato sem verjetno ponudbo tudi sprejel. Izjave dajem nerad. Morda me gledalci prav zato gledajo naravnost v oči.«

knjige

USPEŠNICE tega tedna v prodajalni Dobra knjiga v Murski Soboti so ČRNA KRIZAN-TEMA slovenskega pisatelja Jožeta Javorška, ki so jo založila mariborska Obzorja; ZBRANA DELA 6 Josipa Broza Tita je izdal Komunist, Jerneja Petrič pa je avtorica del SVETOVNI LOUISA ADAMIČA in IZBRANA PISMA LOUISA ADAMIČA, katera je natisnila Cankarjeva založba.

PO DOLINI LEDAVSKI

Z nalivom se dviga nesnaga

Zadnjič, ko nas je pot vodila skozi Sotino, Serdico, Nuskovo — mimogrede: duhovi okrog presihajoče nuskovske slatine se še vedno niso in se lep čas tudi ne bodo pomirili — Rogaševce in Jurij, smo se bolj obrobno zadrževali pri ledavskem potoku. Ni šlo za to, da bi se izmikali, temveč prej za to, da slišimo kar največ mnenj in razmišljanj okoliških ljudi. Tokrat nam bodo za dopolnitev slike prišla še kako prav. A pojdemo lepo po vrsti!

Pri prvih naročnikih Vestnika

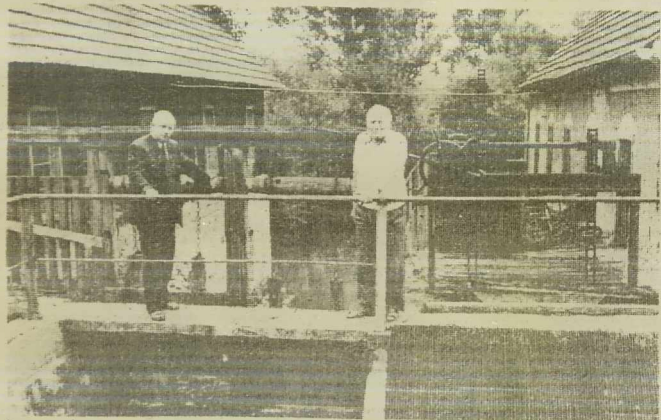
Na slepo srečo smo jo najprej ubrali po vaški poti proti domačiji predsednika sveta krajevnih skupnosti Pertoča Janeza Bertalanica. Že od daleč smo uzirovali novozgrajene štale, ki si jih je pred kratkim postavil. Potihem smo sicer računali, da ga dobimo

travnikov in poljih. Ljudje so hudo malomarni in pomislite, celo k jezeru vozijo gore odpadkov. Kako naj potem skrbimo za lepši videz in celo kujemo načrte za razmah turizma? Če nas ni sram že zaradi nas samih, bi nas moralo biti zaradi številnih tujcev, ki se čisto zadržujejo v teh krajih.

Zdaj so bili toni pomenka že tako hudo resni, da smo jim morali — saj so vendar dopusti — pridjati nekaj dopustniškega, vedrega.

»Se ne bi dalo vse to kako drugače povedati, morda bolj sproščeno, hudomušno?« smo se domislili.

»O, ja. Najbrž bi se res dalo,« je po krajšem razmisleku dejal Čontala.

Pri Obalovem mlinu v Pertoči sta nam nekdanji mlinar in nekdanji trgovec Čontala razkrila, kako in kaj je z ribjim zarodom v Ledavi.

doma, pa smo se ušleti. »No, pa se oglasimo kasneje,« je bilo kratko slovo od domačih. Še prej je seveda padla odločitev, da se podamo — drugim nam skoraj ni preostalo — k blizu in daleč znanemu trgovcu, lovcu, kmetovalcu in kdo bi vedel, kaj še vse, Jožetu Čontali.

»Mi smo bili prvi naročniki Vestnika na tem območju,« je bilo prvo, kar smo zvedeli. »Mož je pri Obalovih, a bom že poslala ponj,« se je hitro znašla njegova družica in nas potlej povabila — kot redke in nepričakovane goste — v lovsko sobo. Pri Čontalovih je to prostor, ki bi bil vreden posebnega opisa, le da bi morali za to dodobra (s)poznati lovstvo in lovske veščine. Ker temu ni tako, prepuščamo vam in vaši domišljiji ugibanja, na kakšnih vse trofejah, priznanjih, pohvalah, orožjih in drugih lovskih pripomočkih nam je bilo dano napasti si oči.

Med kratkočasnim, a koristnim pomenkom — zvedeli smo dobre in slabe novice, vendar pa te, se razume, da izdamo kasneje — smo pričakovali gospodarja.

O jezeru resno, o lovstvu še bolj

Z gornjim mednaslovom je vse v najlepšem redu, kajti v resnici smo z našim gostiteljem — med prijatelji je kar »Sepi« — največ kramljali o cankovski »zeleni bratovščini«. Ker se kanimo o njej in njenem dolgoletnem členu Jožetu Čontali razpisati kdaj drugič, za zdaj le to, da že 36 let nosi »zeleno uniformo«.

»Lani smo si z lastnimi sredstvi zgradili zbiralnico mleka, v polnem razmahu pa so tudi zemeljska dela pred asfaltiranjem ceste od spodnjega dela Pertoče do zgornjega,« sta nam sobesednika, z ne brez samoumevne hvale, predstavila razvojni utrip kraja.

»Ne manjka pa nam tudi problemov,« je sledilo nujno pojasnilo. »Osrednji je to nesrečno ledavsko jezero. Ta nam zadaja preglavic, da bog pomagaj. Prav tako, svojčas bister in poln rib, potok Ledava, ki je v zadnjih nekaj letih postal pravcato leglo smeti in odpadkov. Lahko si samo mislite, kako je ob večjih nalivih, ko voda prestopi bregove in se nesnaga vleče po jezeru in potoku, da bi se nato, ko voda upade, posedla po

V škornjih po ribe

Da je bila ideja zares originalna, se je izkazalo pri nekdanjem mlinu Jožeta Obala v Pertoči. Tja smo se namreč namenili in ne zaman. A, da ne bomo okoliščali: preberite si dialog, ki sta ga sila večše zrežirala — ob naši skromni pomoči — »stara lovška mačka« Čontala in Obal. Pa kar na tako imenovani zapor

Utrinek s potoka Ledava, ki že dolgo več ne slovi po bistrini in čistoči.

ob mlinu, v šumenju vodnega slapa.

»Sepi! Pogled! Nekaj ti poka-

žem!»

»Kaj imaš? Kaj imaš?«

»Kaj imaš? Kup rib tu spodaj.«

»Ja pa vodo zapri!«

»Soboška ribiška družina je v vodo vložila ne vem koliko ton rib, zdaj jim pa ribe bežijo sem gor na Goričko.«

»Ti samo počasi spuščaj zapornico. Počasi, da ne padeš v vodo!«

»Poslušaj! Če hočeš imeti ribe, pridi zvečer k meni, pa jih bova obut skočil v vodo.«

»Poglej no na žleb! Kako se ti premetavajo!«

»Brez skrbi. Tudi te bova pobrala.«

»Glej, glej, kako šprica. Jaz bom obut skočil v vodo.«

»Tako ti povem: najboljša bo, da ti zvečer prideš, pa ribe pobereva s košarami...«

»A, tega pa res ne bova delala!«

»Veš kaj bi pa lahko storila? Nesla jih bova v soboško Zvezdo

ali pa Diano, jih prodava in iztrživa lepe peneze.«

»Ja, to že. Samo nekaj jih pa tu pustiva.«

»Zmenjeno. Zvečer pa jih bova pekla.«

»Dobro?«

»Dobro.«

Nadaljevali smo pod brajdami, ob kozarčku žlahtne kapljice, toda v bolj problemskem slogu. Dala sta nam vedeti, da je lovem jasno, kako naj bi ustvarili pogoje za razmah turizma ob ledavskem jezeru. Z nekaj finančnimi vlaganji in veliko dobre volje. Pa brez oklevanja in odvečnega modrovanja.

»Kdo od naših zasebnih kmetovalcev bi se lahko poskusil v kmečkem turizmu in ni vrag, da mu ne bi šlo. Če se znajo z bogati po trije gostilničarji skupaj — recimo v Kuzmi in Gradu — bo tudi ta dobro živela,« smo mimogrede zabeležili. Nato pa še nekaj o cestnem in telefonskem omrežju in že smo morali odriniti. Kot na začetku rečeno — do predsednika sveta krajevnih skupnosti Pertoča Janeza Bertalanica.

Na kratko — denarja ni

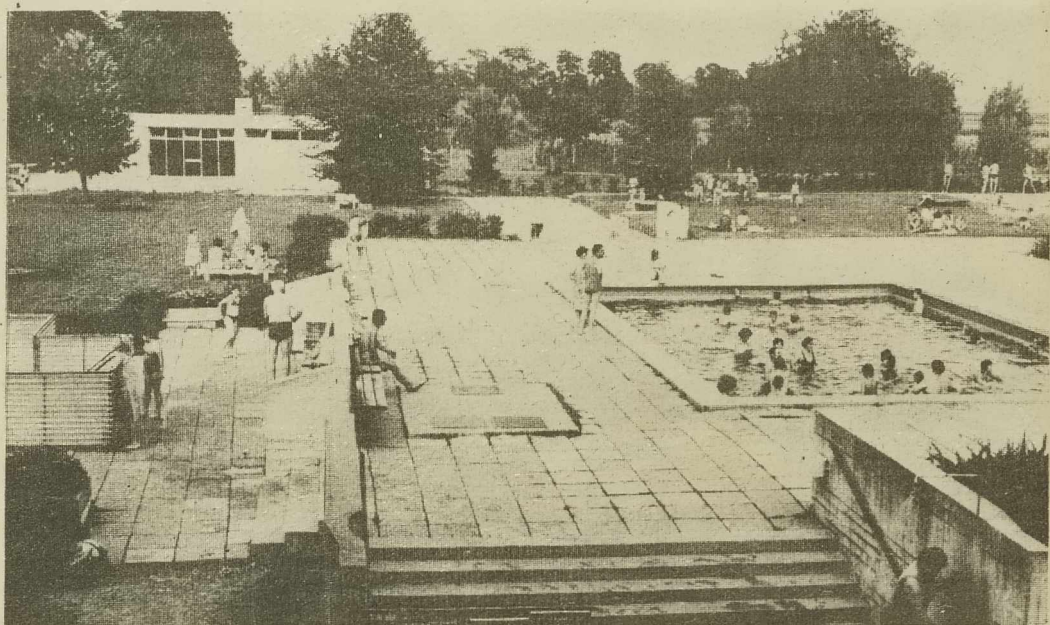
Če bi zapisali samo to, bi v bistvu povedali vse, kar smo zvedeli od Bertalanica. O jezeru in problemih krajev tod okoli je dejal: »V Ropoči je še okrog 20 hektarjev neodkupljenih zemljišč, nadomestnih pa ni. Sploh je s temi zemljišči pri jezeru veliko težav. Pri gozdu v Kraščin je predvidena izgradnja kopališča, bifeja, trgovine, a za vse to bi bilo treba spet odkupiti zemljišča. Denarja pa ni. Krajevna skupnost ga nima, občina tudi ne, privatniki pa niso zainteresirani. Poleg tega ni urejena okolica jezera.«

Območna vodna skupnost bi morala ob mostu navzgor narediti regulacijo, saj so ob nalivih poplavljeni polja ne le v Pertoči in Večeslavcih, marveč tudi v Juriju in še višje. A za to noče slišati. Menda načrtuje regulacijo šele leta 1984. Dodatna tegoba je talna voda.

Denarne težave imamo pri finansiranju asfaltne prevleke na cesti od spodnjega dela vasi Pertoča do Fikšincev, kjer prav v teh dneh opravljamo zemeljska dela. Manjka namreč 1,4 milijona dinarjev. Ker iz kredita ne bo nič, bomo primorani nekako porazdeliti sredstva, ki so sicer namenjena za vzdrževanje vaških cest.

Zelo na hitro se je dotaknil še lanske izgradnje zbiralnice mleka, ki so jo v bistvu sami postavili in omenil, da se bodo proti koncu tega srednjeročja lotili asfaltiranja cestne povezave Fikšinci—Gerlinci—Kramarovi—Rogaševci, in ker so ga očitno klicali opravi, smo se poslovili. Prihodnjič vam bomo predstavili, kaj vse se nam je primerilo na potovanju po Cankovi in okoliških vaseh.

BRANKO ŽUNEC
Foto: Milan Skledar

V poletni vročini se je prav prijetno ohladiti v vodi, načrtujejo pa tudi pokrit bazen, ki bo podaljšal sezono tudi čez zimo.

Utrip iz Banovec

Po ljudskem izročilu naj bi nekoč v Banovcih stal grad, v tako imenovanem Lampiščaku, jugovzhodno od banovskih toplic. Še danes hranijo vaščani sliko Lampiščaka (svetilnika), ki ga imajo za svoj šaljivi vaški grb.

ŽIVLJENJE NA VASI

Čas, ta veren sopotnik ljudi, je skozi mnoga deselektja menjal podobo podeželja, tudi vasi Banovci. Do nedavnega so stale tu stare »cim-prače«, krite s slamo, od katerih poslednja zapuščeno razpada v samotni. Številna gnezda štorkeji, ki so izpricavala dolgoletno znamenitost vasi, so danes že skoraj povsem izginila. Le na enem izmed dimnikov še gnezdi poslednja štorclja z mladiči.

Nihče, ki nepristransko spremlja življenje tudi na vasi, ne more zanikati napredka in spremenjenih gospodarskih razmer ter odnosov med ljudmi, ki postajajo vse bolj socialni in pravični. Ustvarjalna moč domačinov se je vsestransko razmahnila šele po letu 1945, pred tem je imela vas le 22 hišnih števil. Tudi v Banovcih je bila prisotna želja po čimprejšnji spremembi podobe vasi, saj so domačini s krajevnim samoprispevkom pripomogli k asfaltiranju ceste skozi vas, ob pomoči krajevnih skupnosti Veržej, izgradnji transformatorske postaje, gašilskega doma, elektrificirali so vseh 46 gospodinjstev. V prihodnje načrtujejo cestno razsvetljavo, telefonsko napeljavo, ureditev kanalizacije, čistilnih naprav in asfaltiranje vseh poljskih cest.

Po podatkih letošnjega štetja prebivalstva živi v vasi 194 ljudi, od katerih se jih večina preživlja s kmetijstvom — živinorejo in poljedelstvom, v kooperaciji s kmetijsko zadružno Ljutomer — Križevci, ostali pa so zaposleni v Ljutomeru ali Murski Soboti. Mladi ostajajo na kmetijah in prevzemajo posestva, nekaj jih je zaposlenih v večjih krajih, vendar se radi vračajo na domačije, drugi pa študirajo in se ne nameravajo

vrniti domov. Lahka, sušna in dokaj humusna prst za obdelavo omogoča 14 velikim kmetom, da pridelujejo zase in za trg, tako da ni naključje, če so domačini ustanovili strojno skupnost in s svojimi sredstvi omogočili nakup kombajnov za pšenico in koruzo.

AKTIVNA DRUŠTVA

V Banovcih imajo močno gasilsko društvo (ustanovljeno je bilo leta 1900), ki se udeležuje različnih tekmo-

Razvoj turizma v Banovcih je spremenil tudi podobo vasi. Nove, moderne hiše, ki bodo že v kratkem nudile prenočišča gostom, so ena od panog in načinov preživljanja vaščanov

vanj in dosega tudi lepe uspehe, čeprav domačini še vedno tožijo, da niso dovolj aktivni. Za lepše okolje in čistočo v kraju skrbi s svojim aktivnim delom tudi mladina. Ljudje tod radi pojo in se vključujejo v kulturno umetniška društva, v Križevcih in Veržej.

KOPALIŠČE BANOVCI

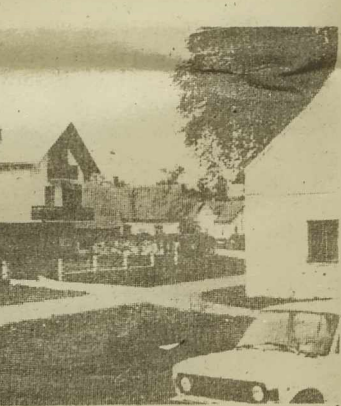
Znamenitost kraja so nedvomno izviri tople vode, ki so zdravilnega učinka. Na 4 hektarjih so zgrajeni trije bazeni, restavracija, kamp in hišice. Kot nam je povedal upravnik kopališča, načrtujejo izgradnjo pokritega baze-

na, kampa z ustreznimi objekti za nudiste ter gradnjo hotela s 60 do 70 ležišči in k temu odgovarjajoče objekte.

Trenutno je v Banovcih 150 gostov; v kampu, počitniških hišicah in pri privatniku. Še vedno pa je premalo zanimanja za kmečki turizem s strani domačinov, zato o morebitnih rezultatih ne moremo govoriti.

Za dobro počutje turistov je v kopališču poskrbljeno.

Poleg izvirnih domačih jedi, ki jih pripravljajo vsak dan, si turisti lahko ogledajo nastope različnih amaterskih skupin, od tamburašev do folklornih skupin.

PROMETNE ZVEZE

Sam kraj se ne more pohvaliti z ugodno prometno povezavo, saj je najbližje avtobusno postajališče v 1,5 km oddaljenem Veržej. Ljudje tod okrog pa premalo koristijo ugodno železniško povezavo z Mursko Soboto. Doslej jim še ni uspelo rešiti tega problema, pa tudi v prihodnje ne kaže dosti bolje. Preskrbljeno pa je za delavce, saj avtobus vozi vsak dan, zjutraj in zvečer.

In kakšni so ljudje? Nasmejani, prirodno šegavi in delavni. Prav taki ljudje pa navdušujejo turiste.

Z. S.
Foto: Dušan Loparnik

V Moravcih samostojna krajevna skupnost

Predstavniki Moravci so pogosto omenjali željo, da bi se odcepili od krajevnih skupnosti Martjanci in ustanovili samostojno krajevno skupnost. Ne zaradi nespornostov. Čedalje bolj čutijo, da ob hitrem razvoju toplic zaostajajo pri urejanju komunalnih in športnih objektov. V sedanji krajevni skupnosti se, ko imajo pregled nad zbranimi sredstvi,

dogovarjajo za vrstni red ureditve najnujnejših nalog in vse to potrdijo na referendumih.

Na zadnjem pogovoru najodgovornejših predstavnikov so se strinjali, da je potrebna v Moravcih več dinamičnosti, zato je pobuda o ustanovitvi samostojne krajevnih skupnosti umestna, posebno še, če bodo združeni

vali sredstva in delo s toplimi. Dogovarjati se bodo morali o cestah, pločnikih, kanalizaciji, vodovodu in še o marsičem.

Na referendum, ki bo v začetku jeseni, se že pripravljajo. Dodajajo pa, da bodo z martjansko krajevno skupnostjo tudi v prihodnjem obdobju tesno sodelovali.

J. S.

V PROMETU LE USTEKLENIČENO VINO?

Čeprav je pravilnik o kakovosti vina (izdal ga je zvezni zavod za standardizacijo) dokaj obširen pravni akt, kar pa ni čudno, saj obsega vrsto določil, ki se nanašajo na kakovost vin, pa njegovo izvajanje vinogradnikom sploh ne bi povzročalo sivih las, ko ne bi imel 51. člena. Ta namreč določa, da je od 20. septembra dalje lahko v prometu le ustekleničeno vino. To določilo je zelo vznemirilo ne le v Beli krajini in na Dolenjskem, od koder je slišati največ protestov, ampak tudi vinogradnike v podravskem rajonu, podkoliš Lendavske gorice. Le-te obsegajo kakih 600 hektarjev vinogradnikov, ki so v večini v zasebni lasti. V zadnjih desetih letih so se te gorice, ki so bile dolgo časa znane po šmarnici, povsem spremenile: hibridno trto je nadomestila žlahna Pa ne samo to! Na pobočjih goric so vinogradniki zgradili mnoge lepe kleti in nakupili drago kletarsko opremo. Vse to z namenom, da bi potrošnikom ponudili pristno domačo kapljico. Kvaliteta te se je občutno izboljšala še zlasti po sprejemu slovenskega zakona o vinu v letu 1974 in izvedbenih predpisih, od katerih jih bomo nekaj našli: pravilnik o rajonizaciji vinogradniškega območja SR Slovenije in o sortah, ki se smejo saditi na območjih za proizvodnjo kakovostnih vin; pravilnik o označevanju vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina; pravilnik o postopkih in sredstvih ter njihovi uporabi v proizvodnji vina; pravilnik o načinu in postopku dosladkanja mošta ali drozge z dodajanjem sladkorja ali koncentriranega mošta; pravilnik o načinu vodenja registra proizvajalcev grozdja in vina in o minimalnih pogojih za vpis v register; pravilnik o minimalnih pogojih za promet z neustekleničenim vinom...

Slovenci torej imamo veliko predpisov o vinu, vinogradniki, gostinci in vsi drugi, ki jih morajo upoštevati, pa jih izvajajo. Z vinsko zakonodajo smo torej v naši republiki veliko dosegli. Zato smo zdaj, ko je izšel zvezni predpis o kakovosti vin toliko bolj vznemirjeni, zlasti pa — kot že rečeno — zaradi spornega 51. člena. Ali po 20. septembru ne bo moč več prodati vina zasebnim gostincem in družbenim organizacijam gostinske dejavnosti? Če bi obveljalo določilo zveznega pravilnika, potem bi bilo res tako. Toda gre za sporen člen, ki sploh ne upošteva nekaterih specifičnosti. Vsi, ki smo prebrali ta pravilnik, štiri leta prej pa smo se seznanili s slovenskim zakonom o vinu, smo dokaj hitro ugotovili, da zvezni pravilnik o kakovosti vin v glavnem ponavlja določila slovenskega zakona, vsaj v tistem delu, ki se nanaša na našo republiko (vinogradniški rajoni), pa tudi številni drugi členi so »prepisani« iz našega republiškega vinskega zakona. Gre torej za določila, ki so za druge republike nova, medtem ko smo jih v Sloveniji že v pretežni meri uresničili. Tudi na temelju podzakonskih predpisov in seveda zavestne odločitve vinogradnikov, tako družbenih kot zasebnih, da pride-lajo zares dobro vino. Potemtakem je v zveznem pravilniku za naše vinogradnike nov le 51. člen, ki nam sploh ni naklonjen. Seveda tistim proizvajalcem, ki bi še naprej radi proizvajali ne le grozdje, ampak tudi kletarili in dali v promet neustekleničeno vino. Kot tako je vendarle boljše, kot pa tisto, ki nastane v velikih kletih. Seveda pa so žal tudi vinogradniki, ki še niso osvojili vseh kletarskih veščin. Takih naj ne bi trmasto vztrajali pri nadaljnjem kletarjenju, ampak bi naj rajši grozdje prodali. Sicer pa prodaja grozdja, dasiravno doslej ni bilo zakonskega akta, ki bi povzročal kletarjem težave, lepo napreduje. Za primer navajam vinogradnike z območja podkoliša Lendavske gorice: leta 1977 so prodali 52 ton grozdja, lani pa že 397 ton. Za oddajo grozdja se mnogi odločajo, ne da bi jih k temu kdo silil. Ti se seveda zdaj, ko naj bi začel veljati 51. člen pravilnika o kakovosti vin, ne razburjajo. Pač pa upravičeno negodujejo proizvajalci, ki hočejo dati v promet vino. Razburjajo se tudi gostinci, ki so doslej točili odprta vina. 51. člen pa seveda ni pogodi tudi ljubiteljem pristne kapljice, ki po njej veliko raje sežejo, če jim jo natak prinese natočeno iz soda. Jamrajo tudi vinogradniki, ki vino prodajajo v takimenovanih kmečkih turizmih, saj, če bi obveljalo določilo pravilnika, tudi ti ne bi smeli točiti odprtega vina.

Pred nekaj dnevi je slovenski izvršni svet razpravljal o določilih pravilnika o vinu. O 51. členu je menil, a je treba v naši republiki zadržati sedanji način prometa z vinom, zato naj ostanejo v veljavi določbe republiškega zakona o vinu. Tudi republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je posredoval pojasnilo, ki se dobesedno glasi: »Glede na to, da republiški zakon o vinu, ki ureja ta vprašanja v Sloveniji, še velja, ni bojazni, da bi ob letošnji trgatvi prišlo do motenj v prodaji vina, saj republiški zakon ni v nasprotju z zveznim zakonom, pač pa le s pravilnikom. Republiški komite je že predlagal ustrezne spremembe pravilnika, saj za njegovo uveljavitev niso dani osnovni pogoji (dodatne količine steklenic, dodatne zmogljivosti kleti, predelovalne kapacitete za grozdje...)«

Po vsem tem je realno upanje, da bomo v Sloveniji še nekaj časa imeli v prometu neustekleničeno vino. Zagotovo pa bo prišel trenutek, ko bo lahko v javni prodaji le vino v steklenicah. Na to pa se ni moč pripraviti v šestih mesecih, torej v času, kolikšen je bil na voljo od sprejetja sedanjega pravilnika in do 20. septembra, ko naj bi začel veljati.

ŠTEFAN SOBOČAN

Kooperacija — ključ do uspeha

Sonce je že vse bolj izgubljalo svojo poletno moč, pa tudi dan se je že počasi prevešal v večer, ko smo obiskali kmečko domačijo v Laštomercih 15, kjer gospodarita Franc in Marija Bračko.

»Mož je na travniku, kjer mu sosed pomaga spravljati seno«, nas sprejme gospodi-

prav tako tukaj na mozevi kmetiji. Seveda smo prej pridelovali različne pridelke, vsakega po malo. Toda, ko sva z možem pred leti kupila kosi-lnico, sva začela premišlje-vati: zakaj bi se ne posvetila zgolj reji živine. In sva se odločila. Dokupila sva še tri hektarje zemlje, tako da jih

prostora še v starem hlevu. Zgraditi bi bilo potrebno le silos, katerega gradnjo že dolg načrtujejo. Sicer pa so z odločitvijo zadovoljni, toda zra-ven travnikov obdelujejo tudi nekaj malega njiv in vinograd, vendar pri tem zadnja leta nimajo preveč sreče.

»Zadnje čase nam skoraj vse zmrzne«, se hudejejo. »Če pa že ni slane, pa nam uniči sadno drevje in vinsko trto toča. Sploh je vreme vse manj naklonjeno nam kmetom, zdaj pa še Ščavnica popla-vlja.«

Pa s kljub temu pri Brač-kovih vedno dobre volje in polni življenjskega optimiz-ma in načrtov. Komaj so zgradili nove hleve, že tuh-tajo, da bi bilo dobro zgraditi tudi novo hišo.

»Potrebno je samo volja, pa se vse naredi«, pravijo. Malo pa bodo pomagali tudi otroci, saj sta sin in najstarejša hčerka že zaposlena in šolske klopi guli samo še najmlajša.

V. Paveo

Izkušnje kmetovalcev

nja in dodaj: »Letos imamo težave s pravilom krme, saj je Ščavnica že trikrat prestopila bregove. Zato so poti izredno mehke in zadnjič nam je šele s pomočjo drugih uspelo, da smo spravili krmo domov.«

Ja, pa bi bilo zares težko brez sena pri Bračkovih. Vsak

imava zdaj skupno sedem in zaprosila kmetijsko zadrugo Gornja Radgona, s katero sva postala kooperanta, za kredit za gradnjo novega hleva.«

Tako sta se torej zakonca Bračko usmerila. Prvi kosil-nici so sledili še traktor, trak-torju nakladalnik za seno... in danes premoreta domala vse stroje, ki jih pri svojem delu potrebuje. S pomočjo šestnajst starih mili-jonov, ki jih je zagotovila KZ Gornja Radgona, je zrasel tudi nov hlev, zelo sodoben in opremljen z modernimi napravami za molžo in tekočo vodo.

»Brez pomoči zadruge ve-rjetno tega vsega ne bi bilo mogoče doseči. Zato se po-skušava zadrugi tudi oddolžiti z dobro in kvalitetno vzrejo pitancev. Trenutno jih rediva enajst, večji del sva jih dobila od zadruge, imava pa tudi tri krave. Te dajejo dnevno okrog petnajst litrov mleka, zato želiva število krav mol-znic še povečati. Prav mleko gre dobro v promet, pa tudi s ceno sva zadovoljna, čeprav opažava, da je mleko sedaj, poleti, slabše kvalitete.«

To pri Bračkovih ne bo težko, saj je za živino dovolj

dan je namreč treba nakrmiti 14 glav živine, od katerih je odvisen njihov zaslužek, saj se že leta ukvarjajo z govedorejo. »Pri nas smo se vedno ukvarjali s kmetovanjem,

CENE PUJSKOV

Na sejem odojkov, ki je vsak četrtek v Turnišču, so kmetje 16. julija 1981 pripeljali 120 pujskov, starih do 9 tednov. Kupcev je bilo kar precej, saj so rejci prodali 100 pujskov. Tokrat so zanje iztržili, pač odvisno od teže, od 2.500 do 3.500 dinarjev.

M. p.

Pomanjkanje

Za setev in globoko oranje bo je-seni treba priskrbeti 850.000 ton mešanih in 450 tisoč ton azotnih gnojil. Toda domače tovarne so že napovedale, da ne bodo mogle do-baviti vseh potrebnih količin, na-kup surovin za proizvodno rastlin-skih gnojil pa je najbolj odvisen

od pravočasne zagotovitve deviz. Kljub napovedanemu pomanjka-nju tovarne umetnih gnojil ne skrivajo namena, da bodo določe-ne količine gnojil celo izvozile, saj si lahko le na ta način zagotovijo devize za nakup vse dražjih suro-vin.

Komisija za medsebojna delovna razmerja

OSNOVNE ŠOLE
TIŠINA

razpisuje

prosta dela in naloge:

— UČITELJA

BI — KE za ne-določen čas

— UČITELJA
ZE — ZG za določen čas

— VZGOJITE-LJICO za dolo-čen čas

Prijave z dokazili o stro-kovnosti, pošljite v 15-tih dneh po objavi razpisa.

Gasilsko društvo

Žižki

priredi v nedeljo 26. julija 1981 ob 14. uri

VELIKO

TRADICIONALNO

TOMBOLO

DOBITKI

1. Osebni avto Škoda L
2. Osebni avto Škoda S
3. Osebni avto Moskvic caravan
4. Pohištvena garnitura
5. Univerzalni drobilec
6. Moško kolo
7. Žensko kolo
8. Sedežna vrtna garnitura
9. Gospodinjski regal
10. Stenska ura
11. Paleta opeke
12. Samokolnica

in še nad 500 manjših dobitkov v skupni vrednosti 50.000 din

Cena tombolske karte 50. din

Za dobro kapljico in specialitete na žaru priskrbljeno

V PRIMERU SLABEGA VREMENA BO TOMBOLA NASLEDNJO LEPO NEDELJO!

VABIJO GASILCI

Komisija za delovna raz-merja na Blagovno-eko-nomskem šolskem centru v Murski Soboti, Titova 4

RAZPISUJE

prosta dela in naloge

učitelja
zgodovine

(za nedoločen čas)

Pogoj: profesor zgodovine

Kandidati naj pošljejo pri-jave z dokazili v 15 dneh po objavi razpisa na naslov centra.

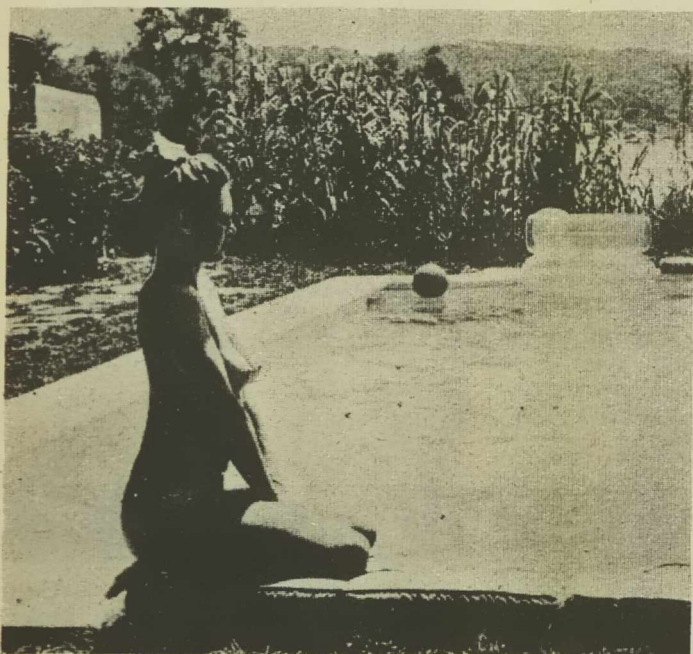
OBVESTILO

Centene stranke obve-ščam, da bomo imeli zaprto delavnico, zara-di koriščenja letnega dopusta, od 1. do 15. avgusta 1981. Še na-dalje se priporočamo s kvalitetnimi uslugami in se zahvaljujemo za dosedanje zaupanje.

RADIOMEHANIKA,
popravlja radijskih,
transistorskih in TV
sprejemnikov

JOŽE
KOPRIVNIKAR

Partizanska 7
Murska Sobota
Tel.: 23-543

Slavna francoska filmska igralka Brigitte Bardot si je v St. Tropezu omislila svojo vilo z bazenom.

SNOBIZEM BREZ MEJA

NORIŠNICA EVROPE JE SAINT TROPEZ

To neznano ribiško vasico ob francoski rivieri je pred desetletjem odkrila filmska zvezda Brigitte Bardot. Tu je našla „mir in idilo“, kot je izjavljala. V nekaj letih je postal St. Tropez shajališče evropske in čezmorske smetane, še bolj pa tistih, ki bi to radi postali, pa se jim ni posrečilo.

V St. Tropezu se je rodila modna muha, ki se ji je reklo toples, toda že čez nekaj let bi bilo nespodobno, da bi po St. Tropezu hodili pomanjkljivo oblečeni. Za ta kraj pravijo, da slovi po največjih turističnih neumnostih na tem svetu. Pred leti so si omislili tekmovalstvo v pitju morske vode. Zmagal je neki tovarnar avtomobilov, ki mu je uspelo na dušek spiti tri litre. Nek holywoodski filmski producent je v svoj hotelski apartman

privedel tri dekleta. Natakarkarju je naročil naj mu prinese deset steklenic olivnega olja. S tem so se potem vso noč polivali. Nič ne pomeni v St. Tropezu tisti, ki vsaj enkrat na dan ne poje „Gari-baldijeve smokve“. To je mešanica dinje, smokev in kuhane šunke. Menda je še kar okusno, ampak vsak dan najmanj enkrat!

In tudi v St. Tropezu velja pravilo: ko imajo norci denar, pametni tržijo. Moda je jahta, toda te si vendarle ne more omisliti vsak mladenič. Za 800 frankov dnevne najemnine si lahko najameš v jahti predelano ribiško barkačo.

Mlada dekleta in tudi že gospe v srednjih letih si predstavljajo, da bodo ujele kakšnega milijarderja, ko mečejo svoje oči po jaitah...

Moški so manj vredni

Izračunali so, da bi telo moškega, ki sicer tehta 75 kilogramov, tehtalo le še borih 31 kilogramov, če bi iz njegovega telesa izhlapela vsa voda. Celotni osebi, ki je tako trdno grajena, kot boksar težke kategorije, je v 27 odstotkov njegovih kosti in treh četrtinah mišic nič drugega kot voda.

V telesu je toliko maščobe, da bi iz nje lahko naredili sedem kosov mila, fosforja je za 2200 vžgalic, železa za žebelj, dolg štiri centimetre, dovolj velika količina soli, s katero bi si povprečna družina lahko osolila večerjo, sladkorja je za nekaj skodelic čaja, in apna, da bi z njim lahko prebelili srednje velik kurnik.

Telo odrasle ženske vsebuje več odstotkov nekaterih snovi, zato je v tem smislu žensko telo vredno več, kot pa telo moškega. Seveda pa stane ena sama obleka več, kot so vredne vse tiste snovi v človeškem telesu, ki smo jih našli.

stare koprive najbolj pečejo

»Pred nedavnim sem bil priča (in to ne prvič!) še bolj nenavadnim maniram.

»Jaz imam denar, zato lahko kupim nove stroje!«

»Kaj misliš, da jaz nimam dobro urejenega podjetja?«

»Jaz pa sem mojemu delavskemu svetu povedal...«

In tako naprej: samo jaz (potem seveda tudi „moje“) imam to, moji bodo to, tvoji pa niso sposobni — (komur je volja lahko sam nadaljuje razgovor, ki sem ga v treh stavkih končal).«

Tako je leta 1961 priložnostno zapisal kolega J. M. Poskusimo danes nadaljevati takrat začetni razgovor!

»Mi bi si morali bolj prizadevati...«

»Naša stabilizacijska pri-

zadevanja so naravna-

na...«

»Enkrat za vselej moramo prenehati...«

In še bi se dalo v tem slogu nadaljevati, le da brez posebne koristi. Takega in podobnega verbalnega prisezanja smo že vajeni, čeprav mu bo — tako vsaj kaže — kaj kmalu odklenkalo. Bojda bosta tale »mi« in »naš« dobila zraven še ime in priimek. (!?)

Zapisali bi seveda radi naslednje: nekdanja individualna samozaverovanost se je potemtakem prelevila v

ARHEOLOGIJA

Ubijalske mumije

Ze pol stoletja povezujejo s faraonom Tutankamonom neko nadlogo, skrivnostno zavito v legendo, ki ga obdaja. O tem je bilo napisanih nešteto člankov in knjig. Francoz P. Vandenberg je v svoji knjigi »Faraonovo prekletstvo« opisal primere smrti, ki jih pripisujejo čudnim boleznem tistih, ki so vstopili v Tutankamonovo grobnico.

O »prekletstvu« v zvezi s Tutankamonovo grobnico so začeli govoriti že leta 1923, ko sta grobnico obiskala angleški arheolog lord Carnarvon in njegov pomočnik. Najbolj dramatično pa je bilo odkritje neke tablice s skrivnostnim napisom: »Smrt bo pokosila vsakogar, ki bo motil faraonov večni počitek.« Nekaj dni nato so odkrili tudi podobico, morda nekega varuha mrtvih, z napisom: »Sem tisti, ki preganja tatove grobnic s puščavskim plamenom. Sem

tisti, ki varuje Tutankamonov grob.«

Ti skrivnostni napisi so v zvezi z nekaterimi smrtnimi lešmi prispevali k novemu vračevanju. Nekaj mesecev po znamenitem datumu 18. februarja 1923, ko so odkrili Tutankamonov grob, je umrl arheolog lord Carnarvon kot žrtev neke čudne bolezni.

Njegovi nenavadni smrti so sledile še druge.

Neki profesor medicine in biologije iz Kaira je leta 1962 obvestil javnost, da je pri osebah, ki naj bi zbolele in potem umrle zaradi tako imenovanega »prekletstva faraonov«, odkril virus, ki prebiva v notranjosti mumije in preživi 3 do 4 tisoč let. Potem so enak virus našli v krvi tistih ljudi, ki dalj časa delajo pod zemljo, pri rudarjih, geologih itd..

Angleški arheolog lord Carnarvon leta 1923, ko je odkril Tutankamonov grob. Faraonovo poprsje nese ženska, ki gre za arheologom.

Zakaj kokoš ni ljubosumna?

Pravijo, da je uganko razrešil ruski biolog Raisa Berg, ki trdi, da je ljubosumnost predvsem skrb za potomstvo in pridobivanje hrane mladičem. Za kokoš je značilno, da si ne dela gnezda, kakor druge ptice. Ko se piščeta izležejo, jih koklja kot skrbna mati vodi s seboj in jih uči, kje naj brskajo in kakšno hrano naj si izbirajo, pri tem pa ne potrebujejo pomoči petelina. Ptice si morajo spletati gnezda, pri tem samicam pomagajo samci, prav tako jim le-ti pomagajo znašati hrano v gnezdo in pitati mladiče. Samci se ne borijo za samice, kakor to delajo mnogoznaški petlini, marveč se borijo le

za prostor, s katerega pridobivajo hrano za mladiče. Pri pticah rodovih je samec tudi hranilec mladičev. Nasprotno pa kokošji rod ne potrebuje takšnega hranilca. Petelin ne pozna pojma družine. Njegov boj z drugimi samci — petlini je le potrjevanja premoči nad svojim kokošjim haremom. V tem boju hoče viteško zmagati in si pridobiti in vzbuditi pozornost kokoši. Toda kokoši se delajo, kakor da njihovega snubljenja ne vidijo. Niso ljubosumne, so predvsem dobre matere.

DRUGJE SMO PREBRALI

V TEHERANU so pred slabimi desetimi leti izrekli sodbo, ki nima primera v sodni praksi. Dva sleparja, ki so jima sleparije tudi dokazali so obsodili, vsakega na nič manj kot 7109 let zapor.

x x x

NEKI MIKE WOLF iz Tulse v ameriški zvezni državi Montana je kupil stari tank tipa Sherman, ki tehta 18 ton in ima vgrajen 76-milimetrski top. Dobil je voziško dovoljenje in tri leta se je vozil po mestnih ulicah. Potem je oblaščem in sodišču stežka uspelo, da so ga pregnali z mestnih ulic.

x x x

SAMO DVAJSET MINUT je potreboval neki 75-letni Američan iz Teksasa v ZDA, da je naredil deset prometnih prekrškov. Stirikar so ga ujeli, ker je vozil po napačni strani ceste, šestkrat pa je povzročil trčenje avtomobilov.

RADOVEDNI ZVEZDOSLOVCI

Nihče še ni bil v središču Sonca

Dne 21. januarja 1974 se je na zahodni polovici Sonca pokazala svetlobna točka. V nekaj minutah je švignila več kot 1500 kilometrov daleč prek njegove površine in se raztreščila v ogromen, 500.000 stopinj vroč plinast oblak, ki se je s hitrostjo 1,5 milijonov kilometrov na uro v visokem loku sprožil v vesolje. Dve uri pozneje so se te bleščeče žareče mase izgubile v zunanji sončni atmosferi.

Ameriški astronom in znanstvenik Ed Gibson, ki je prav tedaj s Skylabom 3 krožil okoli Zemlje, je s posebnim snemalnim daljnogledom ta dogodek ujel na filmski trak. Po svoji vrnitvi na Zemljo je ves vzradoščen poročal: »Ujeli smo težko umljivo dogajanje — rojstvo in popoln potek sončne protuberance.«

Astronomi, strokovnjaki za Sonce, docela razumejo Gibsonovo navdušenje. Protuberance so najmočnejše dogajanje v našem sončnem sistemu. Jasno kažejo, kakšne ogromne energije se porajajo na Sončevi površini in kako hitro se lahko sprostijo. Veliki izbruhi te vrste razvijejo temperature, ki znašajo več milijonov stopinj, in razstrelilno moč, ki obsega milijardo vodikovih bomb. Njihova energija je tolikšna, da učinkuje še na 150 milijonov kilometrov oddaljeno Zemljo. Kompasove magnetne igle zaplešejo, električne naprave stavkajo, v kratkovalovnih brezžičnih oddajah nastanejo motnje ali pa sploh nehajo delati. Nad severnim in južnim tečajem vzbudijo ti elementarni delci, polni energije, vtis, kot da je nebo v plamenih — noč zažari v polarni svetlobi.

Sonce sicer črpa svojo energijo iz jedrskih procesov, protuberance pa sprožijo povsem druge sile — magnetna polja, katerih sestavo skušajo znanstveniki zdaj razvozlati. To so izbruhi magnetne energije, ki kot varnostni ventili sproščajo elektromagnetne moči, nakopičene na sončni površini. To, kar so znanstveniki dognali o nastanku protuberanc in o naravi poteka njihovih sprožitvev, je bistveno spremenilo naše predstave o medsebojnem razmerju Sonca do Zemlje. Tako zdaj vemo, da mi, prebivalci Zemlje, bivamo še v zunanji Sončevi atmosferi. Domnevajo, da sega sončna atmosfera še prek Jupitra, morda celo do Neptuna, ki je 30-krat bolj oddaljen od Sonca kot naša Zemlja.

ODKOD NAVIDEZNO NEIZČRPNA ENERGIJA SONCA?

Poznamo že mnogo teorij o sestavi Sonca. Še v začetku 19. stol. je znameniti astronom F. W. Herschel domneval, da je Sonce pod svojo žarečo zunanjo atmosfero hladno in primerno za bivanje. Opazil naj bi bil na njem celo 1000 kilometrov visoka gorovja. Na pragu našega stoletja so menili, da je Sonce ogromna kroglja iz vodikovega plina. Z atomsko dobo pa je prišlo spoznanje, da je to atomska topilna peč. Njegova snov ni niti trdna, niti tekoča, niti plinska, temveč iz plazme — nekeke ionizirane juhe, v kateri atomi izgubijo svoje elektrone in kjer so sploh vsi atomski zakoni postavljeni na glavo.

Sonce se je rodilo pred petimi milijardami let na robu spiralastega rokava našega sistema Rimske ceste. Ogromen ogljikov oblak je padel v vrtnčasto sukanje in se pod vplivom težnosti bolj in bolj zgoščeval.

Odtlej gori atomski ogenj nenehno in spremeni vsako sekundo 600 milijonov ton vodika v helij. Pet milijonov ton vodika pa se spremeni v množico rentgenskih in gama žarkov, polnih energije, ta pa ustvarja silna elektromagnetna polja. Ta polja so izhodiščno gradivo za energijo, ki se, tudi kot sončna svetloba, razpršuje v prostoru.

Le kako more Sonce tako silno porabo tako dolgo vzdrževati? To nam pojasni njegove gigantске razsežnosti. Premer Sonca je 1.392.700 kilometrov in njegova prostornina je 1,3 milijonkrat večja od prostornine našega planeta. Sonce obsega skoraj 99,9 odstotkov materije celotnega sončnega sistema. Vseh devet planetov z njihovimi lunami vred, vsi planetoidi in kometi sestavljajo le 0,1 odstotka.

Ničesar ne vemo o tem, kaj se dogaja 650.000 kilometrov globoko v notranjosti Sonca, v tem peklju vsevpok vrtečih se in navzkrižnih elementarnih delcev. Vsekakor pa sončna svetloba ne nastaja neposredno iz sproščene energije. Sončni žarki, ki se jih danes veselimo, so pred mnogimi tisočletji poleteli na svojo pustolovsko pot iz Sončeve notranjosti.

Mnogokaj je še nepojasnjeno, toda nekaj je gotovo: Sonce je zvezda stalnica, a tudi zvezde niso večne. Sonce je zdaj srednje starosti. Morda bo nadaljnjih pet milijard let še tako svetilo. Čas, ki ga porabi Zemlja, da obkroži Sonce, imenujemo leto. 250 milijonov takšnih let poteče, da Sonce z vsemi drugimi zvezdami skupaj enkrat obkroži središče Rimske ceste. Dvajsetkrat ga je že obkrožilo; nadaljnjih dvajset »rimsko-cestnih« let ima še pred seboj, preden mu bo odbila »zadnja ura.«

Nekega dne bo vodik porabljen in ves spremenjen v helij. Nato bo pričel zgorevati helij v Sončevi notranjosti. Sonce bo postajalo bolj vroče in bolj rdeče, in tako bo naraslo, da bo nabrekli v tako imenovanega rdečega velikan. Pri tem bo vse notranje planete potopilo v ogenj in žveplo. Merkur in Venera se bosta stopila in bosta prešla v plazmo. In na Zemlji bo življenje že zdavnaj ugasnilo, ko bo pričelo vreti morje in se bodo kamnine spremenile v žarečo tekočo lavo.

Nekoč bo tudi ta obsežni proces končan. Takrat se bo Sonce nenadoma v nekaj urah skrčilo v belega pritlikavca. Komaj večje bo od naše Zemlje in bo požgalo zadnje ostanke helija in se shladilo v mrzlo kepo žlindre. Ta razvoj je neizogiben, pa naj si znanstvena spoznanja obogatimo kakorkoli. Zadnje poglavje življenjske zgodbe našega Sonca je že napisano, čeprav doslej še nihče ni bil na Soncu, kaj šele v središču te velike zvezde.

Zaščita pred udarom strele

V številnih nesrečah, ki smo jim priče vsak dan, so smrtni primeri ali hude poškodbe, ki jih povzročijo atmosferske razelektritve, razmeroma redke. Kljub temu pa bi lahko število teh nesreč in smrtnih primerov bistveno zmanjšali, če bi se zavedali nevarnosti in če bi upoštevali nasvete, kako se je treba vesti, če nas zajame neurje s strelo, bodisi na izletu, v gorah, pri rekreaciji ali pri vsakdanjem delu.

Zavedati se moramo dejstva, da je človek na prostem strelovod. Verjetnost, da ga zadene udar atmosferske elektrike, je v razmerju s kvadratnim korenem njegove višine nad zemeljsko površino. Zato je prvo pravilo zaščite pred strelo, da umetno ne zvišujemo

svoje višine. Denimo, da bi stali na vrhu zgradbe, vzpetine, na kupu sena in da bi poleg tega držali v rokah še vile, palico za golf, dežnik, lestev ali kaj podobnega. Odsvetujemo vožnjo s kolesom, pravtako vožnjo na odprtem traktorju. Nikakor ni priporočljivo, da v neurju stojimo v čolnu, ko naprimer lovimo ribe.

Če se torej znajdemo med nevihti na planem, moramo svojo višino čim bolj zmanjšati. Priporočajo, da počepnemo in da se izogibamo vseh vzvišenih mest na zemljišču. Pri tem moramo imeti noge tesno skupaj in z rokami si pokrijemo glavo. Zakaj noge skupaj, zakaj roke na glavo? Noge oziroma stopala moramo

imeti tesno skupaj zato, da se izognemo pojavu „visoke napetosti koraka“. Če udari strela kam v bližino, steče elektrika v zemljo. Toda ne porazgubi se naravnost navzdol, ampak se širi tudi po površini. Napetost je na mestu udara največja, nato pa se naokrog vse bolj manjša. Razlika v napetosti na razdalji naprimer enega metra, je tako velika, da steče, denimo pri živini, med prvimi in zadnjimi nogami in še skozi srce dokaj močan tok, ki ima lahko tudi usodne posledice. Tudi manjše razdalje med nogami (od tod ime „visoka napetost koraka“) povzročajo hude posledice in od tod navodilo, da moramo stati (pravzaprav čepeti) s tesno spojenimi stopali.

DOBRO JE VEDETI

Znani so primeri, da je skupina ljudi, ki so bili daleč drug od drugega, hkrati doživela šoke in delne paralize. Čeprav je atmosferska elektrika neposredno udarila le v eno osebo, so bili drugi izpostavljeni delovanju napetosti koraka.

In zakaj roke nad glavo? S tem zavarujemo lobanjo in možgane, saj preprečimo morebitni direktni udarec elektrike. Učinek le-te je potem neprimerno manjši in možnost, da nezgoda preživimo, seveda ob takojšnji prvi pomoči in zdravniški negi, veliko večja.

RIŽ Z VIŠNJAMI

Potrebujemo: 20 dkg riža, 8 dcl mleka, 10 dkg sladkorja, 3 jajca, 4 dkg margarine, 30 dkg višenj brez koščic.

Pripravljenemu mleko zavremo, rahlo osolimo in vanj zakuhamo opran riž. Kuhamo ga počasi (25 minut) tako, da močno nabrekne. Med kuhanjem penasto vmešamo maslo, rumenjake in sladkor, nato riž odstavimo ter ohladimo.

Ohlajenemu rižu dodamo izkosčičene višnje. Beljake stepemo v trd sneg in jih prav nazadnje rahlo vmešamo v pripravljeno maso. Stresemo v dobro namazan in z drobtinami potresen pekač in v srednji vroči pečici pečemo 30 minut.

Serviramo toplo ali ohlajeno.

RECEPTI ZA VAS

PROSENA KAŠA Z JABOLKI

Potrebujemo: 3/4 l mleka, 3 dcl oprane prosene kaše, 40 dkg očiščenih jabolk, 4 dkg margarine ali masti, malo cimeta, sladkorja po okusu, 1 zavoj vanilijevega sladkorja, malo soli.

Najprej zavremo mleko in ga osolimo. Zakuhamo skrbno oprano kašo. Počasi naj vre, da se na polovico skuha. Tedaj vmešamo margarinu, sladkor in na krlje narezana jabolka. Ko začnemo s cimetom in vanilijo rahlo premešamo in za pol ure postavimo v razgreto pečico, da se dokončno skuha in na vrhu rumeno zapeče.

Jed izboljšamo, če pred pečenjem po vrhu vržemo še nekaj koščkov margarine. Ponudimo toplo ali hladno.

Cilka Sukič

SVETUJEMO VAM

Že leta na strehah avtomobilov s prtljajniki ali tovornih avtomobilih ter pri tistih, ki vlečejo kamp-prikolice, opazamo spojlerje. To so na strehe avtomobilov pričvrščene kovinske ploščice, ki zmanjšujejo zračni upor, kar vpliva na manjšo porabo goriva. Testi so pokazali, da se z uporabo spojlerjev pri hitrosti 80 kilometrov na uro poraba goriva zmanjša do 15 odstotkov.

Za izgradnjo spojlerja potrebujemo:

- dva enostavna nosilca za smuči
- aluminjske plošče z debelino dva milimetra, širino 70 centimetrov in dolžino, ki odgovarja širini strehe avtomobila
- nekoliko bakrenih ali aluminijastih zakovic
- aluminijasti trak ali kos pločevine s približno dolžino 120 centimetrov. Razrežemo ga na štiri kose in to na dva krajša od 10 do 15 centimetrov in daljša od 40 do 50 centimetrov. Primeren je tudi alu-

SPOJLER — priročni usmerjevalec vetra

minijasti trak, katerega lahko izrežete iz aluminjske plošče. Z njo je namreč lažje delati kot s pločevino, čvrstost pa je pri širini okrog 5 centimetrov popolnoma zadovoljiva.

Iz krajših aluminijastih trakov naredimo objemke, ki morajo biti prilagojene profilu nosilca smuči. Z daljšimi nosilci se regulira nagib, katerega je najprimernejši kot 20 do 30 stopinj.

S pomočjo vrtalnega stroja,

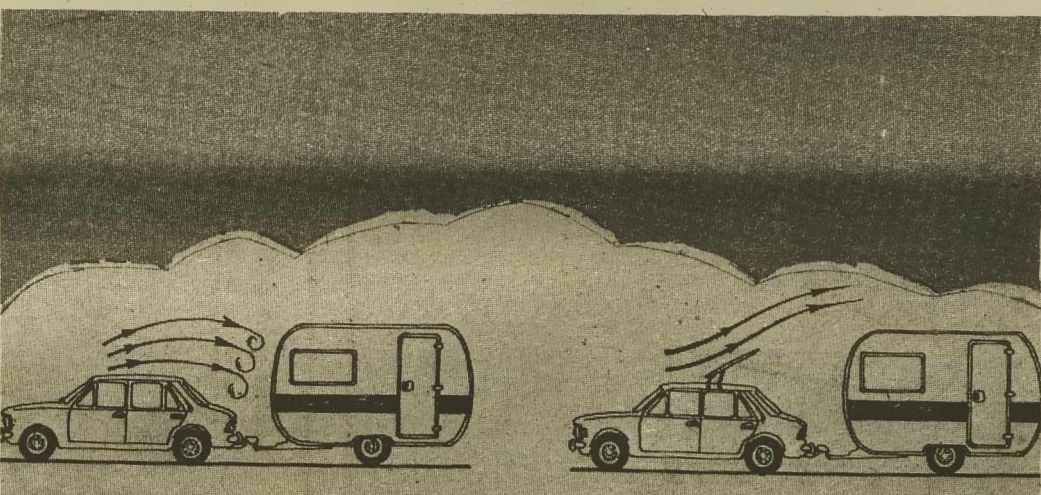
kladiva in nakovala vse dele čvrsto spojimo. Tako je spojler pripravljen za montažo.

VELIČINA. POLOČAJ, NAGIB

Testi kažejo, da je spojler najbolje namestiti tik za sredino strehe avtomobila ter ga nagniti za 20 do 30 stopinj. Če bi bil spojler nameščen preveč spredaj, bi se zrak za njim spustil in zadeval v kamp-

prikolico. Spojler naj bo visok do 50 centimetrov, ker previsok spojler poslabša aerodinamični upor. Prenizek spojler prav tako ne bo dal primernih rezultatov. Širina pa mora biti enaka širini strehe avtomobila.

Seveda lahko spojler pomaga tudi v primeru, če imate na strehi le prtljajnik. Takrat je potrebno usmerjevalec vetra pričvrstiti na začetek stre-

OPREMLJAMO ZA VAS

Enoinpolsobno stanovanje s površino cca 45 kvadratnih metrov je primerno za bivanje samca ali zakonskega para brez otrok, v času stanovanjske stiske in vedno dražje strehe nad glavo, pa se mora vse češče v njem znajti tudi veččlanska družina. Kako ga opremiti?

Stanovanje sestavljajo naslednji prostori: predoba, soba, pilsoba s kuhinjsko nišo, terasa, shramba in kopalnica.

Predoba je sorazmerno velike površine v primerjavi z ostalimi prostori. Iz predobe pridemo v kopalnico in v sobi. Za umetno osvetlitev nam služijo stenske in stropne svetilke, nekaj svetlobe in svežega zraka pa pride posredno iz sobe in kopalnice. Tla so obložena

z vinaz ploščicami, stene pa so obklepljene s tapetami svetle barve.

Soba je pravilne oblike, razmerje med stenskimi površinami in odprtinami oken in vrat ne povzroča nobenih težav pri razporejanju pohištva. Soba je dobro osvetljena z dnevno svetlobo in jo zlahka prezračimo. Dovolj je tudi električnih priključkov za umetno osvetlitev. Tla obložimo z itisonom, stene so svetle, enobarvne, lahko jih oblepimo z ustreznimi tapetami.

Pilsoba je sestavljena iz sobe in kuhinjske niše, ki ju ločimo s harmonikastimi vrati. Soba ima veliko okno z izhodom na teraso. Za razporeditev pohištva nam ostane le dve steni, drugi dve pa zaradi okenskih in vratnih odprt

lahko le delno izkoristimo. Soba je dobro osvetljena z naravno in umetno svetlobo. Na tla položimo itison, stene oblepimo s svetlimi enobarvnimi tapetami.

V kuhinjsko nišo pridemo skozi manjšo sobo. To je ozek podaljšan prostor z velikim oknom in vrati, ki peljejo v shrambo. Naravna svetloba in prezračevanje mnogo pripomoreta k funkcionalnosti tega prostora. Električni priključki za umetno osvetlitev so razporejeni na stenah nad kuhinjskimi elementi in na stropu. Tla so obložena s keramičnimi ploščicami.

Shramba je majhna, umetno osvetljena in ima zračnik za prezračevanje. Ob treh prostih stenah vgradimo police, tla in stene pa obložimo s keramičnimi ploščicami. Terasa je povezana z manjšo sobo in kuhinjo. Mnogo pripomore k ugodnejšemu počutju stanovanca, saj je ugodna tako za gojenje cvetja in zelenja kot za počitek.

V kopalnico pridemo iz predobe, sicer je v neposredni bližini sobe. Vgrajene so vse sanitarne naprave, tako je prostor popolnoma izpolnjen. Velika napaka kopalnice je v tem, da ni predvidenega prostora za pralni stroj, sicer pa je osvetljena z direktno svetlobo in ima omogočeno dobro prezračevanje. Tla in stene so obložene s keramičnimi ploščicami.

Kot v drugih podobnih stanovanjih, kjer sta kuhinja in kopalnica med sobama, je tudi tukaj čutili določeno utujenost. Ločeni sobi, ki ju ni mogoče povezati z vrati, delata stanovanje manjše, kot v resnici je. Sami pa ostaneta osamljeni in vsaka zase predstavlja celoto.

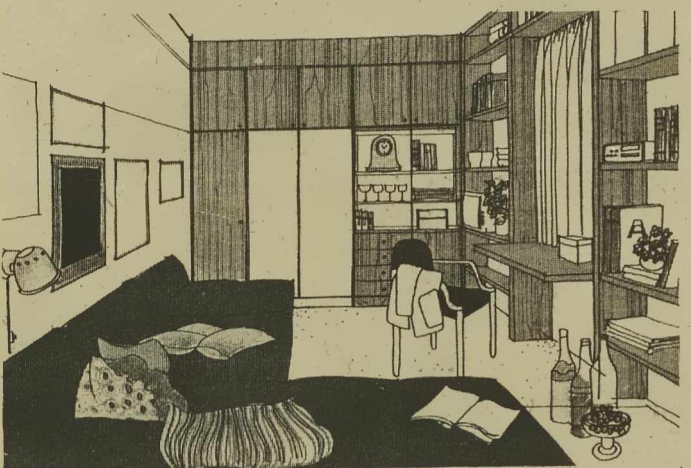
Z manjšimi adaptacijami je možno to pomanjkljivost odpraviti, hkrati pa stanovanje urediti tako, da ga lahko uporablja veččlanska družina. Prenovitev je mogoča, saj je treba premakniti le pregrajene stene.

Najprej zapremo in ločimo kuhinjo od pilsobe, shrambo podaljšamo v kuhinjo in kuhinjo direktno povežemo s pilsobo. Tako postane pilsoba soba zase in jo lahko uporablja samo en član družine (na primer otrok).

Kopalnico podaljšamo do sobnih vrat, da dobimo prepotrben prostor za pralni stroj in pranje. V prenovljeni pilsobi pa ostane še dovolj prostora za obešalniki na steni, lahko pa vgradimo tudi garderobno omaro, ki bo razbremenila sobi velikih ornarnih elementov. Skrbno izbrano pohištvo bo v veliki meri pripomoglo, da bo naše stanovanje funkcionalno, hkrati pa privlačno, prijetno in komfortno.

Najprimernejši je regalni sistem, ki ga bomo sestavili ob stenah. Tu bo prostor za knjige, priročni bife, delovno ploščo itd. Na nasprotni strani postavimo z mehikimi, toplimi površinami oblaženo sedežno garnituro, ki bo služila za spanje in počitek. Veliko pozornosti posvetimo izbiri namiznih svetilk, saj bo njuni svetilni efekt veliko pripomogel k ugodnejšemu vzdušju. Da ne bi velike sobe uporabljali vsak dan in neprenehoma, prijetno in primer- no opremimo manjšo sobo, kjer bomo lahko preživljali prosti čas sami ali s prijatelji. V tem prostoru lahko namestimo tudi jedilno mizo, k prijetnemu ambientu pa bo mnogo pripomogla tudi direktna osvetlitev in izhod na lepo urejeno teraso.

Enoinpolsobno stanovanje

Bivalna soba v enoinpolsobnem stanovanju združuje je dnevna soba, spalnica in delovna soba obenem.

Sestavi Marko Napast	Drama Antona Pavloviča Cehova	Zeliščar	Gorovje v jugo-zahodni Bolgariji	Glasbenik Soss	Vrsta kune z dragim krznom	Kvaliteta	Gorovje v severo-zahodni Indiji
Skupina političnih somisljenikov							
Pločnik							
Gumica za brisanje							
Nobelovec Andrić				Kovaško delo, kovanje			
Režiser filma "Mesa" (František)				Igralka Gardner Malajsko bodalo			
Moško ime				Pijača st. Slovanov Najvišji zakon			
Kalij		Angleški pesnik (Thomas Stearns)	Slovanski narod Vrsta hruske				
Italijanski naturalist							Pernata žival
Fr. ime belgijskega mesta							Romunija Del teniške igre
Srbski tehnik z visoko naklado				Nekufanji turški oblastnik Aktinij			
Jakov človek, cmera							
Pustinja v Južni Ameriki							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: igralka, mladost, palatal, Ed. Nina, Rika, TN, Ina, vit, Aar, UPI, I, dijak, irida, Zenodot, egalite, Nal, noč.

IZ DŽOUŽIJOVOGA DNEVNKA

Či se gpeleai o Dobrovnik a soboskoga kraja, vidiš na kažipotu napisano Bukovniško jezero. Či se ga gpeleai v te isti kraj z lendariskoga konca, pa na iston kažipoti, samo z drugjega kraja, piše Bukovniško jezero. "Brez" n". Kak je praj, bi leško nikak napizco na listi novni kulturni dom, steni tak par v tou grekomursko ves, kak riba na drejvo.

RAZMIŠLJANJE O POKLICU

Ob koncu šolskega leta so osmošolce spraševali, za kakšno smer ali poklic se bodo odločili. Največ jih je omenjalo avtomehanike, kar je ob mnogih jeklenih škropotalih izredno donosno. Mili pa je dejal, da bi rad postal nogometni sodnik.

— Zakaj?

— Devetdeset minut bi porabil za to, da bi tu in tam zapiskal, kakšnemu igralcu bi podaril karton, preostali čas pa bi porabil za kasiranje milijončkov.

ZAMIŠLJENA

— Tovarišica, počakajte, izgubili ste dežnik!

— Joj, hvala. Pravkar sem razmišljala zakaj sem tako mokra...

VEGETARIJANSKA

— Sosea, odkrito vam povem, da ljudje nimamo več smisla za izbiro hrane. Brez mesa je obrok brez vrednosti.

— Meso je predrago, pripravite kaj kakšno solato.

— Smo jo že, pa bi jo še, vendar je mož zatajil.

— Zakaj?

— Lastnica vrta ga je že drugič dobila...

V PARKU

— Prav zebe me v tem parku, čeprav je poletje, pa še desk ni na klopih.

— Za to so poskrbeli tisti, ki bi se v energetske krizi

pozimi radi greli, midva pa se lahko ogrejeva brez klopi in desk.

PREPIRLJIVCA

— Šandor, ste čisto nori? Razbijate po mizi kot v gostilni, čeprav sva se domenila za tovariški pogovor.

— Nisem nor, le očitki zaradi tistih treh obračunanih in neopravljenih potovanj me motijo.

BREZ LJUBEZNI

— Karmen, kadar koli pridem v računovodstvo, sedi pri vas ta človek. Ljubezenske zadeve raje rešujte kje drugje!

— Saj bi jih, vendar vse dokumentacije ne morem nositi s sabo.

— Kakšne dokumentacije?

— Ta možak, ki vas tako moti, je namreč finančni inšpektor. Brez ljubezni.

PRED DOPUSTOM

— Boter, boste šli tudi letos na morje?

— Bom, če mi boš ti »boter«. Vse je dogovorjeno, pripravljeno, le denarja nimamo...

NA STOPNIŠČU

— Sosed, bova »skočila« malo ven? Ura je sicer že deset...

— Nič hudega. V stanovanje tako ne morem. Ključ sem pustil doma, zvonec je pokvarjen, do bobnanja po vratih pa mi ni.

ČASU ČAS

— Tri kamione premoga so vam pripeljali in to sredi poletja. Kaj ste čisto...

— Mogoče, vendar ne čisto. To boste lahko sami ocenili pozimi...

POJASNILO

— Z voznikiškim in prometnim je vse v redu, le nekakšen zadah sem zaznal. Ste kaj pili?

— Sploh ne, le lase sem si pral z jabolčnim šamponom.

ZAUPNO

— Mirči, mlad si še, pri igranju si razbil šipo in nato zbežal, zato ne vem kaj naj naredim. Tvojega očeta izredno spoštujem.

— Potem pa, tovariš razrednik, posvetite malo pozornosti tudi meni. Očetu o razbiti šipi ne povejte niti besede...

KAKŠEN OČE TAKŠEN SIN?

— Očka, tovarišica iz vrta bi se rada srečala s tabo.

— Ja kakšna mlajša?

— Ne sprašuj. Lahko se ti zgodi, da ti bo, čeprav je še

mlada, povedala tisto staro resnico: kakršen oče, takšen sin!

PAPAGAJSKA

— Na dopust gremo in ne vem kam s tem papagajem. Poskrbite malo zanj.

— A kaj govori?

— Nekaj kvant vašega moža, ki jih je slišal skozi steno, si je zapomnil, drugače pa je kar spodoben.

TEŽKO VPRAŠANJE

— Očka, kako je s človekom, ko je pijan?

— Ja sinko, to je pa težko! Poglej tista dva tamle: če bi bil pijan, bi videl štiri.

— Ampak, očka, saj tam je samo eden!

FRAJER

— Tale fant me je najbolj pretresel od vseh, kar sem jih spoznala!

— Daj no, je res tak frajer?

— Ne, šofer avtobusa je!

ZMENEK

— Micka, se dobiva jutri?

— Zaradi mene, lahko.

— Kje pa?

— Kjerkoli!

— Dobro, pridem, toda, bodi točna!

ZNAN OBRAZ

— Tvoj obraz mi je zelo poznan. Je mogoče, da sem ga videl na televiziji?

— Nemogoče! Vedno ga nosim na glavi!

NEPREVIDNOST

— Očka, zakaj si brenil Toneta v zadnjo, ko me je objemal? To mu je povsem strlo srce.

— Oprosti, nisem vedel da ga ima tako nizko!

STRAŠNA STVAR

— Strašno! Če pomislim, da bo moja žena že čez štirinajst dni spet doma...

— Kdaj pa je odpotovala?

— Jutri bo!

SPREMENBA

— Zdravo Franc! Tebi gre res dobro; avto, dopust v Španiji, večerja v Diani... Je to vse od honorarja, ki ga dobiš pri Vešniku?

— Daj no, kje pa! Postal sem modni kreator za damske kopalne obleke.

— Kakšne pa so?

— Tridelne!

— Kako tridelne?

— Spodaj copati, zgoraj sončna očala in na glavi klobuk!

anekdote

Pisatelj Carthy si je s pridnim delom nagomilil precej denarja, imel pa je to slabo lastnost, da je vse nove zasnovne na glas razlagal svoji ljubici. Neusmiljena davkarja ga je prišla prav takrat, ko je bil hudo bolan, gnjaviti okrog visokega honorarja za roman »Bodi odkrit«. Kljub vročici se je spomnil, da romana s takim naslovom še ni napisal, in dodal, da je njegova ljubica stenografka: »Ukradla mi je stil in ime. Naj ji bo. Roman je napisala bolje kot bi ga jaz. Plaćam!«

Mandija, ki je bil po vsej fari znan kot tatič, mnogokrat so ga obdolžili po nedolžnem, je Miha vprašal zakaj je že nekaj mesecev tako zaskrbljen.

»Tako je — zdaj ko imam nekaj svojega, mi neki hudič venomer krađe vse od sadja, poljščin do orodja. Le kakšno vzgojo so imeli ti ljudje?!«

Engelbert je bil prijeten možak. Tudi takrat, ko je bil slabo razpoložen, je za vsakogar izbral kakšno prijazno besedo, enkrat pa so mu živci popustili. V nabiralniku je našel štiri vabila za sestanke, potem pa se je v dveh urah vrstilo pet inkasantov. Televizijskega je pričakoval, onega za elektriko tudi, pa za knjige, ki jih sploh ni naročil. Zgodil se. Potem je prišel kasirat za telefon. Kdo je bil tisti peti, tega pa še ne vemo, ker je Engelbert še vedno v šok sobi.

anekdote

dopisniki so zabeležili

SERDICA

Vodovod za Rome

Nedavno je 38 družin Romov iz naselij Serdica, Sotina in Gornji Slaveč prvič prišlo pitna voda v njihove domove. Računajo, da znaša vrednost opravljenega dela okrog milijon dinarjev. Od tega jim je skupnost za socialno skrbstvo prispevala 270.000 dinarjev, ostalo pa so prispevali sami v denarju in z delom. Vsaka družina je izkopala in zasula okrog sto metrov vodovodnih jarkov, sami pa so opravili vsa dela pri gradnji vodovodnih rezervoarjev.

Kot pravijo, je pri organiziranju dela porabil največ časa predstavnik krajeve skupnosti Rogaševci Lenart Marinič.

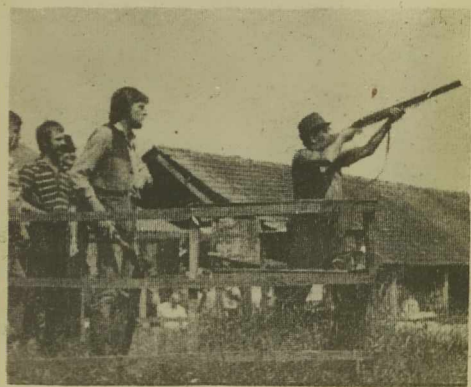
G. Kisilak

DOBOVNIK

Pokal za Lendavo

Lovska družina iz Dobrovnika, ki združuje 60 članov, je ob novem strelišču izvedla tekmovanje v streljanju na glinaste golobe za prehodni pokal KIK POMURKA. Tekmovalo je enajst ekip s petimi strelci, nastopilo pa je še 58 strelcev — posameznikov. Prehodni pokal in pokal lovske družine Dobrovnik je osvojila lovska družina Lendava, drugo mesto so zasedli lovci Ivanovec, tretje pa člani lovske družine Polana. Med posamezniki je bil najboljši Peter Horvat iz Mlajtinec.

J. Žerdin

GORNJA RADGONA

Zakaj ni ribarnice?

Pred leti so imeli v Gornji Radgoni ribarnico založeno s sladkovodnimi in morskimi ribami. Od nje pa je ostal le napis. Prejšnji lastnik jo je zaprl, novega pa ni. Škoda je naprav, ki samévaljo in propadajo.

Ribarnica je na avtobusni postaji in je bila dobro obiskana. Škoda, da se v Gornji Radgoni nihče ne zanima za tovrstno dejavnost.

RADENCI

Nov blok

V novem predelu Radenec končujejo gradnjo 28-stanovanjskega bloka. Investitor je Občinska stanovanjska skupnost Gornja Radgona, gradbena dela pa izvaja Konstruktor TOZD Pomurje iz Murske Sobotice. Nove pridobitve bodo najbolj veseli delavci delovne organizacije »Radenska«, ki si je zagotovila največ stanovanj.

L. K.

Tako je bilo v Matjaševcih, ko so končno vzpostavili avtobusno progo — Trdkova — Murska Sobotica. Veseli so bili mladi in starejši. Vsaj sodeč po sliki, ki nam jo je poslal Ignac Klement. Pridobitev je velika in je rezultat vztrajnosti pri prizadevanjih, da bi tudi v ta gorički kraj pripeljal avtobus.

Takih prizorov je na naših poljih res malo. Ne samo, da je ročnega dela čedalje manj, ampak tudi zato, ker mladi kmetije zapuščajo. Vendar naš posnetek pričča, da kljub temu mladi še poprimajo za delo, ko le morejo. Tudi zdaj v počitnicah je tako.

S. Zver

VEŠČICA

Priznanje

Gasilsko društvo Veščica je praznovalo 50-letnico. Najprej je imelo ročno brizgalno, nato pa je kupilo motorno leta 1962 so dogradili gasilski dom in ga pozneje preuredili, kupili so sireno, nekaj opreme in nove uniforme. Za prizadevno delo jim je Gasilska zveza Slovenije podelila priznanje tretje stopnje, tudi zato, ker so ob skrbi za opremo in kadre izkopali kar pet vodnjakov za gašenje.

Jasna Lovenjak

RADENCI

Park vreden obiska

Znano je, da imajo v Radencih prelep park. Sprehajališča, svež zrak in veliko ptic, ki so tako vaje gostov, da jemljejo hrano celo iz rok. Letos pa so se pticam pridružile ljubke veveričke, ki so prava atrakcija za goste, zlasti manjše. Veveričke slišijo na ime Muki. Ob klicu in trkanju z orehi se vam bodo gotovo pridružile.

L. Kramberger

132 tisoč dni je šlo v nič

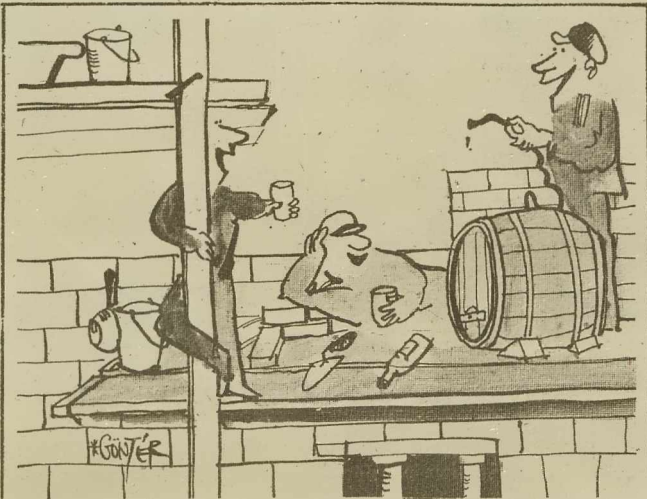
OB DOSEŽENEM NAPREDKU NA PODROČJU VARSTVA PRI DELU SE NE SMEMO USPAVATI — ODPRAVITI OBJEKTIVNE IN SUBJEKTIVNE VZROKE — BO NOVA RAZMEJITEV PRISTOJNOSTI DELOVNE INŠPEKCIJE PRIPOMOGLA K VEČJI VARNOSTI IN MANJŠEMU ŠTEVILU KRŠITEV?

Pred časom smo v našem listu zapisali, da so pomurski delavci, ki so se lani ponesrečili na delu, vložili na sodišču odškodninske zahteve v skupnem znesku 5 milijonov novih dinarjev. Ta vsota je precej višja kot leto prej in priča, da varstvo pri delu v organizacijah združenega dela še ne posvečajo dovolj skrb. Tudi v razgovoru z delovnim inšpektorjem Alojzom Sukičem smo zvedeli, da je tako. Bomo kar konkretni: zaradi nesreč pri delu je lani moralo v bolnišnici stalež 1867 delavcev. Največ nesreč se je zgodilo v soboški občini (896), nato v radgonski (348), lendavski (314) in ljutomerski (309). Zaradi poškodb je šlo v nič 43671 delovnih dni. Bilanca je seveda še bolj zaskrbljujoča, ko ugotovimo, da so zelo pogoste tudi nesreče zunaj dela. Teh je bilo lani kar 4658 in so »pripomogle«, da je zaradi njih izgubljenih kar 88390 delovnih dni. Nesreče pri delu in zunaj so torej lani ponesrečenecem onemogočile delo za 132061 dni. Sami si lahko izračunate, koliko je bilo zaradi tega škode, tako v organizacijah združenega dela, kakor tudi v skupnem družbenem proizvodu pokrajine ob Muri. Žal pa se dogajajo tudi nesreče, ki za stalno onesposobijo ljudi; postanejo torej invalidi. Še huje pa je, če človek umre. Lani je bilo v Pomurju 5 smrtnih žrtev. Tako sta se pri SGP Konstruktor, TOZD Gradbenik Lendava v preteklem letu ponesrečila dva kvalificirana zidarja, ko sta se z avtobusom vračala z dela domov na Hrvaško. V kmetijski zadrugi Ljutomer-Križevci sta se smrtno ponesrečila dva nočna čuvaja: en v prometni nesreči na poti z dela, drugi pa je dobil usodne poškodbe na delovnem mestu. Primer smrtno nesreče pri delu so imeli tudi v TOZD Naravno zdravilišče Radenci, ko je podlegel voznik viličarja, ki ga je prevrnil tovorni avto.

NEIZKUŠENI DELAVCI

Akoravno inšpekcija dela v Murski Soboti ugotavlja, da so v združenem delu okrepili strokovne kadre in službe za varstvo pri delu, s čimer so dosegli viden napredek pri samozagotovitvi izvajanja in zagotavljanju pogojev v zvezi z varstvom pri delu, pa vendarle z doseženim ni moč biti zadovoljen. Število nesreč pri delu in na poti na delo ter domov je v primerjavi s številom pomurskih delavcev namreč še vedno zaskrbljujoče. Seveda je treba poiskati tudi vzroke, zakaj

tako? Inšpektor dela tovariš Sukič pravi, da je vmes tudi precej subjektivnih dejavnikov, torej takih, ki jih pogosto ne moremo določiti sami. V ospredje stopajo delovne izkušnje. Že res, da nam industrija ni več nova, torej smo se že navadili na stroje, toda ne vsi! Naše organizacije vendar zaposlujejo nove delavce, ki so brez izkušenj za delo pri stroju, enako kot neka-

»Si slisal zadnjič inšpektorja, ko je trdil, da na našem gradbišču ni dovolj poskrbljeno za varstvo pri delu. To sploh ne drži vsaj za našo zidarsko ekipo lahko rečem, da smo na-dovolj varni ...«

teri stari delavci ne upoštevajo varnostnih ukrepov in zanemarijo zaščitna sredstva. V nekaterih pomurskih organizacijah združenega dela na delovnem mestu še niso prepovedali pitja alkoholnih pijač ... Se bi lahko naštevali tovrstne vzroke za nesreče. Seveda so še drugi vzroki: slaba tehnična zaščita pred nevarnimi stroji, potem neprimerna organizacija dela, izpostavljanje delovnemu raznim plinom, neustrezno vzdrževanje delovnih sredstev, naglica pri delu, podcenjevanje nevarnosti ...

Inšpekcija dela v Murski Soboti pa žal ni pristojna za nadzor v vseh organizacijah združenega dela, ampak le na področju trgovine, turizma in gostinstva, družbenih obrtnih storitev in nosilcev samostojnega osebnega dela, zasebnega kmetijstva (!), državnih organov, SIS ... Poleg preverjanja in preprečevanja nesreč pri delu bdi še nad izvajanjem predpisov o delovnih razmerjih. Saj ne rečemo, da obseg dela ni velik, nasprotno: trdimo, da je to področje za pet inšpektorjev dela celo preobsežno. Pa vendar

se zdi, da bi medobčinska inšpekcija dela morala dobiti pristojnost še na področjih, ki jih zdaj kontrolira republiški inšpektorat dela. To pa so delovne organizacije industrije, družbenega kmetijstva in gozdarstva, gradbeništva in prometa. V teh dejavnostih je v Pomurju največ zaposlenih, in če bi bile v pristojnosti nadzora medobčinske inšpekcije dela, bi

— v to smo prepričani — hitreje odpravljale možne vzroke za nesreče. Republiški inšpektorji pač bolj poredko zaidejo v te organizacije. Ne glede na uradno nepristojnost, pa pomurska inšpekcija dela seveda ne more tudi mimo teh, in zato ukrepa kolikor pač lahko. Bližnja konferenca slovenskih inšpektorjev dela naj bi razmejila pristojnosti med medobčinskimi in republiški inšpektorji, kar bo nedvomno pripomoglo k večjemu nadzoru nad varnostjo pri delu in izvajanjem raznih drugih predpisov. Je pač tako, da nekatere organizacije varstvo pri delu, čeprav imajo zanj ustrezne samoupravne akte, ne posvečajo dovolj skrb. Ugotovili pa smo že, da se podobno ravna tudi nekateri delavci in tedaj ne presenečajo pogoste nesreče pri delu. Zaskrbljujejo pa tudi nezgode, ko gredo delavci na delo ali pa se vračajo domov. Tudi to zahteva skrbno analizo, ki bo zagotovila pokazala na niz subjektivnih vzrokov: prehitra vožnja, alkohol ...

ŠTEVILNI UKREPI

Če se vrnemo nazaj k nesrečam pri delu, moramo zapisati,

da je inšpekcija dela lani ukrepala v mnogih primerih. Zapisali bomo nekaj števil, ki se nanašajo na občini Murska Sobota in Gornja Radgona. V teh dveh družbenopolitičnih skupnostih je delovna inšpekcija lani izdala 134 ureditvenih odločb za odpravo raznih pomanjklivosti s področja varstva pri delu in delovnega okolja, izdala je 26 odločb o prepovedi dela, ker je bilo ogroženo življenje in zdravje delavcev na delovnem mestu, v upravno-kazenski postopek je bilo predlaganih 22 fizičnih oseb zaradi kršitev predpisov o varstvu pri delu, temeljnemu javnemu tožilstvu pa so posredovali eno prijavo zaradi kaznivga dejanja s področja varstva pri delu. Delovna inšpekcija pa je v preteklem letu tudi na kraju samem izrekla 100 mandatnih kazni. Preventivno je ravnala tudi, ko je pregledovala izvajanje predpisov o delovnih razmerjih. V soboški in radgonski občini so našli 102 kršilca predpisov. Z zakonom so prišli navzkriž tako v organizacijah združenega dela (52 primerov), kakor tudi pri obrtnikih, kjer je 50 primerov izigravanj predpisov pogodbe o delovnih razmerjih pri nosilcih samostojnega osebnega dela.

Za uspešno varstvo pri delu je potrebno urediti normative akte. Ob začetku tega leta je inšpekcija dela ugotovila, da deset sicer manjših organizacij združenega dela še vedno nima sprejetih in usklajenih samoupravnih splošnih aktov o varstvu pri delu, kaj šele konkretno izvajanje določil. Pravilno torej ugotavlja ta inšpekcijski organ, da je treba čimprej sanirati obstoječe stanje varstva pri delu ter tudi interne predpise prilagoditi tehnološkemu procesu, seveda tako, da bodo kar najbolj konkretno opredeljene pravice in obveznosti. Pa ne samo to! Službe za varstvo pri delu v organizacijah združenega dela morajo končno posvetiti večjo skrb nenehnemu spremljanju in odpravljanju pomanjklivosti in nepravilnosti, vzgoji in izobraževanju ter preverjanju. Posebne naloge pri tem čakajo tudi osnovne organizacije sindikata, ki jih nedavna seja predsedstva še posebej opozorila, da je treba varstvo pri delu posvetiti veliko večjo skrb. Na to nikakor ne smemo pozabiti seveda tudi v Pomurju, kjer je zaradi nesreč bilo lani izgubljenih 132 tisoč delovnih dni, dasiravno jih je moč nadoknaditi. Še bolj pa se seveda moramo zamisliti ob številu vseh ponesrečenec (na delu in na poti v službo in domov), ki jih je lani bilo 6525. Bo letos število nesreč manjše?

ŠTEFAN SOBOČAN

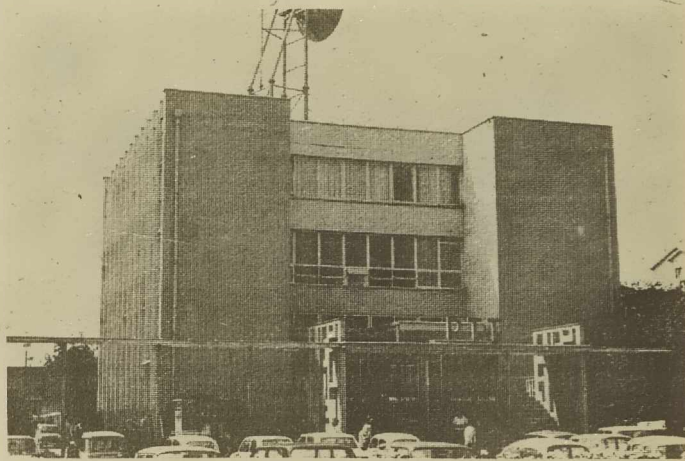
Poglavitni cilj — kvaliteta PTT storitev

Delovna organizacija za PTT promet iz Murske Sobotice, ki je s svojim poštnim, telegrafskim in telefonskim omrežjem razpredena po celotnem Pomurju, slavi letos 20-letnico svojega obstoja, zato je prav, da omenimo vsaj nekaj podatkov iz njene bogate zgodovine, ki dokazujejo, da je bil razvoj v tem obdobju skokovit.

Če se spomnimo, da je delovna organizacija za PTT promet razpolagala ob ustanovitvi leta 1961 le z eno pošto zgradbo, danes pa so le-te v vseh večjih kraje-

Naj navedemo le nekaj najbolj značilnih podatkov v prid zgornje trditve: osnovna sredstva so se v minulih dvajsetih letih povečala za več kot stokrat, akumulacija za 120-krat, medtem ko so storitve v telefonskem prometu višje kar za 48-krat. V omenjenem obdobju pa so vložili 146 milijonov 373 tisoč 755 dinarjev; od tega celo 84 odstotkov v telefonijo.

Razumljivo je, da ni manjkalo tudi težav. Zlasti jih tare kasnitev izgradnje koaksialnega kabla med Maribo-

ZA RAZMAH PTT PROMETA — Pred 19 leti zgrajeno novo in sodobno pošto poslopje v središču Murske Sobotice je omogočilo pospešeni razmah avtomatskega telefonskega in ostalega prometa, današnje vse večje potrebe gospodarstva pa zahtevajo postavitve novega telekomunikacijskega centra, kar je poglavitni cilj v tem srednjeročnem obdobju. Tekst in foto: M. Jerše

vnih središčih pokrajine ob Muri, je to vsekakor ogromen napredek. Leta 1962 so v Murski Soboti zgradili novo in sodobno pošto poslopje, s čimer so bile dane možnosti za razvoj avtomatskega telefonskega prometa. Da bomo imeli jasnejšo podobo o dejanskem stanju, pa še podatek, da leta 1961 v Pomurju niso imeli niti enega avtomatskega telefonskega priključka, razpolagali so le z devetimi kilometri kabelskih linij, vse ostalo pa je bila žična in inductorska telefonija.

Šele leta 1963 sta bili predani javnemu prometu prvi avtomatski telefonski centrali v Murski Soboti in Ljutomeru, še istega leta pa je dobilo Pomurje tudi neposredno zvezo z Ljubljano. Vse to je omogočalo, da so nastajale številne nove pošte, med katerimi se še posebej ponašajo s poštnimi stavbami v Lendavi, Radencih in Mačkovcih. Zanimivo je, da se je število telefonskih naročnikov povečalo od 0,8 na sto prebivalcev v letu 1971 na 4,5 v lanskem letu. V tem obdobju pa so dobili tudi sodobno radijsko relejno povezavo z Ljubljano in vrsto potrebnih zvez z drugimi glavnimi avtomatskimi telefonskimi centralami.

Začetne zmožljivosti se-

Čeprav ima Rovinj nekaj industrije, vendarle živi predvsem od turizma

veda niso mogle zadovoljevati vseh potreb tukajšnjega gospodarstva in občanov, kar bi lahko ustvarjalo višji dohodek in materialno osnovo za hitrejši razvoj. Z velikimi napori in velikokrat celo samoodrekanjem zaposlenih delavcev ter ob pomoči družbenopolitičnih dejavnikov Pomurja pa so postopoma vendarle odpravljali določeno zaostajanje.

Murska Sobota, ki jo uvrščamo med dejavnosti posameznega družbenega pomena, dosegla zares veliko. Predvsem zato, ker so imeli pred očmi vseskozi poglavitni cilj — kako občanom in združenemu delu Pomurja zagotoviti kar najbolj kvalitne možnosti prenosa poštnih, telegrafskih in telefonskih sporočil.

Milan Jerše

KRAJI, KJER DOPUSTUJEJO POMURCI: ROVINJ

Prijetno v počitniškem naselju

V LETOVIŠČU POČITNIŠKE SKUPNOSTI MURSKA SOBOTA V ROVINJU JE 680 POSTELJ

Odločitev Pomurcev, da uredijo v Rovinju letoviško naselje, ni bila slaba. To mesto namreč spada med najlepša naselja na Jadranu. Zahodna obala istrskega polotoka, na katerem leži Rovinj, se rahlo spušča do morja, kopno pa se proti severovzhodu počasi dviga.

in sv. Katarina. Mediteranska klima je tod zelo ugodna, saj ima mnogo sončnih dni. Temperatura se nikoli ne spusti pod ničlo, medtem ko je srednja temperatura od junija do septembra okrog 24 stopinj. To pa je kot nalašč več kot dovolj za turiste, ki jih je v Rovin-

govorice ne sliši samo v naselju, v katerem je nekaj čez 30 stanovanjskih »blokov«, v katerih je 215 stanovanj s 680 posteljami, ampak seveda tudi na plaži in v mestu Rovinju, ki je oddaljeno od naselja počitniške skupnosti Murska Sobota kaka dva kilometra. V neposredni bližini je počitniško naselje Beograd, v katerem je moč kampirati, ima pa tudi velik hotel Avala in druge stanovanjske objekte. Od naselja počitniške skupnosti Murska Sobota je do morja nekaj minut hoda skozi borov gozd in že si na plaži. V primerjavi z lanskim letom je ta letos veliko bolj urejena, pa je tako priložnosti za poležavanje in sončenje kar dovolj. Seveda pa dopustnike najbolj »vleče« morje. Priložnost torej, ki jo je treba tistih deset dni, kolikor traja čas ene izmene dobro izkoristiti. To naši delovni ljudje tudi storijo. Zlasti pa otroci, ki so tako in tako skoraj ves dan v vodi.

Na letovanju v Rovinju sem se pogovarjal z mnogimi Pomurci. Vsi povprek so hvalili počitniško naselje. To je resnično lepo urejeno in — kot mi je povedal upravnik Nenad Ignjič — dopustovalci skrbijo za to premoženje, kot da bi bilo njihovo. Pravzaprav tudi je, saj so ga zgradili kolektivi pomurskih organizacij združenega dela. S tem je omogočeno, da je dopust (izdatki za sobo s kopalnico in kuhinjo) dokaj poceni in si ga tako lahko privoščijo prav vsak delavec. Seveda pa se stroški povečajo, če hočeš biti na dopustu »gospod«, torej si ne pripravljaš hrane sam.

No, po vonjih sodeč lahko trdim, da v času, ko sem bil v Rovinju jaz, ni bilo družine, ki si ne bi sama kuhala. Seveda pa ne vedno! Po nekajkrat so si privoščili in kosili ali večerjali v restavraciji ali zasebni gostilni v mestu. Gostinskih lokalov je zelo dosti. Zanimivo pa je, da tam gostinske usluge sploh niso dražje kot v Murski Soboti. Približno enake so tudi cene na tržnici, ki je dobro založena, in so na njej kupovali mnogi Pomurci. V okolici mesta je veliko zasebnikov prodajalo vino po 40 dinarjev za liter.

Zahvaljujoč ustanovitvi počitniške skupnosti Murska Sobota dopust na morju v Rovinju torej ni drag. Mnogi pomurski delavci so bili letos prvič in v razgovoru so mi povedali, da bodo spet šli prihodnje leto, saj šo (zlasti tisti, ki so bili prvič na morju) ugotovili, da je dopust potreben slehernemu človeku. In to pravi dopust — počitek, ne pa, kot so ga koristili velikokrat doslej: delo na polju, pri gradnji hiše ... Za marsikoga je bil dopust — garanje. Mnogi pa se za tak počitek, torej letovanje na morju, dolgo niso mogli odločiti (v mislih imam delavce s podeželja) zaradi bojazni, češ, kaj bodo rekli v vasi: na morje bi šel ... Torej neke vrste predsodki! K sreči vse to izginja in tako si privoščijo nekaj dni pravega počitka vse več pomurskih ljudi. Tudi to je pomemben dosežek na področju osveščanja!

Tekst in foto: ŠTEFAN SOBOČAN

Pogled na eno izmed »ulic« v počitniškem naselju v Rovinju

Celotno območje okrog Rovinja je obrobjeno z borovimi gozdovi, ki ščitijo pred vetrovi. Dasiravno je to kamnit svet, pa je tod naokoli tudi nekaj rodovitne prsti, v kateri uspeva predvsem vinska trta. Rovinj je dobro povezan z notranjostjo Istre, pomorski promet pa se odvija čez luko Valdibora na severni strani mesta in sv. Katarina na južni strani naselja. V okolici Rovinja, ki je bil vse do leta 1763 otok, je več otokov, od katerih sta najbolj znana Crveni otok

ju vsako leto več. Med njimi so tudi mnogi Pomurci. Zdaj, ko je letovišče počitniške skupnosti Murska Sobota povsem urejeno, preživijo letni oddih v Rovinju okrog 6 tisoč delavcev oziroma njihovih družin.

Letos sem prvič letoval v Rovinju. Takoj moram povedati, da sem (podobno kot mnogi drugi) preživel počitnice dokaj prijetno. Kako tudi ne, ko pa se dopustnik, ki pride v Rovinj, počuti kot doma: sami Pomurci! Domače

KAJ BO S KROŽNO DIRKO SLOVENSKE KASAČEV

VODI FEGRINA PRED LELO

Med poznavalci konjenišva je znano, da je krožna dirka za prvenstvo Slovenije najbolj kvalitetna dirka. V letošnjem letu pa je bilo doslej okrog nje mnogo zapletov. Ker v tej dirki zavzemajo pomembno mesto tudi kasači iz Ljutomer, smo se odločili, da zapišemo nekaj besed o letošnji dirki, v kateri sta od skupno načrtovanih petih, doslej izvedeni le dve dirki.

Na prvi dirki v Ljutomeru je startalo 9 kasačev, med njimi jih je bilo kar pet iz ljutomerske reje: Lela IV, Fegrina, Ferari, Dimitrija MS in Dingo. Prvo preizkušnjo je kljub favoriziranemu Dingu dobila Fegrina na vajeih Alojza Slaviča (Križevci) pred Lelo IV z voznikom Lojzom Jurešem (Ljutomer) in šele tretji je bil Dingo z izkušenim voznikom Markom Slavičem st. (Ključarovci). Druga preizkušnja v Šentjerneju je bila že osiromašena in na njej je startalo le 7 kasačev. Kasača iz hleva Marka Slaviča, Dingo in Dimitrija MS, nista bila na startu. V njuni odsotnosti je že drugi zapored zmagala Fegrina, na 2. mestu je bil Roksi (voznik Jagodič iz Komende) in tretja je bila Lela IV.

Tretja dirka v Mariboru pa je stvari povsem zapletla. Zaradi pomanjkljivih dokumentov veterinarska uprava ni dovolila starta vsem kasačem. Štirih kasačev (kolikor jih je zadostilo s svojo dokumentacijo) pa organizatorji niso spustili na start in tako je 3. dirka proti pričakovanju odpadla.

Trenutni vrstni red po dveh dirkah je naslednji: 1. Fegrina (Alojz Slavič, Križevci), 24 točk, 2. LELA IV (Lojze Jureš, Ljutomer) 12, 3. Roksi (Tine Jagodič, Komenda) 10, 4. Dingo (Marko Slavič, Ključarovci) 5, 5. Ferari (Joško Seršen, Veržej) 4, 6. Krispa (Konrad Hojs, Ljubljana) 3, 7. Lame (Angelca Škofič, Brdo) 2 točki.

Med poznavalci konjenišva je ta čas mnogo razprav o letošnji krožni dirki za slovensko prvenstvo, ki je zelo zanimiva tudi za Ljutomerčane, a za sedaj še ni znan njen nadaljnji spored. Kdaj bo odpovedana mariborska dirka, ni znano. Načrtovana konjeniška prireditev za začetek julija v Ljutomeru (brez krožne dirke) je odpadla. Med slovenskimi vozniki pa je tudi precej zamere na račun Marka Slaviča, ki je menda ravnal zelo nešportno, ko je po porazu v prvi dirki umaknil oba konja iz nadaljnjega tekmovalnega boja.

Čeprav ta trenutek ni znana usoda krožne dirke, je vseeno pričakovati, da bodo športni delavci v konjeniškem športu uspešno ohranili tradicijo krožne dirke, ki je bila v Sloveniji na programu od leta 1968 in na kateri je lani prepričljivo zmagal Dingo.

Tonček Gider

SLOVENSKO PRVENSTVO V MURSKI SOBOTO

Bojan Božič in Murska Sobota prvaka

Na 2. tekmi za slovensko prvenstvo v športnem ribolovu za pionirje in mladince, ki je bila ob soboškem jezeru, so dosegli velik uspeh mladi

bil ob koncu letošnjega slovenskega prvenstva v kombinaciji tretji, kar je tudi lep uspeh mladega člana ribiške družine iz Murske Sobote.

ŠPORTNI RIBOLOV

tekmovalci ribiške družine Murska Sobota. Čeprav v pionirski konkurenci Murska Sobota ni imela svojih predstavnikov, pa je bil uspeh Sobočanov pri mladincih izjemen. Bojan Božič, Stefan Bagari in Silvo Titan so namreč s svojo tekmovalno zrelostjo prispevali k temu, da je mladinska ekipa Murske Sobote med 10 ekipami iz celotne Slovenije osvojila tri naslove republiških prvakov in sicer v ulovu rib, troboju in kombinaciji. Na 2. republiški preizkušnji v Murski Soboti so Sobočani sicer bili pri ulovu rib šele na 2. mestu za ekipo Vevč, a so bili zaradi boljše uvrstitve na prvem tekmovalju vseeno končni zmagovalci in slovenski prvaki.

Sobočani pa so se zraven treh naslovov ekipnih prvakov odlično odrezali tudi v posamični konkurenci. Bojan Božič je pri mladincih posamično v ulovu rib novi slovenski prvak za leto 1981, Silvo Titan pa je v isti konkurenci osvojil solidno tretje mesto. Bojan Božič je k republiškem naslovu v mokri disciplini dodal tudi dva naslova slovenskih prvakov v suhih disciplinah in to v kombinaciji in troboju. Stefan Bagari iz Murske Sobote je

Blizu 50 mladih tekmovalcev iz celotne Slovenije, ki so sodelovali na republiški preizkušnji v mokrih suhih disciplinah, je po mnenju strokovnjakov pokazalo precejšnjo mero znanja ribiških veščin. Zaradi tega je mogoče pričakovati dobre uvrstitve mladih Slovencev tudi na državnem prvenstvu.

Ob republiškem prvenstvu športnih ribičev v Murski Soboti za pionirje in mladince pa je bilo organizirano tudi medrušinsko tekmovalje za pokal ribiške družine Murska Sobota. Pri mladincih je zmagala 13-letna Danica Šarkanj pred Bagarijem in Hančem (vsi Murska Sobota). V ekipni razvrstitvi pa je pri mladincih zmagala Murska Sobota pred Mariborom. Pri članih je na medrušinskem tekmovalju zmagal Škerget iz Ljutomerja pred Božičem iz Murske Sobote in Matjašecom iz Gornje Radgone. V ekipni razvrstitvi je pri članih bila najboljša Gornja Radgona pred Ljutomerom in Lendavo.

Ob zaključku dvodnevnega ribškega tekmovalja v Murski Soboti je domača ribiška družina pripravila še prijeten ribiški piknik, ki je lepo uspel, dasiravno je organizatorjem nekoliko nagajalo vreme. T. Gider

MURSKA SOBOTA

— Avto moto društvo Stefana Kovača bo 6. septembra v Mačkovcih pripravilo dirko za državno prvenstvo v motokrosu v razredu 125 cm. Kot kaže, pa bodo Sobočani na tej dirki prvič v Pomurju predstavitelci gledalcev dirke prikolicačev. Propagandni nastop prikolicačev bo za gledalce v Mačkovcih prava atrakcija.

GORNJA RADGONA — Priprave za največje športno prireditev v severovzhodni Sloveniji, ki bo 20. septembra v G. Radgoni so v polnem razmahu. Finale letošnjega svetovnega prvenstva v speedwayju bo deležen tudi velike pozornosti novinarjev zato je komisija za obveščanje že pripravila material za posebno številko biltena, ki bo novinarjem ponudil raznotere informacije o speedwayskem spektaklu v mestu ob Muri. (T. G.)

DAN RUDARIJEV

ŠPORTNA TEKMOVANJA

Osnovna organizacija sindikata ter komisija za šport in rekreacijo v lendavski INA-Nafti, je v počastitev dneva belih rudarjev organizirala tekmovalja med tozdi. Tovrstna tekmovalja so najštevilnejša v OZD v lendavski občini. Tako se športniki na svojevrsten način vključujejo v program praznovanj. Športniki iz vseh tozdov so se pomerili v različnih športnih disciplinah. Največ uspeha so imeli predstavniki TOZD Strojne delavnice in delavci delovne skupnosti skupnih služb, ki jim je pripadel tudi prehodni pokal delovne organizacije.

Rezultati tekmovalja: mali nogomet: 1. TOZD Petrokemija, 2.

TOZD Strojne delavnice, 3. DSSS, namizni tenis: 1. DSSS, 2. TOZD Energetika, 3. TOZD Rafinerija, rokomet: 1. DSSS, 2. TOZD Energetika, 3. TOZD Strojne delavnice, pikado: 1. TOZD Rafinerija, 2. DSSS, 3. TOZD Strojne delavnice, odbojka: 1. TOZD Petrokemija, 2. TOZD Energetika, 3. TOZD Rafinerija, šah: 1. TOZD Strojne delavnice, 2. TOZD Petrokemija, streljanje (moški): 1. DSSS, 2. TOZD Strojne delavnice, 3. TOZD Energetika, streljanje (ženske): 1. DSSS, 2. TOZD Rafinerija, 3. TOZD Strojne delavnice, kegljanje: 1. TOZD Strojne delavnice, 2. TOZD Rafinerija, 3. TOZD Petrokemija. J. Žerdin

ŠPORTNI TELEGRAMI

MURSKA SOBOTA — Novo prvenstvo v slovenski rokometni ligi za moške in ženske se bo začelo 5. septembra. Pomurje bo imelo tokrat predstavnike v moški in ženski konkurenci. V prvem kolu bo Polet v Murski Soboti gostil ekipo Rudarja, Polana pa bo v ženski konkurenci gostovala v Kočevju in se pomerila z ekipo Itasa.

CANKOVA — Lovci tudi v teh poletnih dneh pripravljajo številna strelska tekmovalja predvsem v streljanju na umetne golobe. Na zadnji preizkušnji v organizaciji LD Cankova na jezeru v Krašcih so v ekipni konkurenci zmagali člani LD Križevci v Prekmurju in med posamezniki Pojbič (Križevci).

INGOLSTADT — V tem zahodnonemškem mestu je gostovalo veteransko rokometno moštvo Poleta. Sobočani so zabeležili dve zmagi in prav toliko porazov ter osvojili na turnirju 3. mesto. Med drugimi so se veterani Poleta pomerili tudi z ekipo naših delavcev, ki so zaposleni v Zahodni Nemčiji.

SELO — Na nogometnem turnirju v tem kraju, ki ga je pripravil nogometni klub 11 plavil je med 8 ekipami zmagala ekipa Dobrovnika iz lendavske občine. V finalu so premagali Kobilje s 4:3, tretje mesto je osvojil Rakičan in četrto domači nogometni klub.

KROG — Rokometaši Kroga, ki dokaj uspešno nastopajo v II. slovenski rokometni ligi so v domačem kraju pripravili rokometni turnir. Med štirimi ekipami je bilo najboljšo moštvo Bakovec pred Krogom. V odločilnem srečanju za prvo mesto sta se ekipi Bakovec in Kroga razšli neodločeno 15:15, Bakovčani pa so bili zmagovalci zaradi boljše razlike v zadetkih. (T. G.)

kronika

ODVZELI VOZNIŠKA DOVOLJENJA

Neurje, ki je v Pomurju divjalo 14. julija, je povzročilo precej škodo. Tega dne je strela ob 5.15 uri udarila v gospodarsko poslopje Alojza Karbe v Desnjaku, nastal je požar, ki je povzročil za 200 tisoč dinarjev škodo. Ob 10.30 uri pa je strela tresčila v gospodarsko poslopje Viktorja Časarja v Mlajtincih. Tod se požar sicer ni pojavil, kljub temu pa je škoda za 35 tisoč dinarjev. Nastala je na električni instalaciji, telico pa so morali zaradi udarca strele zaklati. 19. julija pa je gorelo na Cvenu. Kot vzrok požara navajajo otroško igro z vžigalicami. Domačija Jožeta Bohinca je ob premoženje v vrednosti 520 tisoč dinarjev.

V naši rubriki stalno poročamo o prometnih nesrečah v Pomurju. Tudi tokrat se ne moremo izogniti takemu poročilu, saj je bilo prometnih nezgod v prejšnjem tednu izredno veliko. Ali to pomeni, da vozniki motornih vozil ne upoštevajo predpisov? Na to vprašanje lahko odgovorimo pritrdilno. Potrdila pa ga je tudi miličniška akcija, izvedena v noči z 18. na 19. julij. Ustavili so 102 voznika in ugotovili, da jih je bilo 15 pod vplivom alkohola, zato so jim odvzeli vozniška dovoljenja, brez izpita oziroma potrdila o poznavanju CPP so bili 3 vozniki, mandatno so kaznovali 19 udeležencev, sodniku za prekrške so prijavili 20 šoferjev, 26 voznikov pa so opozorili na odpravo pomanjkljivosti na vozilih.

Sedaj pa pogledimo nekatere večje prometne nesreče. Kot prvo omenjamo nezgodo Danila Milkoviča iz Hercegovščaka. V torek, 14. julija, se je peljal proti Vidnu in med vožnjo opazil, da se nekaj kadi iz motorja. Zapeljal je na levo stran v jarek in trčil v drevo. Voznik se je hudo poškodoval, trije sopotniki pa lažje. Škoda je za 100 tisočakov.

Franc Bagari iz Tropovec se je 17. julija peljal z osebnim avtom po Prešernovi ulici proti središču Murske Sobote. V križišču ni upošteval znaka stop in tako izsilil prednost pred vozilom Štefana Raduha iz Murske Sobote. Ob trčenju je nastala škoda za 70 tisočakov, Bagari pa se je hudo telesno poškodoval.

Zaradi utrujenosti in neprimerne vožnje je 17. julija Ladislav Nemet iz Lendave izven naselja Hotiza zapeljal v levi obcestni jarek, kjer se je avto prevrnil. Voznik se je pri tem lažje poškodoval, za popravilo vozila pa bo treba odriniti kakih 30 tisočakov.

Maks Fras iz Murske Sobote, ki se je 17. julija z osebnim avtom peljal proti Krogu, ni mogel izpeljati blagega ovinka in se je znašel v 2 metra globokem jarku. Gmotna škoda znaša 20 tisočakov. Miličniki so ugotovili, da je z avtom upravljaval v času odzema voznškega dovoljenja, preizkus z alkoktestom pa je pri vozniku pokazal znake vinjenosti.

17. julija je okrog 20. ure Anton Vučak iz Zbigovec peljal po Orehovskem vrhu kmetijski traktor. Pri izogibanju pešakinji je zapeljal preveč na desno bankino in zato se je vozilo prevrnilo. Voznik, ki je padel na tla, se je hudo poškodoval. Materialna škoda znaša 20 tisočakov.

V Dobrovniku pa se je pripetila prometna nezgoda, ker je traktorist Štefan Černela iz Lipovec neprevidno pripeljal z dvorišča trgovine in tako odvezel prednost 5-letni kolesarki. Ob trčenju se je k

sreči le lažje poškodovala. Traktorist o nesreči ni obvestil delavcev milice, pač pa so ga ti izsledili pozneje.

Prekratka varnostna razdalja je botrovala prometni nesreči na regionalni cesti na Juriju pri Rogašovcih. Pred vaškim mostom se je ustavil avtomobilist Karel Bence iz Serdice in dal prednost kombajnu. Drago Marič iz Rogašovec, ki je vozil za Bencetom, ni imel pravilne razdalje, zato je tresčil v avto pred seboj. Telesnih poškodb sicer ni, pač pa sta precej zdelana avta, zato tudi škoda ni majhna: 60 tisočakov znaša! Snov v epruveti na balončku, ki so ga ponudili Mariču, je pozelenela čez polovico.

Prehitro je vozil tudi Viljem Laszlo iz Dobrovnika. 18. julija ob 22. uri je med vožnjo skozi Radmožance izgubil oblast nad avtom, zapeljal je na desno bankino, po njej vozil 62 metrov, nato je avto zletel v bližnji sadovnjak, da bi naposled obstal ob vogalu hiše. Voznik in dve sopotnici so se lažje poškodovali, popravilo avta pa bo stalo 70 tisočakov. Prehitrega šoferja so napotili na strokovni pregled.

19. julija ob 5.30 uri je Danilo Kacjan s Cankove, ki se je peljal iz Maribora proti Gornji Radgoni, v Podgradu zapeljal na levo stran ceste in zadel ob betonsko ograjo. Voznik se je lažje poškodoval, gmotna škoda pa znaša 50 tisočakov. Nesreča je nastala zaradi preutrujenosti voznika.

Pri zavijanju v levo turški državljani Ljusu Kaljmolni ni bil dovolj previden, zato je trčil z osebnim avtom Mohameda Mudraua iz Ljutomerja. Telesnih poškodb ni, pač pa le gmotna škoda za 40 tisočakov. Nesreča se je zgodila 19. julija v križišču Ormoške in Lendavske ceste v Ljutomeru. Š. S.

ZADNJA VEST

Nesreča v peskokopu in zastrupitev

15. julija ob 11.30 uri se je zgodila huda delovna nesreča v Spodnji Ščavnici. Komisija, ki jo je vodil preiskovalni sodnik, je ugotovila, da je 33-letni Franc Golinar s Spodnje Ščavnice ta dan pomagal v peskokopu Franca Kurbusa. Bil je v jami, globoki kakih 5 metrov. Naenkrat pa se je utrgal plaz peska in Golinarja zakopal. Lastnik peskokopa, njegova žena in še en delavec so ponesrečencu takoj priskočili na pomoč in ga začeli odkopavati, pritekli so tudi gasilci, vendar so do Golinarja prišli šele čez eno uro. Bilo je prepozno, saj se je medtem zadušil.

V ponedeljek, 14. julija, je v murskosoboški bolnici umrl 55-letni Elemir Flisar iz Vučje gomile. Tri dni pred tem je, misleč, da pije alkohol, zaužil strupeno škropivo za poljščine. Upal je, da se ne bo zgodilo nič hudega, zato ni šel takoj k zdravniku, ko pa je začutil posledice zastrupitve, je le šel v ambulantno; žal je bilo že prepozno. Š. S.

POROKE

Janez FARTELJ, operater, Tešanovci 111 in Leonida PRELOG, strojna knjigovodkinja, Ključarovci 2; Miran MAKOVEC, inž. elektrotehnike, Ljutomer, Ulica bratov Pihler 12 in Sonja Greta MAROŠA, ekonomistka, Murska Sobota, Trstenjakova 61; Stanko FORJAN, strojni ključavničar, Murski Črnci 8 in Nada KOLMANIČ, kmetijska tehničarka, Borejci 32; Jože FLISAR, železniški prometnik, Murska Sobota, Zorana Velnarja 22 in Darja MUHIČ, trgovska pomočnica, Murska Sobota, Zorana Velnarja 16; Viktor FLISAR, študent geografije, Brezovci 79 in Zdenka PERKIČ, prodajalka, Veščica 52; Branko ČIPOP, prometni inženir, Polana 35 in Vida RAJNAR, prodajalka, Krog 48; Jožef Vöröš, strojni inženir, Motvarjevci 47 in Cvetka POČAK, administratorka, Domanjševci 48; Stanko HARI, strojni inženir, Križevci v Prekmurju 141 in Brigita Katica NOVAK, višja rentgenska tehničarka, Murska Sobota, Trstenjakova 10.

CESTITAMO!

UMRLI

Matilda Zadravec, 88 let, Janžev vrh 86; Julijus Toth, 71 let, Domanjševci; Pavla Pock, 71 let, Večeslavci; Alojz Kutoš, 27 let, Bodonci; Ivan Cigan, 43 let, Murska Sobota, Ob progji 57; Alojz Pavel, 43 let, Beltinci, Krožna 16; Emil Kalamar, 44 let, Murska Sobota, Borisa Zihlerla 17; Franc Cigut, 48 let, Satahovci 27; Ciril Bunderla, 50 let, Kuzma 13; Alojz Bunderla, 60 let, Fikšinci 33; Štefan Benko, 61 let, Štefana Kovača 18, Murska Sobota; Geza Andrejč, 62 let, Sodišinci 8; Alojz Gaber, 65 let, Jurij 129; Viljem Pocak, 67 let, Domanjševci 83; Franc Kunej, 70 let, Kramarovi 27; Ernest Bačič, 72 let, Domanjševci 102; Karel Sinic, 72 let, Černelavci 2; Jakob Cvornjak, 72 let, Grad; Koloman Ficko, 72 let, Šalamenci 46; Anton Sakovič, 73 let, Vadarci 104; Štefan Gregor, 73 let, Murska Sobota, Tišinska 19/a; Viljem Roudi, 73 let, Otovci 78; Janez Čerpnjak, 74 let, Lukačevci 10; Jože Pörš, 75 let, Šulinci; Jože Vogrin, 75 let, Ivanci 99; Franc Pelcar, 76 let, Matjaševci 57; Štefan Kolmanič, 80 let, Murska Sobota, Gregorčičeva 32; Evgen Kerčmar, 85 let, Gornji Petrovci 39; Franc Huber, 86 let, Sotina 71; Nikolaj Cipot, 86 let, Kupšinci 29; Jožica Sukič, 11 mesecev, Martinje 11; Šarika Batjan, 46 let, Bodonci 76; Marija Pozvek, 56 let, Gornji, Slaveči 31; Sidonija Hercog, 56 let, Šalovci 67; Irena Časar, 57 let, Zvenjavle 55; Emilija Perkič, 57 let, Gradišče; Regina Vogrinčič, 59 let, Pertoča 106; Karolina Žilavec, 60 let, Gerlinci 50; Justina Vöröš, 62 let, Bakovci 71; Esta Takaš, 64 let, Krplivnici 16; Ana Trstenjak, 66 let, Lipovci 230; Katarina Mesarič, 67 let, Lipovci 154; Vilma Jakiša, 70 let, Vučja gomila 118; Rozalija Sapač, 71 let, Murska Sobota, Naselja kongresa 4; Helena Senica, 71 let, Murska Sobota, Štefana Kovača 37; Elizabeta Doma, 71 let, Murska Sobota, Štefana Kovača 5; Marija Gruškovnjak, 74 let, Beltinci, Nakamni 8; Marija Štertak, 76 let, Gornji Slaveči 126; Hermina Toth, 77 let, Motvarjevci 25; Marija Breitenberger, 77 let, Murska Sobota, Partizanska; Julijana Sračnjek, 77 let, Jurij 81; Karolina Temlin, 78 let, Moravci 39; Terezija Božič, 78 let, Brezovci 32.

URADNE OBJAVE

Leto XV

Murska Sobota, dne 23. julija 1981

Št. 31

URADNE OBJAVE
OBČINSKIH SKUP-
ŠČIN: GORNJA RAD-
GONA, LENDAVA,
LJUTOMER IN MUR-
SKA SOBOTA

Odgovorni urednik:
Martin Vinčec

278. Odlok o uvedbi melioracijskega postopka za k. o. Slaptinci

279. Odredba o splošnih načelih za notranjo organizacijo in sistemizacijo del in nalog ter o nomenklaturi enotnih nazivov za skupine istovrstnih del in nalog ter o enotnih zahtevah glede strokovne izobrazbe in drugih pogojih, potrebnih za opravljanje del in nalog v upravnih organih

občine Lendava in strokovni službi skupščine in Izvršnega sveta Skupščine občine Lendava

280. Odredba o pošiljanju cenikov za proizvode in storitve, katerih cene so v pristojnosti občine, občinski skupnosti za cene občine Lendava v potrditev

281. Odredba o pristojbinah za obvezne veterinarsko-sanitarne preglede v občini Ljutomer

282. Popravek

278

Na podlagi 101. člena zakona o kmetijskih zemljiših (Ur. list SRS, št. 1/79) ter 19. točke 132. člena statuta občine Gor. Radgona (Ur. objave, št. 9/74) je skupščina občine na svoji seji zbora združene-ga dela in zbora krajevnih skupnosti dne 25. maja 1981, sprejela

ODLOK

o uvedbi melioracijskega postopka za k. o. Slaptinci

1. člen

Uvede se melioracijski postopek v k. o. Slaptinci po projektu št. 796/4—80 v melioracijskem območju, določenim z mejo, ki poteka:

Izhodiščna točka je stičišče mej parcele št. 1040/2 (pot) in zapadne meje parcele št. 533/1. Od izhodiščne točke poteka meja melioracijskega območja po zapadnih mejah parcel št. 533/1, 534/2, 543, 545, 633/2, 547, 548, 549, 550/1, 617, 619, 605/1, 604, 601 k. o. Slaptinci proti severu do severozapadnega vogala parcele št. 601, nato se obrne proti vzhodu do severovzhodnega vogala parcele št. 601, tu se obrne proti jugu in poteka po vzhodnih mejah parcel št. 601, 604, 605/1, 606/3, 609/1, 617, 550/1 do severozapadnega vogala parcele št. 553/1, po meji parcele št. 553/1 poteka proti jugu, proti vzhodu in proti severu do vzhodnega vogala te parcele, nato poteka po južni meji parcele št. 553/2 proti vzhodu, po vzhodni meji parcele št. 555 proti severu do ceste parc. št. 1041, po južnem robu te ceste do ceste parc. št. 1040/1 proti vzhodu, nato prečka cesto parc. št. 1040/1 in poteka po vzhodnem robu te ceste proti severu do ceste parc. št. 1043, prečka to cesto in poteka nadalje proti severu ob vzhodnih robovih cest parc. št. 1047, 1048, 1053 do parcele št. 214. Ob zapadni meji parcele št. 214 poteka še naprej proti severu do severozapadnega vogala te parcele, nato po severni meji te parcele in po severnih mejah parcel št. 216/2 in 60 proti vzhodu, nato po vzhodnih mejah parcel št. 61/2 60, 59/2, 56/2, 55, proti jugu, po južnih mejah parcel št. 54, 53, 1046/2 (cesta) proti vzhodu do severovzhodnega vogala parcele št. 279. Pri tem vogalu prečka cesto parc. št. 1046/2 in poteka po vzhodni meji parc. št. 50 proti severu do parcele št. 47, nato po južni meji te parcele in po južni meji parcele št. 5 proti vzhodu, po vzhodni meji parcele št. 4 proti jugu, po južni meji te parcele proti zapadu do ceste parc. št. 1046/3, nato po zapadnem robu te ceste proti jugu do parcele št. 283/3. Pri severovzhodnem vogalu parcele št. 283/3 prečka meja cesto parc. št. 1046/3 in poteka proti vzhodu po severnih mejah parcel št. 284/1, 284/2, 287/1, 287/2, 292, 298 do potoka parc. št. 1060.

Po potoku parc. št. 1050 poteka meja proti jugovzhodu do jugovzhodnega vogala parcele št. 308, nato proti zapadu po južni meji te parcele in po južni meji parcele št. 300 do ceste parc. št. 1043, prečka to cesto in poteka še nadalje proti zapadu po severnih mejah parcel št. 378 in 375/1, nato proti jugu po zapadnih mejah parcel št. 375/1, 377/3, prečka cesto parc. št. 1043 in poteka še naprej proti jugu po zapadnih mejah parcel št. 397/2 in 397/3, nato proti zapadu po južni meji parc. št. 398, proti jugu po vzhodni meji parcele št. 399/2 do ceste parc. št. 1044. Ob cesti parc. št. 1044 k. o. Slaptinci poteka meja proti jugozapadu do križišča te ceste s cesto parc. št. 528/2 k. o. Bolehnečici, prečka cesto parc. št. 1044 k. o. Slaptinci in poteka po jugozapadnem robu ceste parc. št. 528/2 k. o. Bolehnečici proti jugovzhodu do parc. št. 528/1 k. o. Bolehnečici. Po severozapadni meji parcele št. 528/1 k. o. Bolehnečici poteka meja proti jugozapadu do ceste parc. št. 1525/1 k. o. Bolehnečici po severnem robu te ceste proti zapadu do ceste parc. št. 1044 k. o. Slaptinci, prečka to cesto in poteka po severnem robu ceste parc. št. 1040/1 proti

zapadu do križišča te ceste in ceste parc. št. 1040/3, prečka cesto parc. št. 1040/1 in poteka po severnem robu ceste parc. št. 1040/3 do izhodiščne točke.

2. člen

Investitor del iz 1. člena tega odloka je MELIORACIJSKA SKUPNOST SLAPTINCI, ki ima sedež v Slaptincih in ima zagotovljena finančna sredstva pri HKS KZ Gornja Radgona.

3. člen

Lastniki oz. uporabniki kmetijskih zemljišč so na melioriranem zemljišču dolžni redno vzdrževati objekte in naprave v uporabnem stanju. Med vzdrževalna dela spada zlasti:

- čiščenje, vzdrževanje, posek grmovja in košnja trave na jarkih
- čiščenje in vzdrževanje drenskih izlivk v melioracijske jarke
- čiščenje in vzdrževanje propustov na jarkih
- vzdrževanje poljskih poti na melioracijskem območju.

4. člen

Po končanih hidromelioracijskih delih bo opravljena agromelioracija zemljišč, ki obsega globoko oranje, založeno gnojenje in apnenje.

5. člen

Lastniki, oziroma uporabniki kmetijskih zemljišč, na melioriranem območju morajo zemljišča izkoriščati na kar najbolj intenziven način.

6. člen

Melioracijska dela bodo predvidoma končana do 31. decembra 1981.

7. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah.

Štev.: 462—1/80—10

G. Radgona, 25/5—1981

Predsednik
Skupščine občine Gor. Radgona
Janez ŠEDIVY

279

Na podlagi prvega odstavka 56. člena, tretjega odstavka 284. člena ter prvega in drugega odstavka 271. člena zakona o sistemu državne uprave in o Izvršnem svetu skupščine SR Slovenije ter o republiških upravnih organih (Uradni list SRS, št. 24/79) ter 222. člena Statuta občine Lendava (Uradne objave pomurskih občin, št. 8/74), izdaja izvršni svet Skupščine občine Lendava

ODREDBO

o splošnih načelih za notranjo organizacijo in sistemizacijo del in nalog ter o nomenklaturi enotnih nazivov za skupine istovrstnih del in nalog ter o enotnih zahtevah glede strokovne izobrazbe in drugih pogojih, potrebnih za opravljanje del in nalog v upravnih organih občine Lendava in strokovni službi skupščine in Izvršnega sveta Skupščine občine Lendava.

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Ta odredba določa splošna načela za notranjo organizacijo in sistemizacijo del in nalog v občinskih upravnih organih in strokovni

Na podlagi 59. in 60. člena Zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen (Uradni list SFRJ, št. 1/80 ter 38/80) in 222. člena Statuta občine Lendava (Uradne objave št. 8/74), 2. člena Odloka o pravicah in dolžnostih občinskih organov na področju družbene kontrole cen ter o načinu uresničevanja posebnega družbenega interesa pri opravljanju nalog občinske skupnosti za cene občine Lendava (Uradne objave št. 29/80) in v zvezi z Odlokom o najvišji ravni cen za vse proizvode in storitve in o obveznem pošiljanju cenikov zanje v overovitev skupnosti za cene (Uradni list SFRJ, št. 33/81 izdaja Izvršni svet Skupščine občine Lendava

ODREDBO

O POŠILJANJU CENIKOV ZA PROIZVODE IN STORITVE, KATERIH CENE SO V PRISTOJNOSTI OBČINE, OBČINSKI SKUPNOSTI ZA CENE OBČINE LENDAVA V POTRDI TEV

1. člen

Samoupravne organizacije in skupnosti in samostojni obrtniki, ki proizvajajo proizvode in opravljajo storitve, katerih cene so v pristojnosti občine, so dolžne poslati Občinski skupnosti za cene v potrditev cenike teh proizvodov in storitev.

2. člen

Samoupravne organizacije in skupnosti in samostojni obrtniki iz prejšnjega člena pošljejo cenike Občinski skupnosti za cene preden začnejo prodajati proizvode in opravljati storitve oziroma preden povečajo cene proizvodov in storitev.

3. člen

Z dnem, ko začne veljati ta odredba, neha veljati Odredba o pošiljanju cenikov za posamezne proizvode in storitve skupnosti za cene občine Lendava v potrditev (Uradne objave občin Pomurja, št. 20/81).

4. člen

Ta odredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 38-4/80-3
Lendava, dne 7/7-1981

Predsednik
Izvršnega sveta
Ludvik ing. JEREBIC, l. r.

281

Na podlagi 4. odloka o Izvršnem svetu skupščine občine Ljutomer (Uradne objave občin Pomurja, št. 25/74) in 45. člena zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi (Uradni list SRS, št. 18/77 in 2/78) je Izvršni svet skupščine občine Ljutomer na seji dne 7/7-1981 sprejel

ODREDBO

O PRISTOJBINAH ZA OBVEZNE VETERINARSKO-SANITARNE PREGLEDE V OBČINI LJUTOMER

1. člen

S to odredbo se določijo pristojbine za obvezne veterinarsko-sanitarne preglede iz 1. odstavka iz 17. člena, prvega in drugega odstavka 21. člena in prvega ter drugega odstavka 30. člena zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi, ki ogrožajo državo (Uradni list SFRJ št. 43/76) in za veterinarsko-sanitarne preglede iz 25., 27., in 30. člena zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi (Uradni list SRS, št. 18/77).

2. člen

Pri določitvi pristojbin za obvezne veterinarsko-sanitarne preglede se določi urna postavka 287,- din, v kateri je zajet tudi 15 % prispevek za republiški sklad za zatiranje živalskih kužnih bolezni.

Stroške za veterinarsko-sanitarni nadzor potrebnih laboratorijskih preiskav v pooblaščenih delovnih organizacijah plača zavezanec veterinarsko-sanitarnih pregledov neposredno in po dejanskih stroških.

3. člen

Za obvezni veterinarsko-sanitarni nadzor mesne predelave DO »Ljutomerčan« TOZ »Simentalka« ter za pregled klavnih živali, ki jih Simentalka kolje izven sedeža občine, se plača pristojbina po dejansko opravljeni urah.

4. člen

Za veterinarsko-sanitarni pregled živali, zaklanih za potrebe gostišč in za gospodinjstva (v primerih iz 27. in 29. člena zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi) se plača pristojbina glede na porabljeni čas veterinarskega delavca po določeni urni postavki.

5. člen

Za obvezni veterinarsko-sanitarni nadzor proizvodnje v mlekarni DO »Mlekopromet« se plača pristojbina po dejansko opravljenih urah.

6. člen

Za obvezni veterinarsko-sanitarni nadzor valilnice KZ »Ljutomer—Križevci« TOZD »Mursko polje« se določi pristojbina v znesku 1,18 din za 100 komadov jajc oziroma proizvedenih piščancev.

7. člen

Veterinarsko-sanitarni pregled pri nakladanju, razkladanju in prekladanju je obvezen in se zanj plača pristojbina pri pošiljanju ali prispetju živali, živalskih proizvodov, živalskih surovin in živalskih odpadkov, ki se odpravljajo ali ženejo izven območja države, občine s prevoznimi sredstvi ali prispejo iz drugih držav ali občin:

a) za pregled vagonke ali kamionske pošiljke	300,00 sin
b) za pregled pošiljke en dan starih piščancev	180,00 din
c) za pregled pošiljke enega panja čebel	10,00 din
d) za pregled kosovne pošiljke za vsako veliko žival oziroma za vsakih začetnih 10 malih živali ali vsakih začetnih 50 kosov perutnine	100,00 din
e) za pregled divjačine za izvoz — po opravljeni uri veterinarskega delavca	150,00 din

Kadar doseže obračun pristojbin po kosovnih pošiljkah višino pristojbine po kamionu ali vagonu, se obračunava pristojbina za kamionsko oz. vagonsko pošiljko.

Če živina ali blago, ki pri nakladanju, prekladanju oziroma razkladanju ni pripravljena za pregled ob napovedanem času, se zaračunava za vsako začeto uro zamuda časa po veljavni urni postavki.

Za pregled pošiljk izven rednega delovnega časa se pristojbina poveča za 50 %, za preglede pošiljk v nočnem času ter ob nedeljah in praznikih pa za 100 %.

Koristnik veterinarsko — sanitarnega pregleda je dolžan obvestiti veterinarsko organizacijo, ki preglede opravlja, 12 ur pred pregledom.

8. člen

Prevozni stroški preglednika za opravljene preglede izven mesta Ljutomer niso všteti v pristojbine in se zaračunavajo posebej.

9. člen

Z odredbo določenih 85 % pristojbin je dohodek posebnega računa za zdravstveno varstvo živali proračuna Skupščine občine Ljutomer, 15 % pa dohodek posebnega računa za zdravstveno varstvo živali republiškega proračuna in del sredstev proračuna skupščine občine za analize določenih vzorcev, ki jih jemlje veterinarska inšpekcija.

10. člen

Pristojbine iz te odredbe se plačujejo v gotovini ali z drugimi sredstvi plačilnega prometa takoj po opravljenem pregledu ali pa se obračunavajo mesečno na podlagi sklepa veterinarske inšpekcije skupščine občine Ljutomer o plačilu pristojbine.

Posebne stroške in zamudnino si obračuna veterinarska inšpekcija, ki je pregled opravila, neposredno pri organizaciji združenega dela ali občanu, ki je pregled zahteval.

11. člen

Za izdajo dovoljenja za promet z mlekom in mlečnimi izdelki za javno potrošnjo iz drugega in tretjega odstavka 25. člena zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi oziroma za podaljšanje veljavnosti dovoljenja se plača pristojbina za vsako kravo molznico — v gospodarstvih z manj kot 20 kravami 100,00 din, oziroma 143,00 din v gospodarstvu z več kot 20 kravami.

Posestniku, ki ne oddaja mleka v zbiralnico ali v mlekarno, pač pa ga daje na drug način v javno potrošnjo, se poleg določene pristojbine zaračunava odvzem vzorca mleka v takšnem gospodarstvu in stroški pregleda molznice na tuberkulozo.

Pristojbina za izdajo in dovoljenje za promet z mlekom in mlečnimi izdelki za javno potrošnjo se plača ob izdaji oziroma podalšanju dovoljenja in odvzede na posebni račun: sredstva za zdravstveno varstvo živali SO Ljutomer št. 51930-637-50454.

12. člen

Ta odredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

13. člen

Z dnem, ko začne veljati ta odredba, preneha veljati odredba o pristojbinah za obvezne veterinarsko-sanitarne preglede v občini Ljutomer (Uradne objave občin Pomurja, št. 6/80).

Štev.: 322-1/81
Ljutomer, 7/7-1981

Predsednik Izvršnega sveta
skupščine občine Ljutomer:
Oskar LIKAR, dipl. ekon., l. r.

282

V odločbi Ustavnega sodišča SRS, št. UI 44/80-6 z dne 16/10-1980, ki je bila objavljena v Uradnih objavah, št. 25-195/80 z dne 21/11-1980 so bile ugotovljene naslednje tiskovne napake, tako da se

— v prvi vrsti izreka odločbe pravilno glasi: ... 3. točke sklepa sveta ...

— na koncu odločbe manjka številka: UI 44/80-6 in datum: 16/10-1980

Sekretar:
dr. Miha Ribarič

službi SO in IS SO (v nadaljnjem besedilu: upravni organi in strokovna služba) ter za združevanje del in nalog v notranjih organizacijskih enotah, kakor tudi način organiziranja dela v teh organih ter nomenklaturu enotnih nazivov za skupine istovrstnih del in nalog, enotne zahteve glede strokovne izobrazbe in druge pogoje, potrebne za opravljanje del in nalog (v nadaljnjem besedilu: nomenklatura enotnih nazivov).

2. člen

Da se zagotovijo pogoji za zakonito, strokovno, učinkovito in smotrno opravljanje vseh del in nalog občinskih upravnih organov in strokovne službe morajo funkcionarji, ki vodijo te organe, organizirati delo na način, ki omogoča:

- učinkovito in dosledno izvajanje z zakoni in splošnimi akti določene politike ter opravljanje strokovno analitičnih, normativnih in drugih nalog, s katerimi se zagotavlja stalno spremljanje stanja in dajanje pobud in predlogov za reševanje vprašanj z delovnega področja občinskih upravnih organov in strokovne službe;
- opravljanje vseh rednih in izrednih del in nalog, ki izhajajo iz zveznih in republiških zakonov, odlokov, drugih predpisov in splošnih aktov, ter nalog, ki jih določita Skupščina občine Lendava in njen izvršni svet;
- zakonito, pravočasno in učinkovito uresničevanje pravic, interesov in obveznosti delovnih ljudi in občanov, organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti;
- uspešno uresničevanje in razvijanje sistema socialističnega samoupravljanja;
- sodobno in smotrno organizacijo dela ter uspešno vodenje upravnega organa in uresničevanje njegove odgovornosti;
- celovito sodelovanje upravnega organa z drugimi organi ter samoupravnimi organizacijami in skupnostmi;
- razvrstitev del in nalog v značilne skupine v skladu z naravo del in nalog upravnega organa ter načinom njihovega opravljanja;
- opravljanje strokovnih in analitičnih nalog za samoupravne interesne skupnosti z delovnega področja upravnega organa;
- izvrševanje strokovnih nalog za skupščino in njen izvršni svet;
- opravljanje del in nalog splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite;
- obveščanje javnosti o delu upravnega organa.

3. člen

Upravni organi in strokovna služba morajo uveljavljati takšne delovne metode in oblike dela, ki vzpodbujajo skupinsko in samostojno ustvarjalno delo, uveljavljanje strokovnega znanja delavcev, dajanje pobud in predlogov ter razvijanje odgovornosti za delo.

4. člen

Izhodišče za določanje notranje organizacije in sistemizacije del in nalog upravnih organov in strokovne službe so dela in naloge občinskih upravnih organov in strokovne službe na ustreznem področju, določene z zveznimi, republiški in občinskimi ter drugimi predpisi.

5. člen

Z ustrežno notranjo organizacijo in metodami dela upravni organi in strokovna služba omogočajo, vzpodbujajo in razvijajo sodelovanje in dogovarjanje s strokovnimi službami samoupravnih interesnih skupnosti, z družbenopolitičnimi organizacijami, organizacijami združenega dela, krajevnimi skupnostmi ter z drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi o vseh vprašanjih, ki so zanje skupnega pomena.

Upravni organi in strokovna služba uresničujejo sodelovanje z organi, organizacijami in skupnostmi iz prejšnjega odstavka predvsem z usklajevanjem programov dela, z izmenjavo mnenj, pobud in predlogov, z usklajevanjem stališč in z dogovarjanjem o ukrepih, z medsebojno strokovno pomočjo, s skupnimi prizadevanji za izpolnjevanje organizacije in metod dela ter z ustanavljanjem stalnih in občasnih delovnih skupin in drugih skupnih delovnih teles.

6. člen

Če so za obdelavo posameznih vprašanj potrebna posebna proučevanja, ki jih delavci upravnih organov in strokovne službe ne morejo opraviti sami ali v sodelovanju z drugimi upravnimi organi, se lahko poveri takšna naloga ustreznim znanstvenim ali drugi strokovni organizaciji.

7. člen

Da se zagotovi stalen in popoln pregled nad naravo, pomenom in obsegom nalog upravnih organov in strokovne službe, mora vsak upravni organ in strokovna služba v okviru svojega delovnega področja redno evidentirati pristojnosti, ki mu jih nalagajo zvezni in republiški predpisi, odloki in iz njih izhajajoča dela in naloge.

II. ZDRUŽEVANJE DEL IN NALOG V NOTRANJIH ORGANIZACIJSKIH ENOTAH

8. člen

Dela in naloge upravnih organov in strokovne službe opravljajo samostojni izvajalci ali se opravljajo v notranjih organizacijskih enotah.

9. člen

Dela in naloge upravnega organa in strokovne službe opravlja samostojni izvajalec:

— kadar narava ali pomembnost del in nalog oziroma način njihovega opravljanja zahteva, da je samostojni izvajalec organizacijsko neposredno vezan na funkcionarja, ki vodi upravni organ, oziroma na vodilnega delavca, odgovornega za ustrezno področje dela;

— kadar zaradi manjšega obsega dela v upravnem organu ni potrebno ustanoviti notranjih organizacijskih enot.

10.

Občinsku upravni organi in strokovna služba oblikujejo notranje organizacijske enote glede na naravo, vrsto, zahtevnost in obseg del in nalog upravnega organa ter njihovo medsebojno povezanost, kot tudi glede na druge pogoje, ki so potrebni za njihovo opravljanje.

11. člen

Dela in naloge se združujejo v notranjih organizacijskih enotah, ki so odseki, službe, uradi in referati.

12. člen

Notranje organizacijske enote vodijo praviloma vodji in šefi (krajevni uradi), ki so za svoje delo odgovorni funkcionarjem ali njihovim pomočnikom.

13. člen

Vodja notranje organizacijske enote opravlja najzahtevnejša dela in naloge, načrtuje, organizira, usklajuje in nadzoruje delo v notranji organizacijski enoti ter odloča o zadevah z delovnega področja notranje organizacijske enote, za katere ga pooblasti funkcionar, ki vodi upravni organ ali strokovno službo.

14. člen

V posameznem upravnem organu in strokovni službi je mogoče izjemoma oblikovati notranje organizacijske enote z drugačnimi nazivi, če to bolj ustreza naravi njihovih del in nalog.

III. NAČIN ORGANIZIRANJA DELA

15. člen

Da se zagotovi smotrna organiziranost in večja učinkovitost dela, se za izvršitev zahtevnejših programiranih nalog, ki zahtevajo usklajeno sodelovanje delavcev različnih strok in stopenj znanja, lahko oblikujejo občasne delovne skupine.

V delovnih skupinah sodelujejo samostojni izvajalci ter drugi delavci ustreznih strok in stopenj znanja.

Naloge, sestava, vodenje in usklajevanje dela delavcev v delovnih skupinah se določijo v programu dela oziroma v delovnem načrtu.

16. člen

Za opravljanje zahtevnejših del in nalog s področja upravnega organa in strokovne službe, ki terjajo skupinsko delo delavcev različnih upravnih organov, samoupravnih interesnih skupnosti ter drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, se lahko ustanovijo v upravnem organu stalne ali občasne delovne skupine, komisije in druge delovne telesa.

Sestavo, naloge, delovne pogoje in druga vprašanja v zvezi z delom delovnih skupin, komisij in drugih delovnih teles določi funkcionar, ki vodi upravni organ.

17. člen

Program dela upravnega organa in strokovne službe določi funkcionar, ki vodi upravni organ, po predhodnem mnenju delavcev delovne skupnosti.

V programu dela upravnega organa in strokovne službe se določijo dela in naloge z delovnega področja organa in službe, ki sta jih organ in služba dolžna opraviti v posameznem letu, in sicer glede na vrsto, zahtevnost in sestavljenost, stopnjo in vsebino odgovornosti ter pogoje dela.

Na podlagi programa dela določi funkcionar, ki vodi upravni organ in strokovno službo trimesečne delovne načrte.

V delovnih načrtih se podrobneje določi vsebinska in časovna razporeditev del in nalog, izvajalci in drugi pogoji, ki so potrebni za opravljanje posameznih del in nalog.

18. člen

V upravnem organu se lahko z ozirom na večjo raznovrstnost del in nalog oblikuje kolegij kot posvetovalno telo funkcionarja, ki vodi upravni organ.

Kolegij razpravlja o vprašanjih, ki so pomembna za delovanje upravnega organa ali za posamezna področja dela, daje mnenja o osnutkih programov dela in delovnih načrtov upravnega organa, o poročilih o delu in o drugih vprašanjih, ki se nanašajo na organizacijo dela organa.

Funkcionar, ki vodi upravni organ, lahko povabi na sestanek kolegija tudi predstavnike drugih upravnih organov in organizacij, drugih državnih organov, samoupravnih organizacij in skupnosti ter družbenopolitičnih in družbenih organizacij, katerih sodelovanje je potrebno pri obravnavanju posameznega vprašanja.

Kolegij sestavljajo vodilni delavci in drugi delavci upravnega organa, za katere je tako določeno s pravilnikom o organizaciji in delu upravnega organa.

Kolegij sklicuje in vodi njegovo delo funkcionar, ki vodi upravni organ ali njegov pomočnik.

IV. SPLOŠNI AKTI O ORGANIZACIJI IN DELU TER SPLOŠNI AKTI O SISTEMIZACIJI DEL IN NALOG

19. člen

Notranjo organizacijo upravnih organov ter strokovne službe in sistemizacijo del in nalog določajo pravilniki, ki jih izda funkcionar, ki vodi upravni organ in strokovno službo, v soglasju z Izvršnim svetom in po predhodnem mnenju delovne skupnosti.

20. člen

Pravilnik o notranji organizaciji in delu določa v skladu s pristojnostmi in delovnim področjem organa ali službeno notranje organizacijske enote in njihovo delovno področje, način vodenja, programiranja in opravljanja del in nalog, način sodelovanja z drugimi organi, samoupravnimi organizacijami in skupnostmi, način zagotavljanja javnosti dela ter pooblastila in odgovornosti delavcev.

21. člen

Pravilnik o sistemizaciji del in nalog določa predvsem:

- naziv in razporeditev del in nalog po notranjih organizacijskih enotah, določenih s pravilnikom o organizaciji in delu, z njihovim opisom za vsakega delavca ali skupino delavcev ter pogoje, ki so potrebni za delo pri posameznih delih in nalogah;
- skupno število delavcev, potrebnih za opravljanje del in nalog, število vodilnih delavcev in število delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi;
- opredelitev znanj, ki so potrebna za opravljanje določenih del in nalog in jih morajo delavci sistematično pridobivati, razširjati in po-
glabljalati;
- število pripravnikov, ki se sprejemajo v delovno razmerje in pogoje za njihovo sprejemanje;
- dela in naloge, ki jih ženske in mladina ne smejo opravljati ter dela in naloge, ki jih lahko opravljajo invalidi.

22. člen

Pri določanju notranje organizacije in sistemizacije dela in nalog upošteva funkcionar, ki vodi upravni organ ali službo, zlasti:

- da število in vrsta delavcev ustrežata vrsti, značaju in obsegu del in nalog, načinu dela in drugim pogojem dela upravnega organa in strokovne službe;
- da se število in vrste vodilnih delavcev določijo predvsem glede na potrebe po vodenju in usklajevanju dela ter glede na pogostnost in zahtevnost komuniciranja z drugimi organi in organizacijami;
- da so delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi predvsem delavci, ki so določeni z zakonom ali na zakonu temelječim predpisom.

23. člen

Funkcionarji, ki vodijo upravne organe in strokovno službo, pri pripravi pravilnika o organizaciji in delu ter pravilnika o sistemizaciji del in nalog sodelujejo z upravnimi organom za občo upravo, zlasti pri opredeljevanju stopenj izobrazbe, števila izvajalcev, časovnih normativov ter v drugih zadevah, ki so pomembna za notranjo organizacijo.

24. člen

Pravilnik o organizaciji in delu in pravilnik o sistemizaciji del in nalog začeta veljati z dnem, ko da izvršni svet soglasje k tema aktoma.

V. NOMENKLATURA ENOTNIHNAZIVOV

25. člen

Nomenklatura enotnih nazivov, ki je sestavni del te odredbe, določa enotne nazive za skupine istovrstnih del in nalog ter enotne zahteve glede strokovne izobrazbe in drugih pogojev, potrebnih za opravljanje del in nalog.

26. člen

Za strokovno izobrazbo v smislu te odredbe se šteje tista izobrazba, ki jo je delavec pridobil z uspešno opravljenim verificiranim programom izobraževanja za opravljanje del oziroma nalog določene stopnje zahtevnosti.

27. člen

Za delovne izkušnje v smislu te odredbe se štejejo delovne izkušnje pridobljene na enakih ali podobnih delih in nalogah po pridobitvi ustrezne strokovne izobrazbe.

28. člen

S pravilnikom o sistemizaciji del in nalog lahko upravni organ določi tudi druge pogoje za opravljanje najzahtevnejših del in nalog.

29. člen

Če delavec opravlja dela in naloge različnih skupin in stopenj zahtevnosti, se njegov naziv določa po delih in nalogah, ki jih pretežno opravlja.

30. člen

Če se za opravljanje določenih del in nalog v zakonu ali v drugem splošnem aktu določeni pogoji za opravljanje takih del in nalog ali poklici oziroma nazivi izvajalcev, se v pravilniku o sistemizaciji del in nalog določijo taki pogoji in poklici oziroma nazivi izvajalcev.

VI. UGOTAVLJANJE Z DELOM PRIDOBLENIH DELOVNIH ZMOŽNOSTI

31. člen

Delavec, ki nima strokovne izobrazbe, določene v pravilniku o sistemizaciji del in nalog, lahko opravlja ta dela in naloge pod pogojem, da si je z delom pridobil delovno zmožnost za opravljanje teh del in nalog, ima določeno število let delovne dobe in ustreznih delovnih izkušenj in le eno stopnjo nižjo strokovno izobrazbo od predpisane.

32. člen

Delavcu, ki ima najmanj 15 let delovne dobe ali ki je star nad 40 let se lahko prizna, da si je z delom pridobil delovno zmožnost v smislu prejšnjega člena v naslednjih primerih:

- za opravljanje del in nalog, za katere se zahteva visoka strokovna izobrazba — če ima višjo strokovno izobrazbo in če najmanj 5 let uspešno opravlja naloge, za katere se zahteva visoka strokovna izobrazba;
- za opravljanje del in nalog, za katere se zahteva višja strokovna izobrazba, če ima srednjo strokovno izobrazbo in če najmanj 4 leta uspešno opravlja naloge, za katere se zahteva višja strokovna izobrazba;
- za opravljanje del in nalog, za katere se zahteva srednja strokovna izobrazba — če ima šolo za poklice ozkega profila in če najmanj 3 leta uspešno opravlja naloge, za katere se zahteva srednja strokovna izobrazba.

33. člen

Ne glede na določbe 33. in 34. člena te odredbe lahko delavec, ki ima eno stopnjo nižjo strokovno izobrazbo od predpisane, največ še tri leta nadaljuje z opravljanjem del in nalog, ki jih je doslej opravljal, če se redno izobražuje ob delu, da bi si pridobil predpisano stopnjo in vrsto strokovne izobrazbe.

34. člen

Z delom pridobljeno delovno zmožnost v smislu prejšnjega člena ugotovi funkcionar, ki vodi upravni organ, po predhodnem mnenju delovne skupnosti na predlog posebne 3. članske komisije.

Komisijo imenuje funkcionar, ki vodi upravni organ ali službo. Člani komisije morajo imeti najmanj takšno strokovno izobrazbo, kot jo ima delavec, katerega z delom pridobljena delovna zmožnost se ugotavlja.

Če v upravnem organu ali službi ni delavcev z ustrezno strokovno izobrazbo, lahko funkcionar imenuje v komisijo tudi ustrezne delavce iz drugega upravnega organa ali delavce izven upravnih organov občine Lendava.

Funkcionar, ki vodi upravni organ ali službo, lahko odloči, da mora delavec za priznanje z delom pridobljene delovne zmožnosti in zaradi ugotovitve uspešnosti njegovega dela opraviti preizkus znanja.

Preizkus znanja se opravi pred komisijo iz prvega odstavka tega člena, ki pripravi tudi program preizkusa. Preizkus lahko zajema izdelavo praktične naloge z ustreznega področja in preizkus teoretičnega znanja iz gradiva za posebni del strokovnega izpita.

VII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

35. člen

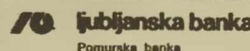
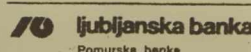
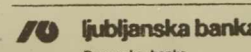
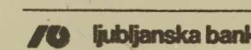
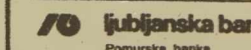
Sekretariat za občo upravo mora nuditi upravnim organom in strokovni službi na njihovo zahtevo ustrezno pomoč pri pripravljanju pravilnika o organizaciji in delu ter pravilnika o sistemizaciji del in nalog.

36. člen

Ta odredba začne veljati osmi dan po sprejemu na izvršnem svetu in se dostavi vsem funkcionarjem upravnih organov in strokovne službe v 3 izvodih.

Številka: 021-12/80-4
Lendava, dne 23/6-1981

Predsednik
izvršnega sveta
Ladislav IVANEC l. r.

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA
15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Ob koncu tedna, 17.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Prijetno soboto vam želimo (naš nasvet, sobotna reportaža) 16.45 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne, 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 — telefon — 21-232)	15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Spored slovenske narodno-zabavne glasbe, 16.30 — Športna oddaja, 16.40 — Najbolj iskane plošče preteklega tedna, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Glasbena oddaja, 16.40 — Aktualna tema — kako in kje dopustujemo Pomurci? 18.00 — Sotočje, 18.45 — Prijetni glasbeni utrinki, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Nekaj minut z ..., 16.30 — Koncert na domačem valu, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Glasbena oddaja, 16.30 — Delegatska tribuna, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA
17.30 Poročila; 17.35 Domači ansambli: ansambel Vita Muženiča; 18.05 Obzorik; 18.15 Marx in Engels: Greza to, da ga spremenimo; 19.00 Ne prezrite; 19.15 Risanka; 19.24 Tv in radio nocoj; 19.25 Zrno do zrna; 19.30 Tv dnevnik; 19.55 Vreme; 19.57 Propagandna oddaja; 20.00 Ustvarjanje Titove Jugoslavije, dokumentarna serija; 21.00 Propagandna oddaja; 21.05 Cirkus; 21.30 V znamenju; 21.45 Nočni kino: Zadnji stanovalec (del. naslov), ameriški film Lj	16.00 Poročila; 16.05 Ho-dil je pes po klavirju (del. naslov), sovjetski mladinski film; 17.10 Naš kraj; 17.25 Pj v nogometu; 19.10 Zlata ptica; 19.15 Risanka; 19.24 Tv in radio nocoj; 19.26 Zrno do zrna; 19.30 Tv dnevnik; 19.55 Vreme; 19.57 Propagandna oddaja; 20.00 Policist (del. naslov), ameriški film; 21.30 Propagandna oddaja; 21.35 Tv kažipot; 22.00 Festival dalmatinskih klap — Omiš 81; 23.30 Poročila	9.45 Poročila 9.50 Seza-mova ulica, otroška serija 10.50 Šoferja, nadaljevanje TV Beograd 11.35 TV Kaži-pot 12.00 Kmetijska oddaja 13.00 Jugoslavija, Dober dan (do 13.35) 16.10 Poročila 16.15 Sinovi sonca, doku-mentarna oddaja 16.45 »Gornjogradski akvarel«, zabavno glasbena oddaja TV Zagreb 17.35 Športna poročila 17.45 Ni tako, ju-goslovanski film 19.15 Ri-sanka 19.22 Tv in radio nocoj 19.24 Zrno do zrna 19.30 Tv dnevnik 19.55 Vreme 19.57 Propagandna oddaja 20.00 D. Lebovič-M. Smoje: Partizanska eskadri-lja, zadnji del nadaljevanke TV Sarajevo 20.40 Propa-gandna oddaja 20.45 Doku-mentarna reportaža 21.20 V znamenju 21.35 Jazz na ekranu 21.50 Športni pre-gled 22.20 Bukarešta: Uni-verziada	17.25 Poročila 17.30 V gosteh pri zboru »Suncokri-li«, otroška oddaja TV Tito-grad 18.00 Mozaik kratkega filma: Vikend v drugem svetu, češki film Treniranje moči, angleški film LJ 18.35 Obzorik 18.45 Mladinska oddaja 19.15 Risanka 19.24 Tv in radio nocoj 19.26 Zrno do zrna 19.30 Tv dnevnik 19.55 Vreme 19.57 Propagandna oddaja 20.00 M. H. Rehbein: Lefty, za-hodnonemška dokumentar-na drama LJ 21.30 V zna-menju 21.45 Ali se med seboj dovolj poznamo, kulturna oddaja TV Zagreb LJ	17.45 Poročila 17.50 Beli delfin, francoska risana seri-ja 18.05 Gorska folklor: Uzbekistan 18.35 Obzorik 18.45 Cas, ki živi: Portret Leonarda Bankerja, doku-mentarna oddaja TV Sara-jevo 19.15 Risanka 19.24 Tv in radio nocoj 19.26 Zrno do zrna 19.30 Tv dnevnik 19.55 Vreme 19.57 Propagandna oddaja 20.00 Horvatovi, dokumentarna oddaja 20.40 Propagandna oddaja 20.45 Stendhal: Rde-če in črno, zadnji del sovjets-ke nadaljevanke 21.55 V znamenju 22.10 Za lahko noč s violinistom Tomažem Lorenzom	18.05 Poročila 18.10 Čas za pravljico, otroška oddaja TV Zagreb 18.35 Obzorik 18.45 Po sledih napredka 19.15 Risanka 19.24 Tv in radio nocoj 19.26 Zrno do zrna 19.30 Tv dnevnik 19.55 Vreme 19.57 Propagandna oddaja 20.00 Film tedna: Plesala je eno samo poletje, švedski film LJ 21.30 Propagandna oddaja 21.35 V znamenju 21.50 Nasilje v družini: Jimmy, angleška dokumentarna se-rija	17.55 Poročila 18.00 Rde-ča zora, otroška nadaljevan-ka TV Beograd 18.30 Ob-zornik 18.45 Zabavna medi-gra 19.15 Risanka 19.24 Tv in radio nocoj 19.26 Zrno do zrna 19.30 Tv dnevnik 19.55 Vreme 19.57 Propa-gandna oddaja 20.00 Re-portaža o mestu 20.05 Mei-ringen: Igre brez meja, pre-nos 21.35 Portret Aleksan-dra Mežka 21.45 V zname-nju
 Pomurska banka	 Pomurska banka	 Pomurska banka	 Pomurska banka	 Pomurska banka	 Pomurska banka	 Pomurska banka
Oddajniki II. Tv mreže: 17.00 Bukarešta: Univerziada — atletika (finale); 18.00 Poročila; 18.05 Tv koledar; 18.15 Plavica, otroška oddaja; 18.45 Pesem, ki traja; 19.30 Tv dnevnik; 20.00 Želeni kabaret; 20.30 Družina in družba, dokumentarna serija; 21.15 Poročila; 21.25 Kultura srca — prenos iz Pulja (do 23.25)	Oddajniki II. Tv mreže: 17.00 Bukarešta: univerziada — atletika (finale) prenos; 18.00 Glasbena oddaja; 19.30 Tv dnevnik; 20.00 Romantika proti klasicizmu, dokumentarna serija; 21.00 Poročila; 21.10 Feljton; 21.40 Športna sobota; 22.00 Komorna glasba skozi stoletja (do 22.35)	Oddajniki II. Tv mreže: 16.00 Nedeljsko popoldne 17.15 Bukarešta: Univerziada-atletika 18.45 V žariščih vstaje, dokumentarna oddaja 19.00 Animirani filmi 19.30 Tv dnevnik 20.00 Dubrovniške poletne igre: Legende o Titu, koncert Zagrebskih filharmonikov in zbora RTZ 21.00 Poročila 21.10 Svečanost revolucionarne pesmi (do 21.55)	Oddajniki II. Tv mreže: 17.40 Tv Dnevnik v madžarščini 18.00 Tv Dnevnik 18.15 Palčki nimajo pojma 18.45 Narodna glasba 19.30 Tv Dnevnik 20.00 Zabava vas John Denver 20.55 Clovek in čas, dokumentarna serija 21.25 Poročila 21.35 Ind, zgodovinska reka, pakistanski dokumentarni film (do 22.00) Sa	Oddajniki II. Tv mreže: 17.40 Tv Dnevnik v madžarščini 18.00 Tv Dnevnik 18.15 Palčki nimajo pojma 18.45 Narodna glasba 19.30 Tv Dnevnik 20.00 Zabava vas John Denver 20.55 Clovek in čas, dokumentarna serija 21.25 Poročila 21.35 Ind, zgodovinska reka, pakistanski dokumentarni film (do 22.00) Sa	Oddajniki II. Tv mreže: 17.40 Tv Dnevnik v madžarščini 18.00 Tv Dnevnik 18.15 Begunec otroška nadaljevanke 18.45 Ugrabitve, angleška serija 19.30 Tv Dnevnik 20.00 Filmski večer 23.00 Poročila (do 23.05)	OPOMBA: 17.45—18.30 Bukarešta: Univerziada-košarka, prenos 2. polčasa (če igra JU)
TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB
14.55 Pregled sporeda, 15.00 Poletno popoldne, 17.00 Bukarešta: prenos, 18.00 Poročila, 18.05 TV koledar, 18.15 Oddaja za otroke, 18.45 Pesem, ki traja, 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 20.00 Ustvarjanje Titove Jugoslavije: »Osoboditev«, 21.00 Zabavno-glasbena oddaja, 21.50 Dnevnik, 22.05 Izvor mafije.	14.55 Pregled sporeda, 15.00 Poletno popoldne, 17.00 Črček in mravlja, 18.00 Poročila, 18.05 TV koledar, 18.15 Namesto top-lestvice, 18.45 Poetično gledališče, 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 20.00 Vodič za poročene ženske, 21.45 Dnevnik, 22.00 V soboto zvečer.	8.00 Brazde, 8.45 Pregled sporeda, 8.50 Poročila, 9.00 Svečani mimohod folklor-nih skupin, 10.30 Filmska matineja za otroke, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.05 Jugoslavija, »dober dan, 14.10 Pastirci, 16.00 Včasih v nedeljo, 17.30 Pesek Ivo Jime (ameriški film), 19.00 Zagreb 80, 19.15 Risanka, 19.20 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 20.00 Partizanska eskadrija, 20.40 Mali koncert, 21.00 Dokumentarna reportaža, 21.30 Dnevnik, 21.50 Športni pregled, 22.20 Bukarešta.	15.25 Poletno popoldne, 17.55 Pregled sporeda, 18.00 Poročila, 18.05 TV koledar, 18.15 Zlatarjevo zlato, 18.30 Priče o vstaji, 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 20.00 Zeja, 20.30 Puška v svitu zore, 22.00 Izbran trenutek, 22.05 Ali se dovolj poznamo? 23.05 Dnevnik, 23.20 Podhum 12. 7. 1942.	15.25 Poletno popoldne, 17.55 Pregled sporeda, 18.00 Poročila, 18.05 TV koledar, 18.15 Oddaja za otroke, 18.45 Festival podonavskih dežel, 19.15 Risan-ka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 20.00 V žarišču, 21.00 Krila, 22.40 Dnevnik.	15.30 Poletno popoldne, 17.55 Pregled sporeda, 18.00 Poročila, 18.05 TV koledar, 18.15 Sezamova ulica, 18.45 Zabava, 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 20.00 Reportaža o mestu Meirin-gen, 20.05 Švica: Igre brez meja, 21.35 Aktualna sredo, 22.50 Dnevnik.	15.30 Poletno popoldne, 17.55 Pregled sporeda, 18.00 Poročila, 18.05 TV koledar, 18.15 Begunec, 18.45 Ugrabitve, 19.15 Ri-sanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 20.00 Zunanje-politična oddaja, 20.50 Zabavnoglasbena od-daja, 21.45 Dnevnik, 22.00 Dubrovniške poletne igre 81.
TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA
Prvi program 8.00 Jutranja poročila, 8.05 Eci, peci, pec, 8.30 Latinščina, 9.00 Angleščina, 9.30 Pretepač (film) 11.05 Možje z jeklenimi živci, 11.20 Klub seniorjev, 12.00 Opoldanska redakcija, 14.00 Easy Rider, 14.50 Veselje z zabave, 15.00 Bud-denbrookovi, 16.00 Eci, peci, pec, 16.30 Dogodivščine Toma Sawyera, 16.55 Span-ček Zaspancek, 17.00 Pan-optikum, 17.25 Pregled spo-reda, 17.30 Mi, 17.54 Reklame, 18.00 Avstrija v sliki, 18.23 Reklame, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Akti X, Y — nereseno, 20.15 Reklame, 20.20 Svene, 21.10 Reklame in šport, 21.20 Nočni studio, 22.20 Poročila	Prvi program 8.00 Jutranja poročila, 8.05 Latinščina, 8.35 Fran-coščina, 9.05 Italijanščina, 9.35 Magnet zemlja, 10.25 Igrajmo skupaj, 12.00 Opol-danska redakcija, 14.30 Od Mayerlinga do Sarajeva (film), 16.00 Vesela škatla, 16.30 Stari parnik, 16.55 Spanček Zaspancek, 17.00 Dva x sedem, 17.25 Medna-rodni variete, 17.54 Rekla-me, 18.00 Avstrija v sliki, 18.23 Reklame, 18.30 Čas v sliki, 18.50 Šport in reklame, 19.15 Zabavna oddaja, 21.00 Reklame, 21.05 Šport, 21.25 Iz ameriške TV, 22.25 Poročila	Prvi program 11.00 Tiskovna ura, 14.20 Igrani film, 15.50 Ostržek, 16.15 Popotovanje z Odis-ejem, 16.40 Klub seniorjev, 17.25 Pregled sporeda, 17.30 Srečanje z živili in človeka, 18.00 Avstrija v sliki, 18.25 Religija, 18.30 Čas v sliki, 18.50 Šport, 19.15 Gledališče, 21.40 Reli-gija, 22.45 Poročila	Prvi program 8.00 Jutranja poročila, 8.05 Eci, peci, pec, 8.30 TV kuhinja, 9.00 Angleščina, 9.30 Film, 10.55 Doku-men-tarna oddaja, 12.00 Opol-danska redakcija, 14.00 Po-čitniški program, 16.00 Eci, peci, pec, 16.30 Lassie, 16.55 Spanček Zaspancek, 17.00 Svet živali, 17.25 Pregled sporeda, 17.30 Mi, 17.54 Reklame, 18.00 Avstrija v sliki, 18.23 Reklame, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Šport v ponedeljek in reklame, 20.05 Prizorišče: New York, 20.50 Večerni šport, 21.20 Poročila	Prvi program 8.00 Jutranja poročila, 8.05 Eci, peci, pec, 8.30 Latinščina, 9.00 Angleščina, 9.30 Igrani film, 11.05 Vese-lje z zabave, 11.15 Vse življenje je kemija, 12.00 Opoldanska redakcija, 14.00 Počitniški program, 16.00 Eci, peci, pec, 16.25 Tudi hec mora biti, 16.55 Spanček Zaspancek, 17.00 Jadnica 121 SP, 17.25 Pre-gled sporeda, 17.30 Mi, 17.54 Reklame, 18.00 Avst-rija v sliki, 18.23 Reklame, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Teleobjektiv, 20.00 Videote-ka, 21.45 Poročila	Prvi program 8.00 Jutranja poročila, 8.05 Tudi hec mora biti, 8.35 Latinščina, 9.05 Angle-ščina, 9.35 Igrani film, 11.00 Dokumentarna oddaja, 11.15 Teleobjektiv, 12.00 Opoldanska redakcija, 14.00 Počitniški program, 16.00 Eci, peci, pec, 16.30 Opoldanska redakcija, 16.00 Lučkovna oddaja, 16.30 Wickie in silaki, 16.55 Spanček Zaspancek, 17.00 Popi, 17.25 Pregled sporeda, 17.30 Mi, 17.54 Reklame, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Maigret, 20.50 Poročila	Prvi program 8.00 Jutranja poročila, 8.05 Eci, peci, pec, 8.30 Dežela in ljudje, 9.00 Angle-ščina, 9.30 Igrani film, 10.50 Dokumentarna oddaja, 11.15 Waltonovi, 12.00 Opoldanska redakcija, 14.00 Počitniški program, 16.00 Eci, peci, pec, 16.30 Marco, 16.55 Spanček Za-spancek, 17.00 TV kuhinja, 17.25 Pregled sporeda, 17.30 Mi, 17.54 Reklame, 18.00 Avstrija v sliki, 18.23 Reklame, 18.30 Čas v sliki, 19.15 TV film, 20.25 Doku-mentarna oddaja, 21.10 Ve-černi šport, 22.00 Poročila
Drugi program 16.55 Pregled sporeda, 17.00 Galerija, 17.30 Brez nagobčnika, 18.23 Reklame 18.30 Čas v sliki, 19.15 Velika mesta sveta, 20.00 Domači profesionalci, 20.15 Reklame, 20.20 Politika v petek, 20.50 Deset pred deseto, 21.20 Jezdec (film), 23.05 Poročila	Drugi program 16.00 Otvoritev Salzburških iger 1981, 17.00 Dva x sedem, 17.25 Pink panter, 18.00 Trailer, 18.23 Rekla-me, 18.30 Čas v sliki, 18.50 Primer za ljudskega advoka-ta?, 19.15 Sanje nekega življenja (TV film), 20.55 Religija, 21.00 Nagrada (film), 23.10 Poročila	Drugi program 13.55 Pregled sporeda, 14.00 Športno popoldne, 17.30 Okay, 18.30 Čas v sliki, 18.50 Tedenski pre-gled, 19.15 Film, 22.00 Šport, 22.15 SOAP, 22.40 Poročila	Drugi program 16.55 Pregled sporeda, 17.00 Znanost danes, 17.30 Luč pravičnih, 18.23 Rekla-me, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Dallas, 20.05 Schilling, 20.50 Deset pred deseto, 21.20 Igrani film, 22.50 Poročila	Drugi program 16.55 Pregled sporeda, 17.00 Usmernite, 17.10 Luč pravičnih, 18.23 Reklame, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Zabavna oddaja, 20.00 Reklame, 20.03 Zabavna od-daja, 20.50 Deset pred dese-to, 21.20 Klub 2 in poročila	Drugi program 16.55 Pregled sporeda, 17.00 Dežela in ljudje, 17.30 Luč pravičnih, 18.23 Rekla-me, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Kultura v sredo, 20.05 Reli-gije sveta, 20.50 Deset pred deseto, 21.20 Igrani film, 23.00 Poročila	Drugi program 16.55 Pregled sporeda, 17.00 Popotovanje po Avstriji, 17.30 Luč pravič-nih, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Zabavna oddaja, 20.45 Reklame, 20.50 Deset pred deseto, 21.20 Klub 2 in poročila
TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA
15.20 Poročila, 15.25 Be-ži, rad te imam! Bolgarska film, 17.00 Okno, reportaža, 18.30 Tv dnevnik, 19.00 Delta, znanstveni magazin, 19.25 Ko gre prstan, TV igra po K. Szakonyiju, 20.10 Pot iz kaosa, filmska reportaža o Libanonu, 21.20 Tv dnev-nik, 21.50 Lahko noč, odra-sli! Rajska dekleta, 4. del nemške nadaljevanke.	8.05 Filmski mozaik, 9.35 Banda črne mačke, pon. 10.50 Glasbeni film, 13.45 Za otroke, 14.35 Živalski svet Madžarske, divji prašič, 15.10 Rodolfove čarolije, 15.25 Brodolomci, nadalje-vanka, 16.15 Žetev 81, 16.45 Kratek film, 17.20 Madžar-sko-sovjetsko prijateljstvo, 18.30 Tv dnevnik, 19.00 Angel se vrne, kriminalka, 19.55 Rossini, 1. del, 20.35 Risanke, 21.05 Tv dnevnik, 21.25 Univerziada, 21.50 Twinky, film.	16.10 Priporočamo naše sporede, 16.35 Nedeljska glasba, posnetek javne od-daje, 18.00 Teden: aktual-nosti, reportaže, 19.00 Poro-čila, 19.05 Angel se vrne, kriminalka, 19.55 Rossini, 2. del, 21.10 Telešport, 21.50 Poročila	16.55 Pregled sporeda, 17.00 Znanost danes, 17.30 Luč pravičnih, 18.23 Rekla-me, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Dallas, 20.05 Schilling, 20.50 Deset pred deseto, 21.20 Igrani film, 22.50 Poročila	14.40 Naše telo, 4. del, 15.05 Sandor Vador, por-tret, 16.00 Sodba, nadalje-vanka, 16.50 Brez staršev; spored studija Szeged, 17.20 Poldrug milijon korakov na Madžarskem, po poteh Pla-ve ture, 18.30 Tv dnevnik, 19.00 Banda Črne Mačke, sovjetska kriminalistična seri-ja, 20.15 Studio '81, kulturni tednik televizije, 21.15 Univerziada, vmes TV dnevnik.	8.05 Za otroke, 19.15 Najeti morilec, kriminalka, 15.10 Leming, finski film, 15.35 Naše telo, 8. del, 16.00 Glasbeni potpuri, 16.15 Ike-bana, kratek film, 16.35 Svet jezika, 17.20 Kdo je pozoren, reportaža, 17.45 Stafeta, 18.30 Tv dnevnik, 19.00 Modra luč, kriminali-stične reportaže, 20.00 Spo-rred Bele Paudits, 20.30 Ko-mu gre bolje? 3. del, 20.55 TV dnevnik, 21.05 Resna glasba.	15.00 Tudi lev je ma-čka... 15.40 Tv borza, 15.50 Stop, prometna var-nost, 15.55 Velike reke v luči zgodovine, Donava, 16.55 Kako daleč se vidi iz tovarne Ganz? 17.35 Telešport, 18.30 Tv dnevnik, 19.00 Skrivnosti morja, 19.45 Naš gost: drž. sekretar dr. Istvan Buda, 20.45 Su-permax, koncert, 21.35 Uni-verziada, 22.05 Tv dnevnik.

Ali se nam pri modernizaciji cest obetajo sušna leta?

Če trdimo, da so ceste »okno v svet«, se prav gotovo ne bomo dosti zmotili. Spomnimo se samo, koliko težav nam povzročajo slabe makadamske poti v zimskem času, ko so na nekaterih predelih marsikdaj skoraj neprevozne, poleti pa se z njih dvigajo zadržljivi oblaki prahu. Zato so ravno dobre cestne povezave pogosta tema razgovorov občanov, ki se iz dneva v dan upravičeno sprašujejo, kdaj bo tudi skozi njihov kraj stekla lepša asfaltna cesta. Kakšnega pomena pa so dobre ceste za hitrejši gospodarski razvoj določenega območja, najbrž ni treba posebej poudarjati.

Znatno slabše magistralne kot republiške ceste

In kako bi ocenili stanje na pomurskih cestah? S širšega slovenskega vidika bi bila podobna še kar ugodna, posebej, če jo primerjamo s podatki z drugih območij naše republike, kjer imajo v povprečju asfaltiranih 80 do 90 odstotkov republiških cest (regionalnih in magistrálnih cest pri tem ne upoštevamo, op. p.). Leta 1975 je bilo v ljubljanski občini asfaltiranih 57 odstotkov republiških cest, v lanskem letu pa so se približali 91 odstotkom, medtem ko je v gornjeradgonski občini razpon v enakem obdobju od 77 na 89 odstotkov. V murskosoboški občini se je odstotek asfaltiranih cest v zadnjih petih letih dvignil od 74 na 88, v lendavski občini pa od 44 na celih 88 odstotkov. Vidimo torej, da so v preteklem srednjeročnem obdobju naredili glede asfaltiranja republiških cest največji skok v lendavski občini. Sicer pa je bilo v celotnem Pomurju v letih 1975—1980 vloženih za investicije — v mislih imamo samo modernizacijo, rekonstrukcijo in podobno — pri posodobitvi republiških cest 128 milijonov 180 tisoč dinarjev.

Tako rožnato stanje, ki smo ga opisali v zvezi z republiški cestmi, pa kaj hitro zbledi, če omenimo številne regionalne, magistralne in lokalne ceste na našem območju. Vsaj za murskosoboško občino, kjer je bila šele leta 1958 kot prva v Pomurju asfaltirana cesta med Mursko Soboto in Rakičanom, velja omenjena ugotovitev še posebej. Kar

1550 kilometrov javnih cest — od tega je regionalnih in magistrálnih nekaj čez 133 kilometrov, kategoriziranih lokalnih cest 465 kilometrov, nekategoriziranih celo 907 kilometrov in mestnih ulic v skupni dolžini 45 kilometrov — je bilo v murskosoboški občini v minulih letih resda težko povsem urediti. Do letošnjega leta so uspeli asfaltno prevleko položiti na 20,67 odstotka vseh cest v občini. Najugodnejše je stanje na regionalnih in magistrálnih cestah, saj je asfaltiranih 110 kilometrov odsekov ali blizu 83 odstotkov. Pri kategoriziranih občinskih cestah znaša ta odstotek le 25,6, še slabše pa je glede nekategoriziranih lokalnih in mestnih ulic, kjer je asfaltiranih borih 9,5 odstotka cest.

Spričo znatno krajše dolžine raznih cestnih odsekov je razumljivo nekoliko boljše stanje cest v ostalih pomurskih občinah. To med drugim velja tudi za gornjeradgonsko občino, kjer se ponajša iz izredno zaprednosti cestnega omrežja, saj pride na kvadratni kilometer površine občine celo dva kilometra cest. Od 92 kilometrov občinskih kategoriziranih cest je asfaltiranih okrog 50 kilometrov oziroma 60 odstotkov, od 481 kilometrov nekategoriziranih cest pa 72 kilometrov »premore« asfalt.

Ti podatki jasno kažejo na zelo pereče stanje pomurskih cest, ki jih bo treba v prihodnje hitreje modernizirati. Sredstva samoupravnih interesnih skupnosti za cestno-komunalno dejavnost očitno ne zadoščajo več za redno vzdrževanje slehernega cestnega odseka, zlasti ne makadamskih

cest, ki mnogokje ne prenesejo gostote avtomobilskega prometa. Magistralna cesta od Lendave proti Mariboru sodi prav gotovo med najslabše te vrste.

Za redno vzdrževanje marsikdaj primanjkuje denarja

Z rednim vzdrževanjem cest, njihovo rekonstrukcijo in tudi asfaltiranjem le-teh, se v Pomurju ukvarja cestno podjetje Maribor temeljna organizacija združenega dela Vzdrževanje Murska Sobota, ki skrbi za 320 kilometrov magistrálnih in regionalnih cest. Poleg tega skrbijo za približno 40 kilometrov makadama na cestnih odsekih Kobilje—Belinici, Gornji Petrovci—Kuzma, Videm ob Ščavnici—Cerkvenjak, Žihlava—Juršinci in Cankovamejni prehod. Kot ugotavljajo danes, pred dvajsetimi leti grajene ceste niso prilagojene današnjemu naraščajočemu prometu, saj bi morale dobiti za kaj takega kar štiri do pet asfaltnih prevlek. Močna obremenitev s težkimi tovornjaki namreč načinja pomurske ceste, čeprav se po drugi strani zavzemamo, da se naj tovari prevažajo po železniških tirih.

Republiška skupnost za ceste sicer res daje velika finančna sredstva za vzdrževanje cest v Pomurju, vendar vsako leto manj, za prevleke, boljše krpanje lukenj in zlasti strojne prevleke pa je potrebnih znatno več sredstev. Tako nekdanje poljske poti razširjamo in urejamo, vendar pa še zdaleč niso prilagojene sodobnim cestnim razmeram v posameznih pomurskih občinah, ki so preobremenjene tudi z gostim avtobusnim prometom. Slednji je pred nekako dvajsetimi leti potekal le na dveh avtobusnih progah, zdaj pa že na 95 odstotkih pomurskih cest. Ni dvoma, da je s pomočjo krajevnih samoprispevkov v zadnjih letih opravljen dosti del pri asfaltiranju cest. Mnogokje pa so

s prostovoljnimi delom krajani žrtvovali precej svojega prostega časa. Tudi to je pomemben prispevek k izboljšanju cestnih povezav na našem območju.

Problemi s cestami so venomer bili in kot kaže praksa, bodo prisotni tudi v prihodnje, kajti za rekonstrukcijo cest se dinar še nekako zbere, za nujna vzdrževalna dela na makadamskih cestah pa ga navadno zmanjka. In če omenimo, da se cestne takse (300 dinarjev) niso spremenile vse od leta 1974, ko so za ta znesek lahko na cesti navozili skoraj osem kubičnih metrov gramoza, letos pa niti, enega, dobimo jasnejšo predstavlo o nakopičeni problematiki na pomurskih cestah. Pridružuje se še podražitev goriva, s čimer je zmanjšana njegova poraba, kar seveda vpliva na velik razkorak med dobljenimi in potrebnimi sredstvi za vzdrževanje in urejanje cest v Pomurju. Ali podatek, da je v lanskem letu dala republiška skupnost za ceste za vzdrževanje enega kilometra magistrálnih in regionalnih cest 124 tisoč 403 dinarjev, v občini Murska Sobota pa za iste ceste komajda 26 tisoč 881 dinarjev, ni dovolj zgovoren? Gre za blizu petkrat več sredstev! Tako so v murskosoboški občini v zadnjih petih letih, žal pa tudi na račun vzdrževanja cest, asfaltirali 49 kilometrov cestnih povezav. Trenutno obstajajo le še tri krajevne skupnosti v občini, ki nimajo niti kvadratnega metra asfalta; to so krajevne skupnosti Križevci, Čepinci in Ratkovci.

Perspektive niso ravno rožnate

Samoupravne interesne skupnosti za cestno in komunalno dejavnost sicer načrtujejo obsežna dela pri modernizaciji cest, vendar pa ni perspektiva na cestnem področju nič kaj rožnata. Prej bi rekli, da se nam obetajo »sušna« leta. Če izhajamo iz dejstva, da bo v tem srednjeročnem obdobju do leta

1985 v naši republiki za enostavno reprodukcijo namenjenih 52 odstotkov sredstev, za razširjeno reprodukcijo pa samo 48 odstotkov denarja, potem bi lahko trdili, kakšnih posebnih možnosti za boljše vzdrževanje in modernizacijo cest preprosto ni. Pa tudi bančnih kreditov bo na voljo manj, kot so prvotno računali. Po drugi strani pa so potrebe po cestah neusahljive. S pomočjo krajevnih skupnosti, ki prispevajo 25 do 80 odstotkov vrednosti del na cestah — odvisno pač od njihove razvitosti — bi naj na obmejnih in manj razvitih predelih murskosoboške občine modernizirali 54 kilometrov cest. Prištetu pa je treba tudi znatne

vire sredstev, ki jih po samoupravnem sporazumu s samoupravno interesno skupnostjo za cestno in komunalno dejavnost prispevajo organizacije združenega dela. Tu gre namreč za 0,50 odstotka iz dohodka.

Sicer pa si v Pomurju veliko obetajo od novega zakona o javnih cestah, katerega osnutek so že obravnavali v javni razpravi. Ta zakon bo določal temeljna načela za uveljavljanje družbenoekonomskih odnosov v cestnem gospodarstvu, oziroma temelje, ki so postavljeni že z zakonom o združenem delu. Veljati naj bi začel z letom 1982.

Pripravi: Milan Jerše

OSNOVNA ŠOLA PUCONCI

Svet osnovne šole Puconci objavlja dela in delovne naloge:

učitelja matematike — fizike PRU ali absolvent PA

za čas porodniškega dopusta delavke.

Nastop dela 15. 10. 1981

Rok prijave 15 dni po objavi

Hkrati preklicujemo objavljena dela in naloge učitelja razrednega pouka na šoli v Puconcih, objavljeno v Vestniku, dne 16. 7. 1981.

»TOZD Osnovna šola »Miroslav Sirca« Petrovč razpisuje prosta dela in naloge:

- učitelja zgodovine in zemljepisa, PRU
- učitelja razrednega pouka v oddelku PB

Rok za prijavo je 15 dni.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po poteku razpisnega roka.

V POSTOJSKEM TOZDU

IZ MAJHNEGA RASTE VELIKO

Ta, resda poceni krilatca, se je doslej že parkrat potrdila. Tako se potrjuje tudi v — po času ustanovitve in strukturi zaposlenih — MLADEM, ambicioznem delovnem kolektivu v krajevni skupnosti Rogašovci na Goričkem. Gre za 70-članski tozđ Oprema in orodje postojnske delovne organizacije Liv, ki je v ta del pomurskega prostora prinesla nekaj, česar doslej tod niso bili vajeni. Lahko bi rekli, da svojstveno razvojno preobrazbo in — kar je največ vredno — organizirano delovno vne-mo. Vnemo, ki prinaša manj garš-tva od zore do mraka in veliko več načrtnega delovnega procesa.

„Mi gradimo bodočnost na mladi delovni sili, na tem, da zaposlimo ljudi, ki so še na začasnem delu na tujem. Zavedamo se, da preobrazba ne bo šla zlahka in da se bo treba še zlasti naprezati pri vzgajanju in negovanju pripadnosti delovnemu kolektivu in hkrati razvijanju aktivne, samoupravljalne osebnosti,“ zatrjujejo v goričkem tozdu. „Jasno nam je namreč, da bo le tako mogoče uspešneje gospodariti in dosegati višjo produktivnost dela.“

Začelo se je 21. aprila 1979

Najbolj nestrno so na ta, lahko mirno zapišemo, da prelomni datum, čakali tisti, ki so se že od konca leta 1977 usposabljali v centru poklicnih šol v Murski Soboti. Tega dne so namreč prižgali zeleno luč za začetek proizvodnje mešalnikov betona, talne transportne opreme za proizvodne hale in skladišča ter strojev za rotacijsko kovičenje v prvi proizvodni hali takrat še dislociranega obrata v sestavi tozda Kovinski izdelki delovne organizacije Liv iz Postojne v Juriju na Goričkem.

Spočetka so zagrabili z vsem žarom, da bi ja pokazali, kako cenijo izkazano zaupanje in hkrati veliko priložnost, da po svojih močeh prispevajo k hitrejšemu razvoju tega manj razvitega, obmejnega območja. Toda začetna vnema se je sčasoma polegla, obnem pa so, zlasti v družbenopolitičnih organizacijah, največji sindikatu, začeli razmišljati o večji samostojnosti.

„K takim razmišljanjem nas je privedlo več dejstev: najprej, da imamo dokaj zaokrožen proizvodni program, dalje, da smo kljub majhnosti dovolj veliki in nena-zadnje, da rabimo za samostojnejše odločanje večji manevrski pro-

stor,“ pravi vršilec dolžnosti direktorja tozda Viktor Vild.

Od dislociranega obrata do tozda

Akcijo za reorganizacijo je začel sindikat. Bilo je to v prvih dneh lanskega avgusta, da bi po obširnih in poglobljenih razpravah — v njih so seveda sodelovali tudi

Vršilec dolžnosti direktorja tozda: „Za samostojnejše odločanje več manevrskega prostora.“

predstavniki matične delovne organizacije Liv iz Postojne, krajevne skupnosti Rogašovci in občinske skupščine Murska Sobota — na decembrskem referendumu padla končna odločitev. Februarja in marca letos so pravili volitve za člane in predsednika delavskega sveta, oblikovali pa tudi druge samoupravne organe in delegacije.

„Družbenopolitične organizacije (ZK, sindikat, mladina),“ pripoveduje sekretar osnovne organizacije zveze komunistov Franc Sabotin, „so bile ustanovljene že prej. Tako je partijska organizacija začela z delom že 1977 — ob ustanovitvi je štela 5 članov, zdaj jih je 7 — sindikat smo formirali leto kasneje (oboje torej še v centru poklicnih šol v Murski Soboti), oktobra lani pa ustanovili mladinsko organizacijo, ki šteje kar 37 članov. To potrjuje, kako mlad je naš kolektiv, saj je povprečna starost zaposlenih 26 let.“

Predsednik delavskega sveta tozda Alojz Lapoša pojasnjuje, da so imeli v dislociranem obratu dva delegata v delavskem svetu postojnske delovne organizacije. „Z delom pa smo v bistvu prav šele začeli. Doslej smo se sestrili parkrat, največ zaradi tega, da končamo oblikovanje in sprejemanje samoupravnih splošnih aktov. Moram takoj poudariti, da so nam pri tem veliko pomagale

strokovne službe Liva, da pa brez gore materialov in tedaj pravcate papirnatne vojne ni šlo.“

Kraj in tovarna — po isti poti

Čeprav so v tem majhnem kolektivu proizvodni plan v letošnjih prvih mesecih presegli, z doseženim še niso zadovoljni.

Predsednik delavskega sveta Alojz Lapoša: „Z delom smo šele začeli.“

„Tare nas — temu se tudi pri nas očitno ne bo dalo izogniti — pomanjkanje določenih vrst reprodukcijskih materialov, pločevine za posode in določenih litin. Ne preostaja nam drugega kot da se pospešeno lotimo snovanja novih proizvodnih programov. V mislih imam osvajanje programa avtomatizacije in mehanizacije stiskalnic, škarij in druge strojne opreme,“ razpreda načrte Viktor Vild. „Ob tem tesno sodelujemo z matično delovno organizacijo, prav tako pa tudi krajevno skupnostjo Rogašovci. Zavedamo se, da je bila prav krajevna skupnost pobudnica za izgradnjo obrata in je torej prav, da delamo z roko v roki. Moram naglasiti, da so rezultati dosedanjega sodelovanja izredno obetavni. Ne le, da smo prekvalificirali 11 delavcev, ki so imeli poprej poklic tesarja, kovača ali zidarja, v strugarje, rezkalce, varilce in ključavničarje, temveč se tudi čedalje bolj zavzeto in tvorno vključujemo v razreševanje infrastrukturne problematike (otroško varstvo, šolstvo, trgovina, zdravstvo in podobno). Veliko nam je do tega — če omenim samo ta vidik — da našim delavcem v vsakršnih vremenskih razmerah omogočimo znosen prihod na delovno mesto. Ne pa, da bi morali — kot se še dogaja — ob slabem vremenu s traktorjem v službo.“

Ob tem, da so tukajšnji ljudje veliko žrtvovali za izgradnjo tovarne, ne smem pozabiti na naslednje: nadaljnji pospešen razvoj tozda sloni na kadrih, ki prihajajo iz osemletke v Rogašovcih, Kuzmi, Cankovi in Gradu. V veliki meri je odvisen od skupnega načrtovanja in sodelovanja z okoliškimi kraji, občini in seveda Livom iz Postojne. Razvoj je — da rečem na kratko — v naših rokah.“

BRANKO ŽUNEČ
Foto: Milan Skledar

Sekretar osnovne organizacije ZK Franc Sabotin: „Naš kolektiv je zelo mlad.“

TEHNOSTROJ INDUSTRIJA IN SERVIS
VOZIL LJUTOMER n.sol.o.
DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB
 69240 LJUTOMER, PREŠERNOVA C. 40, TEL. (069) 81-035, 81-615, 81-625, 81-635, 81-645
 TELEX: 35263 YU TSL

»Tehnostroj« Ljutomer, industrija in servis vozil, n. sol. o.
Komisija za delovna razmerja.

Komisija za delovna razmerja ponovno objavlja prosta dela in naloge:

1. vodenje tajništva samoupravnih organov

Pogoji:

pod točko 1.

— višja izobrazba pravne, upravne ali ekonomske smeri in najmanj 4 leta delovnih izkušenj
Kandidati naj pošljejo ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov »Tehnostroj« industrija in servis vozil Ljutomer, n. sol. o. Prešernova c. 40 z oznako za komisijo za delovna razmerja.

O izbiri bomo vse prijavljene kandidate obvestili v 30 dneh po sklepu komisije.

Vse vrste rolet in harmonik vrat montiram po vsej Sloveniji. Za usluge se priporočam

Ivan Arnoš
Kukava 23
Juršinci pri Ptuj
Tel. 062 — 790-814

Vabimo interesente, ki bi želeli priložnostno prodajati MUHOMAT za razganjanje muh in komarjev, da se javijo na naslov „TRIMER“

Boškovičeva 40
Zagreb

tedenski koledar

PETEK, 24. julij — Kristina SOBOTA, 25. julij — Jakob NEDELJA, 26. julij — Ana PONEDELJEK, 27. julija — Gorazd TOREK, 28. julij — Nevenka SREDA, 29. julij — Marta ČETRTEK, 30. julij — Peter

kino

„PARK“ MURSKA SOBOTA
24. julija ob 18. in 20. uri ter 26. julija ob 16., 18. in 20. uri zahodno nemški barvni film: „SILVIJA V CESARSTVU STRASTI“;
27. in 28. julija ob 18. in 20. uri ameriški barvni kinemaskopski film: „VOHUN, KI ME JE LJUBIL“; ter
29. in 30. julija ob 18. in 20. uri ameriški barvni film: „AMERIŠKI GIGOLO“;

prodam

ZASTAVO 101 z rezervnimi blatinami, prodam. Saloovci 60. M-2377.
ZASTAVO 750 z novim motorjem, prodam. Gerič, Stara ulica 20, M. Sobota. M-2378.
SEME REPICE in plemensko brejo svinjo, prodam. Imre Ščančar, Rakičan 69. M-2379.
ZASTAVO 101 — na novo registrirana, ugodno prodam. Benko, gostilna Gornji Črnci. M-2380.
KOMBANJ ZMAJ 780, prodam. Naslov v upravi lista. M-2381.
MOPED avtomatik 3, prodam. Gregorčičeva 39, Beltinci. M-2382.
KAVČ-GARNITURO in omaro za dnevno sobo, prodam. Gančani 75. M-2384.
TELEVIZOR črno-beli v dobrem stanju, prodam. Prešernova 45, M. Sobota. M-2385.
ŠKODA 100 S — letnik 1973, obnovljen A — registrirana do 18. 7. 1982, prodam. Bakovska 11, M. Sobota. M-2386.
R 4 — letnik 1975, prodam. Janko Sukič, Podgrad 16, G. Radgona. M-2388.
FIAT 126 P — letnik 1979, ugodno prodam. Informacije, Gostišče „Zvezda“, Lendavska ulica, tel. 21-560. M-2390.
FIAT 1300 — registriran, ugodno prodam. Franc Ficko, Krašči 6, Cankova. M-2392.
BLATNIK in prag za volkswagen, prodam. Elek Lovenjak, Černelavci 31/b.
R 4 — star deset let, prodam. Radenci 150. (za kavarno) M-2376.
DRVA mešane 4 kub. m in okno z roletom 210 x 140, prodam. Andrejci 14. M-2395.
MALE PUJSKE, prodam. Krajna 43, Tišina. M-2396.
NSU 1200 C v voznem stanju — lahko tudi po delih, prodam. Naslov v upravi lista. M-2397.
KOSA HOLT (kardanski pogon), prodam. Jože Raduha, Odranci 172. M-2398.
ZASTAVO 750, prodam. Moščanci 61. M-2401.
MOTORNO KOLO ENDURO 175 ČZ, prodam. Naslov v upravi lista. M-2402.

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Ludvik Kovač (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Janez Kurbus, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Günter Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — Telefon: Novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383, dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Celoletna naročnina 300,00 din, polletna 150,00, za inozemstvo celoletna naročnina 700,00 din (330 Sch, 47 DM), za delovne organizacije 400,00. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-000112-25730-30-4-01176 — Cena posamezne številke 8 dinarjev. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

ČESTITKE IN POZDRAVI

Ani Sterniša iz Segovec iskrene čestitke za osebni praznik ter izpolnitev vseh življenjskih ciljev, obenem vse lepo Francu Sternišu za 40. obletnico poroke, da bi še vrsto let praznoval med najdražjimi — želi sin Mišel z družino in sosed Polde z družino ter vnukinja Sabina.

Dragemu sinu in bratu Ivanu Salaju iz Lutverc, ki je trenutno na odsluženju vojaškega roka v Postojni — iskrene čestitke ob praznovanju 20. rojstnega dne ter mnogo zadovoljnih in srečnih let tudi v prihodnje, predvsem pa da bi mu dnevi v vojaški suknji hitro minili in da bi se zdrav vrnil med svoje najdražje — ata, mama in brat Drago.

Dragemu sinu in bratu Robertu Gombocu iz Pečarovec 42. Iskrene čestitke za 15. rojstni dan ter da bi ostal še naprej tako priden in da bi se mu izpolnili vsi življenjski upi — iz srca želijo oče, mama in brat Štefan.

Dragemu sinu in bratu Leopoldu Flisarju iz Tišine, ki je trenutno na odsluženju kadrovskega roka v Štipu — iskrene čestitke za 20. rojstni dan ter izpolnitev vseh življenjskih upov — oče, mama, brat Marjan, stara starša ter tete in strici z družinami, posebno pa Borut, Marjan in Jožek.

ZASTAVO 750 DELUXE — letnik 1974 z novim motorjem — nujno prodam. Puževci 13, tel. 23-020 do 16. ure. M-2403

LADO 1500 SL — letnik 1977, pralni stroj Gorenje in žensko kolo Pony, prodam. Vučina, Oktoberske revolucije 22, tel. 21-279. M-2399

PUJSKE, stare sedem tednov, prodam. Poljska 8, M. Sobota. M-2797

DESKE — SMREKOVE 8 in 5 cm, prodam. Vučja gomila 24. M-2404

BETONSKI MEŠALEC — dobro ohranjen, poceni prodam in peč za centralno 30.000 kal, prodam. Tel. 22-210 int. 295 ali Titova 29. M-2406

VEČJO KMETIJO po ugodni ceni, prodam ali oddam s preužitkom. Naslov v upravi lista. M-2407

ŠKODA S 100 — letnik 1971 — za radi smrti, prodam. Horvat, Gornji Lakoš 49/a. Le-256

HIŠO z gospodarskim poslopjem, prodam. Hapičina 10, pri Murskem Središču. Le-257

TRAKTOR URSUS 335 — star šest let, prodam. Vajs Matija, Stara nova vas 17, Križevci pri Ljutomeru. Vi-257

STARO OSTREŠJE več kub. m (za drva), prodam. Spindler Ivan, Berkovci 35, Videm ob Ščavnici. Vi-258

Osební avto ZASTAVA 750 — starejši letnik, prodam. Vogrinec Marjan, Kolodvorska 11, Ljutomer. Vi-259

OSEBNI AVTO ZASTAVA 750 — letnik 1965 v ne-voznem stanju — lahko tudi po delih — zelo poceni prodam. Daniel Černjavič, Radenci 34. M-OP

SKODO — letnik 1972, ugodno prodam. Vanča vas 17. M-2410

GOZD na Goričkem 1,37 ha (borov les), prodam. Ludvik Rituper, Moravci 19, Martjanci. M-2412

TELEVIZOR črno-beli MOJCA, prodam. Čikečka vas 29, Prosenjakovci. M-2415

SEDEŽNO GARNITURO dnevne sobe, prodam. Naslov v upravi lista. M-2416

OPEL REKORD 1200 — letnik 1966 — registriran do marca 1982 v voznem stanju in SIMCO 1000 GLS — ne-voznem stanju, prodam. Ivana Regenta 9, M. Sobota. M-2417

KOSO za FERGUSON 35, prodam. Beznovci 47, Bodonci. M-2419

SEME KRMNEGA OHROVTA, prodam. Janko Škrobar, Mota 13, Ljutomer. M-2424

WARTBURG CARAVAN — letnik 1979, rdeče barve, prodam. Balek Karel, Nerađnovci 17. M-2420

HIŠO z vrtom (z brajdami) blizu asfaltné ceste, prodam. Farič Štefka, Janžev vrh 65, Radenci. M-2421

VINOGRAD 26 a in sadovnjak 27 a — mlada nasada v Drakovcih,

prodam. Stuhec Francka, Logarovci 53/a, Križevci pri Ljutomeru. M-2422

GRADBENO PARCELO z lokacijskim dovoljenjem v bližini M. Sobote, prodam. Varga Jože, Partizanska 26, M. Sobota. M-2423

KRAVO s teletom — staro 8 let — vozno, dobra mlekarica, prodam. Naslov v upravi lista. M-2425

MALE PUJSKE, prodam. Krajna 19, Tišina. M-2426

KOBILO, prodam. Naslov v upravi lista. M-2427

TRAKTOR STAYER 15 KM s koso in plugi ter MOPED TOMOS s 3 prestavami, prodam. Polana 34. M-2428

KRAVO 600 kg težko — B kontrola, prodam. Pečarovci 51. M-2429

OLJNO PEČ Emo 3 — popolnoma novo, ugodno prodam. Matkovič, Kidričeva 2, M. Sobota. M-2430

prodam

KOMBI PEČ za kopalnico, kupim. Renkovci 127, Turnišče. M-2389

KOSO za STAYER traktor 180 A, kupim. Forjan Jože, Lipovci 76, Beltinci. M-2405

DVE VOZNI KRAVI, kupim. Kančevci 2, Križevci v Prekmurju. M-2414

sobe

STANOVANJE v M. Soboti ali okolici Rakičana iščeta dve dijakinji medicinske šole. Mlinarič Anica, Grabonoš 62, 62236 Cerkvenjak. M-2387

HIŠO enodružinsko z vrtom v Murski Soboti zamenjamo za lastniško enosobno stanovanje — centralno ogrevano v M. Soboti, Radencih, Ljutomeru ali kjer koli v Sloveniji. Naslov v upravi lista. M-2418

razno

Preključujem veljavnost spričevala 2. letnika zdravstvene šole M. Sobota. Marič Oto, Mohorjeva 36, Lendava. Le-258

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

Štefana Glavača

iz Bukovnice,

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so mu pomagali ob bolezní, nam bili v nesebično pomoč v težkih trenutkih, sočustvovali z nami, se spoštljivo poslovili od njega in ga pospremili na poslednji poti.

Bukovnica, 19. junija 1981

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je za vedno zapustila naša dobra mama, stara mama in sestra

Gizela Kutoš

roj. Kuhar
iz Puconec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, zasuli njen grob s cvetjem, nam pa izrekli sožalje. Posebno zahvalo izrekamo dr. Kološevi in osebju internega oddelka soboške bolnišnice za nego in lajšanje bolečin. Hvala kolektivom TMK M. Sobota, SGP Konstruktor M. Sobota in TOZD Opekarna Puconci za izrečena sožalja in darovane vence. Najlepše se zahvaljujemo predstavnici KS Zlati Temlin za poslovilne besede, gospodu župniku Evgenu Balažicu za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Puconci, 11. julija 1981

VSI NJENI

Čas briše, ne izbriše
solze in bolečin srca

V SPOMIN

27. julija bodo minila žalostna tri leta, odkar nam je kruta usoda iztrgala iz naše sredine ljubljeno in skrbno ženo in mamo

Kristino Dominko

iz Odranec

Odšla je tiho, polna dobrot in upanja, nam pa je ostala nepozabna bolečina. Vsem, ki se jo še spominjate, sočustvujete z nami in obiskujete njen tihi dom — iskrena hvala.

Neutolažljivi: mož Štefan, sin Stanko z družino, hčerka Štefka z družino in hčerka Valerija

Več v domu našem sonca ni,
vse prazno je,
ker tebe dragi mož in očka
že tretje leto med nami ni.

V SPOMIN

19. julija mineva tretje boleče leto, odkar je neusmiljena usoda pretrgala utrip srca in brez slovesa vzela iz našega doma dragega moža in očeta

Franca Gomboca

iz Ženavej

Ni ure, ni dneva, da se te ne bi spomnili in občutili praznine, ki je nastala za teboj. Ne moremo verjeti, da te ni in nadvse boleča je resnica, da te nikoli več ne bo. Naš dom, ki si ga ljubil, je pust, prazen in poln bolečin. Hvala vsem, ki se ga še spominjate, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

VSI TVOJI NEUTOLAŽLJIVI

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža in očeta

Franca Sočiča

bivšega kavarnarja
iz M. Sobote

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje in nam izrazili sožalje. Posebno se zahvaljujemo predstavniku RADENSKE TOZD Zvezda, tov. Štefanu Glavaču za poslovilni govor ter ostalim sodelavcem, duhovniku za pogrebni obred, pevcem in godbi iz Bakovec. Iskrena hvala dr. Anici Gregorc-Kastelčevi, dr. Borovšaku in ostalim zdravnikom/ter medicinskemu in strežnemu osebju kirurškega oddelka soboške bolnice za zdravljenje. Zahvaljujemo se tudi družinama dr. Klarovi in Gorjanovi ter Feriju Šiftarju za vso pomoč v času njegove bolezni.

M. Sobota, 7. 7. 1981

Žalujoči: žena Karolina ter hčerki Ilonka in Olga

Odlikovanja predsedstva SFRJ

Na sedežu občine Murska Sobota so minuli četrtek podelili visoka odlikovanja predsedstva SFR Jugoslavije, Red dela s srebrnim vencem. Za dolgoletno delo sta bila odlikovana Franc Farič in Marjeta Gorjan.

Franc Farič je že kot mladinec organiziral razne akcije pomoči pri izgradnji domovine. V svojem pedagoškem delu je bil požrtvovalen vodja šolske mladine in vseskozi je vestno izpolnjeval družbenopolitične naloge. Njegova aktivnost je prisotna tudi v organih družbenopolitičnih skupnosti. Danes opravlja odgovorno nalogo kot vodja skupnih služb SIS. S svojim zglednim in aktivnim delom prispeva k razvoju delegatskih odnosov in socialističnega samouravljanja.

Marjeta Gorjan je svoje dolgoletno delo posvetila reševanju socialnih problemov mladih družin in varstvu starejših občanov. Veliko truda, samoodpovedovanja in prostega časa je vložila v pionirsko delo na področju alkoholizma in zdravljenja alkoholikov v naši občini in regiji. Vseskozi je bila in je aktivna družbenopolitična delavka.

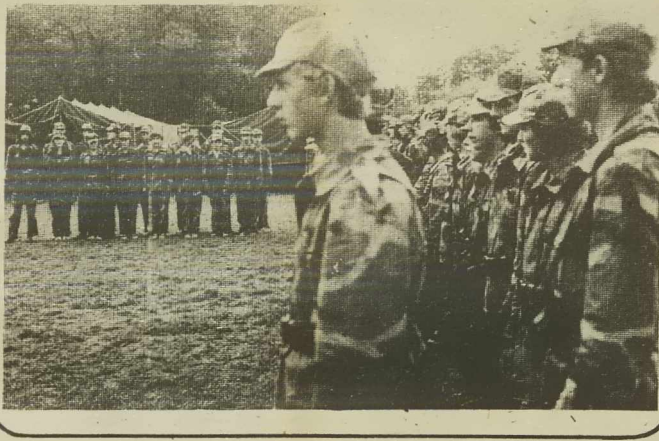
Osnove vojaške vzgoje

V gornjeradgonski občini že vrsto let posvečajo pozornost temu, da bi se spoznala z osnovami vojaškega življenja tudi izvenšolska mladina, torej mladi, ki se po osnovni šoli niso vključili v nadaljnji proces izobraževanja. V ta namen je občinski štab za teritorialno obrambo v sodelovanju z oddelkom za ljudsko obrambo občine od 5. do 20. tega meseca v Biserjanah pri Vidmu ob Ščavnici pripravil mladinski učni tabor, na katerem je tokrat sodelovalo 70 mladink in mladincev.

V tem kratkem času so mladi predelali 42 tem v 136 učnih urah po programu, ki ga je že pred tremi leti predpisal republiški sekretariat za ljudsko obrambo. Čeprav je program zelo strnjen in skoraj za tak termin preobširen — zajema v bistvu vse teme iz pehotnega pouka — so ga po zaslugi predavateljev, rezervnih vojaških starešin in zanimanja slušateljev, obdelali v celoti. V praktičnem, pa tudi teoretičnem delu pouka, so posvetili največ pozornosti strokovno vojaškemu usposabljanju, zanemarili pa niso tudi idejnopoličnega izobraževanja. Mladi so se naučili osnovnih vojaških veščin in se prvič spoznali z orožjem in njegovo uporabo, pa tudi posebnostmi vojaškega in taborskega življenja, ki se v mnogočem razlikuje od siceršnjega.

Pri delu tabora so pomagali tudi delavci zdravstvenega doma iz Gornje Radgone, ki so spoznali udeležence z higienskimi metodami v naravnih življenjskih pogojih. V prostem času, ki ga je organizirala novo ustanovljena osnovna organizacija ZSM v taboru, so se mladi udeleževali v športno-rekreativni, informativno izobraževalni in kulturno umetniški dejavnosti. Velika večina se je prvič spoznala z delom mladinske organizacije z obljubo, da bo svoje mladinsko delo nadaljevala tudi v osnovnih organizacijah v okviru svojih krajevnih skupnosti, kar daje letošnjemu taboru še poseben pomen.

V. Paveo

Deskalci zapluli v poletne vode

Klub jadrancev na deski Blaja iz Ljutomerja je letošnje sezono pričel zelo aktivno. Že na začetku so na jezeru Gajševci pri Ljutomeru odprli objekt, v katerem si člani kluba lahko shranjujejo svoje športne rekvizite. Tam so spravljene tudi klubske jadrane deske, ki si jih lahko sposodijo tudi nečlani.

Klub Blaja, ki šteje skoraj 90 aktivnih članov, je za svoje člane organiziral tudi tekmovalno šolo, ki jo je vodil državni prvak v jadrnanju na deski Dušan Puh.

Poskrbljeno pa je tudi za mlade člane, saj bodo imeli le-ti tečaj — začetno šolo jadrnanja. Izobraževanje in vzgoja članstva je zelo pomembna aktivnost, saj se udeležujejo skoraj vseh tekmovalnih. Trenutno se borijo v kriteriju za državno prvenstvo. Do konca sta ostali še dve regati, sodelujejo pa tudi v tekmovalstvu za slovenski pokal.

Konec meseca avgusta se bodo udeležili tudi državnega prvenstva, ki bo v Portorožu. Delo je torej zelo pestro in mikavno. Veseli pa so tudi vsakega novega člana, saj je jadrnanje na deski postal zelo priljubljen šport doma in v tujini.

D. L.

Ženske v vojsko — da ali ne?!

V izobraževalnem centru za SLO in DS na Pekrah mineva drugi teden usposabljanja deklet v vojaških veščinah. To je prvo tovrstno vojaško usposabljanje žensk v Sloveniji in celo v Jugoslaviji, saj so se doslej dekleta lahko vključevala le v mladinske prostovoljne enote teritorialne obrambe.

O služenju vojaškega roka za ženske je bilo že veliko povedanega in mnenja o tem so zelo neenotna. Kar 95 odstotkov moških je proti temu, da bi ženske služile vojaški rok, vendar razmere narekujejo drugačno potrebo. Že izkušnje zadnje svetovne vojne kažejo, da je padlo v njej 55 odstotkov civilnega prebivalstva. Tudi naša koncepcija splošnega ljudskega odpora zahteva, da je vsak delovni človek, mladinec, ženska in celo otrok že v mirnem času usposobljen za delovanje v vojni.

Tistim, ki pravijo, da predstavlja usposabljanje žensk odvečne stroške, je izobraževalni center na Pekrah dokaz, da temu ni tako. Dekleta v tem centru ne zapravljajo časa, vsaka minuta je koristno izrabljena in vse, kar se študentke, dijakinje, delavke, naučijo bo koristilo vsem nam in se nam bo bogato obrestovalo. Žal pa je treba zapisati, da smo o pomenu tega izobraževanja še premalo seznanjeni. Občinske konference ZSMS pri tem marsikje niso odigrale svoje vloge, saj je študentska mladina premalo poučena po centru na Pekrah. Mnoge študentke prvih letnikov niso prišle sem kot prostovoljke in mnogim občinskim konferencam zato ni preostalo drugega, kot da so z obveznim vojaškim vpoklicom kar same določile »prostovoljke«. To pa se v prihodnje ne bi smelo več ponoviti, zato je treba vso pozornost posvetiti evidentiranju.

Sicer pa lahko zaključimo, da je usposabljanje na Pekrah v celoti uspelo, dekleta so zadovoljni in pričakujemo lahko, da bo prihodnje leto v izobraževanje vključenih še več pravih prostovoljk.

Bernarda P.

ZA CELOVITO ZDRAVLJENJE

V Radencih smo bili pred kratkim priča pomembnemu dogodku za zdravstvo v celotnem slovenskem prostoru. DO Zdravilišče Radenska in Klinični center iz Ljubljane sta sklenila samoupravni sporazum o trajnem medsebojnem sodelovanju na področju rehabilitacije bolnikov z boleznimi srca in ožilja.

Omejeni samoupravni sporazum je krona prizadevanj radenskega zdravilišča, da bi se del njenih kapacitet: strokovnih in nastanitvenih, izdvojil iz zdraviliške dejavnosti in izoblikoval v skladu s sodobno znanstveno doktrino, kot center za rehabilitacijo srčnih bolnikov. Socialistična republika Slovenija bi s tem dobila specializiran zdravstveni oddelek, ki bi nudil bolnikom neposredno nadaljevanje zdravljenja po operaciji srca in ožilja.

Pred kratkim sklenjen samoupravni sporazum med Radensko, ki po širini in strokovni poglobljenosti zdravstvenih uslug že prerašča obseg dejavnosti

klasičnega zdravilišča in osrednjo slovensko zdravstveno ustanovo pomeni tudi širšo osnovo za sodelovanje obeh partnerjev na različnih področjih. To se bo v splošno strokovnem sodelovanju izražalo predvsem v izmenjavi in izpopolnjevanju kadrov, konzultacijah in skupni doktrini in raziskovalnem področju. Omeniti velja tudi sklenitev posebnega sporazuma o skupnem zdravljenju pacientov iz tujine, kar bo oba podpisnika dohodkovno povežalo pri ustvarjanju deviznih sredstev, kakor tudi pri sodelovanju na področju avtomatske obdelave podatkov. Prav tako se bo sodelovanje med Zdraviliščem Radensko in Kliničnim centrom Ljubljana v prihodnje razširilo na Moravske toplice.

Podpis sporazuma je pomemben korak pri zdravljenju srčnih bolnikov v republiki in primer, ki bi mu morale slediti tudi ostale naše zdravstvene skupnosti, saj bi tako lažje nudile bolnikom celovite zdravstvene usluge.

V. Paveo

NAŠA AKCIJA

S hitrim razvojem industrializacije in mehanizacije nenehno narašča tudi število osebnih avtomobilov. Vedno večje pomanjkanje časa nam v tem hitrem tempu življenja narekuje uporabo tega prevoznega sredstva. V zvezi s tem se pojavljajo problemi glede zmogljivosti parkirišč. Vendar se ta problematika ne odraža samo v Murski Soboti, ampak je še bolj pereča v večjih slovenskih mestih.

V današnji akciji smo skušali ugotoviti realno sliko obstoječega stanja. Če opazujemo parkirne prostore med delovnim časom opazimo, da so ti v glavnem zasedeni. Iz tega je razvidno, da največ parkirnih prostorov zavzemajo osebna vozila delavcev — tudi tista parkirišča, ki niso namenjena izključno njim. Tako je v teh osmih urah onemogočen dostop ostalim voznikom. Ena izmed možnih rešitev je ta, da bi uvedli parkirne ure. Ta novost je zajeta v novem odloku o cestnem režimu, ki bo v javni razpravi. S tem odlokom bodo izločena iz prometa v središču mesta tovorna vozila. Dostava blaga bo omejena po teh predvidevanjih v času, ko je cestni promet najgostejši (od 13. do 15. ure in zjutraj od 5. do 7. ure).

Z gradnjo novih stanovanj je premalo poskrbljeno za spremne objekte, kamor sodijo tudi parkirni prostori. Urbanisti jih načrtujejo tam, kjer trenutno še stojijo zgradbe. Največji problem parkiranja je v centru mesta. Pri avtobusni postaji se bo parkirni prostor bistveno razširil. V tem srednjeročnem obdobju ni na tem prostoru načrtovana nikakršna gradnja. Urejali ga ne bodo, ker je samo začasen. Poskrbeli bodo le za odvod, ki bo v primeru dežja nujno potreben, makadam pa bo ostal. Za voznike, ki kljub znakom še ne vedo za parkirišča v Murski Skoboti, je treba napisati, da lahko parkirajo na eni strani Titove ulice, kjer bodo parkirni prostor še podaljšali, na Lendavski, v ulici Štefana Kovarja je urejeno parkirišče na pločniku, na ulici Alija Kardosa, na Trgu zmage, pri blokovskem naselju za Šopingom, v Zvezni, in Koceljevi ter v ulici Lole Ribarja. Nekoliko več pozornosti bi morale reševanju te problematike

Z AVTOM DO VRAT

Vedno zasedeno parkirišče pred Ljubljansko banko.

posvetiti delovne organizacije. So primeri, da se prostor, namenjen za parkiranje, uporablja druge namene npr. za (skladišča).

V naši akciji smo opazili veliko nepravilnosti pri parkiranju. Skušali smo poiskati pravi vzrok. O tem smo povprašali na postaji milice, za mnenje pa smo prosili tudi voznike osebnih vozil. Sogovornica Marjeta Toth nam je povedala, da je parkirišče vsekar premalo. Ugotavlja, da so nekatera parkirišča pozidali. Toda to ni edini vzrok. K temu pripomorejo tudi neresni vozniki, ki z nepravilnim parkiranjem preprečujejo smotno izrabo parkirnega prostora. Večjo pozor-

nost bi morali posvetiti ureditvi teh prostorov. Tudi Marjeta je dejala, da delovne organizacije premalo skrbijo za ureditev parkirišč svojih delavcev. Eden izmed voznikov Jože Lazar iz Bakovec meni, da parkirni prostor v Murski Soboti lahko najde vsak, če se le potrudijo. Vedno ne moreš parkirati v središču mesta ali pred zgradbo, kamor si namenjen. Kazni za nepravilno parkiranje pa še ni plačal.

Ivan Jerebic je začasno zaposlen v Frankfurtu. Po njegovem mnenju problem parkirnih prostorov ni tako pereč in meni, da so primerno urejeni. »Parkirišča so slabo urejena«, pravi Jože

Casar iz Rakičana. Izjavil je, da število avtomobilov hitro narašča in torej ni mogoče tako hitro regulirati prostorskih zmogljivosti parkirišč. Sicer pa so vsa dobro izkoriščena in označena. Jože je že štirinajst let voznik avtomobila in je doslej plačal kazni za nepravilno parkiranje samo enkrat. Od takrat naprej vedno išče prostor, ki je za to točno določen.

Franc Novak iz Beltincev je dejal, da kazni, ki je z novim zakonom kar trikrat višja, voznikov ne prizadene preveč.

Kako pa ocenjujejo ta položaj na postaji milice v Murski Soboti, nam je povedal tovariš Marjan Horvat. »Ob normalnem prometu je parkirnih prostorov zadosti. Ljudje kršijo zavestno. Večina jih hoče priti točno pred objekt, kamor so namenjeni.

Vsakemu vozniku je znano, da so cene prekrškov pri parkiranju z novo sprejetim zakonom kar šestkrat višje, kot so bile prej. Tako morajo odslej kršitelji odšteti 300 dinarjev. Vendar je vsakodnevna praksa pokazala, da te kazni voznikov očitno ne prizadenejo. Lansko leto je bilo kaznovanih približno tri do štiri tisoč voznikov. Število prekrškov se je zmanjšalo v mesecu maju, ko je začel veljati novi zakon. Sedaj pa je spet vse po starem. Starega voznika je težko prevzgojiti. Že v otroških vrtcih in osnovnih šolah bi moral otrokom privzgojiti primerno prometno kulturo. Samo človekova zavest bo prispevala, da bo manj prekrškov, s tem pa tudi manj prometnih nesreč.

Vera Granfol
Majda Zver

»Pa naj še kdo reče da nima kje parkirati...«